
SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 12. – 13. december 2016

1. Forslag til rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande
– *Politisk enighed*
KOM(2016) 698
side 3

2. Forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimulighederne for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Sortehavet
– *Politisk enighed/vedtagelse*
KOM-dokument foreligger ikke
side 18

3. Forslag om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissionerne fra medlemsstaterne fra 2021 til 2030 (byrdefordelingsforslaget)
– *Udveksling af synspunkter*
KOM(2016) 482
side 19

4. Forslag om medtagelse af drivhusgasemissioner og optag fra arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug i klima- og energirammen for 2030 (LULUCF)
– *Udveksling af synspunkter*
KOM(2016) 479
side 29

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter
KOM(2014) 180
– *Politisk drøftelse/fremskridtsrapport*
KOM(2014) 180
side 36

6. Fødevarerforsyningskæden – rådskonklusioner om styrkelse af landmændenes position i fødevarerforsyningskæden og illoyal handelspraksis
KOM-dokument foreligger ikke
– *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM-dokument foreligger ikke
side 55

7. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009
– *Tidlig forelæggelse*
KOM(2016) 157

side 62

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

den 12. – 13. december 2016

1. Forslag til rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande KOM(2016) 698

*Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 24. november 2016.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande uden for Østersøen (forslaget om fiskerimuligheder). Forslaget omfatter dels EU-bestande, dels bestande, der forvaltes i fællesskab med tredjelande og dels autonome bestande, som EU får adgang til. Formålet med forslaget er at fastsætte TAC¹ for 2017 og fordele EU's rådigheds mængder til medlemsstaterne (kvoter) for fiskeriet i 2017.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 698 af 27. oktober 2016 fremsat forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande. Forslaget er modtaget i en dansk sprogversion den 28. oktober 2016. Der er efterfølgende modtaget en række "non-papers", herunder med forslag til kvotetilskrivning for en række bestande.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet den 12.-13. december 2016 med henblik på politisk enighed.

Formål og indhold

Forslaget omfatter dels EU-fiskebestande, dels bestande, der forvaltes i fællesskab med tredjelande, og dels autonome bestande, som EU får adgang til. Formålet med forslaget er at fastsætte TAC for 2017 og fordele EU's rådigheds mængder til medlemsstaterne.

Forslaget bygger på den videnskabelige rådgivning om fiskerimulighederne udarbejdet af Det Internationale Havundersøgelseråd (ICES) under hensyntagen til principperne for TAC-fastsættelse, som fremgår af Kommissionens meddelelse om høring om fiskerimuligheder for 2017 (Kommissionens politikerklæring - KOM (2016) 396).

Det fremgår af Kommissionens politikerklæring, at fiskerimulighederne for 2017 vil blive fastsat i henhold til målsætningerne i den nye fælles fiskeripolitik, særligt målsætningen om at nå et maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), jf. grundforordningen 1380/2013.

Er der fastsat en flerårig forvaltningsplan for en bestand, vil denne blive fulgt i Kommissionens forslag til TAC/kvoter, medmindre planen er blevet uanvendelig, for eksempel som følge af ændringer i MSY-målsætningen, i hvilket tilfælde Kommissionen vil foreslå TAC/kvoter med udgangspunkt i MSY.

¹ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

For bestande, hvor der ikke foreligger en fuld analytisk rådgivning, vil TAC/kvoter blive foreslået på basis af den foreliggende videnskabelige rådgivning og uden at gå på kompromis med bevaringsbehovet for bestandene.

Hvor der ikke foreligger videnskabelig rådgivning, vil Kommissionen anvende forsigtighedsprincippet på en systematisk, foruddefineret og gennemsigtig måde.

Grundforordningen 1380/2013 indeholder mulighed for en gradvis indfasning af landingsforpligtelsen. Landingsforpligtelsen for en række demersale fiskerier i Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, de nordvestlige og de sydvestlige farvande blev indført fra 2016. Der er i regionale fora udarbejdet fælles henstillinger til Kommissionen om, hvilke fiskerier der skal omfattes af landingsforpligtelsen i 2017. Det gælder bl.a. for målrettet fiskeri efter torsk i Skagerrak og Nordsøen, idet det dog forudsættes i den fælles henstilling, at der sker en fastsættelse af TAC'en for torsk, der tager hensyn til udsmidsraterne i de forskellige forvaltningsområder. Henstillingerne er omsat til delegerede retsakter, som p.t. afventer, at Europa-Parlamentets og Rådets indsigelsesfrist på 2 måneder udløber.

Når landingsforpligtelsen for en fiskebestand indføres, skal fiskerimulighederne fastsættes under hensyntagen til, at de i stedet for at afspejle landingerne nu skal afspejle fangsterne. Der er ligeledes indført fleksibilitetsmekanismer, som kan indgå i forvaltningen af bestande. Dette omfatter år-til-år-fleksibilitet, arts-fleksibilitet, de minimis-undtagelser og undtagelser baseret på høj overlevelse. Kommissionen vil tage disse mekanismer i betragtning i vurderingen af behovet for TAC-justeringer ("kvotetilskrivning").

Kommissionen forventes at foreslå kvotetilskrivning for 2017 for bestande, som omfattes af landingsforpligtelsen i 2017. Kvotetilskrivningen er ikke medtaget i Kommissionens forslag for alle bestande på nuværende tidspunkt. For de tilfælde, hvor fangster fra en bestemt bestand skal landes, når de fanges i fiskerier, der bliver omfattet af landingsforpligtelsen i 2017, mens andre fangster fra samme bestand stadig kan smides ud (når de fanges i fiskerier, som først bliver omfattet af landingsforpligtelsen i perioden 2018-2019), vil Kommissionen på grundlag af de bedste foreliggende videnskabelige data foreslå TAC-forhøjelser svarende til de mængder, som skal landes. Kommissionen vil lægge vægt på, at kvotetilskrivninger skal være i overensstemmelse med MSY-målet og ikke må forøge fiskeridødeligheden. Kommissionen har fremlagt et "non-paper" med forslag til kvotetilskrivning for en række bestande, herunder for tunge i Skagerrak-Kattegat og rødspætte i Kattegat.

I oversigterne over biologisk rådgivning nedenfor er angivet informationer om både rådgivning for landinger og fangster i det omfang disse oplysninger indgår i rådgivningen. Dermed indgår oplysninger om den mulige kvotetilskrivning for så vidt angår de bestande, som omfattes af landingsforpligtelsen fra 1. januar 2017.

For en lang række bestande indgår der endnu ikke konkrete forslag til TAC for 2017. Det skyldes dels, at man afventer resultater af bilaterale forhandlinger med en række tredjelande og internationale forhandlinger, jf. nedenfor, dels sent fremlagt rådgivning. Endelig er nogle tal udeladt på nuværende tidspunkt som følge af yderligere forhandlinger/overvejelser.

Aftaler med tredjelande

Forslaget implementerer de fiskeriaftaler, som EU indgår for 2017 med en række tredjelande for så vidt angår fiskerimuligheder, herunder Norge, Færøerne og Grønland. Forslaget fordeler desuden de kvoter, som vedtages blandt andet på årsmøderne i NEAFC (Kommissionen for Fiskeriet i det Nordøstlige Atlanterhav), NAFO (Organisationen for Fiskeriet i det Nordvestlige Atlanterhav), ICCAT (Den Internationale Kommission for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet), IATTC (Den Inter-Amerikanske Kommission for Tropisk Tunfisk) og CCAMLR (Konventionen om bevarelse af de marine levende ressourcer i Antarktis) m.fl. Endelig fordeles de kvoter, der aftales i kyststatsforhandlinger om makrel, atlanto-skandisk sild og blåhvilling.

EU-Norge

Aftalerne mellem EU og Norge regulerer forvaltningen af de 7 fælles bestande i Nordsøen (torsk, kuller, sej, hvilling, rødspætte, sild og makrel) og Skagerrak (torsk, kuller, hvilling, rødspætte, rejer, sild og brisling). EU og Norge fastsætter i fællesskab en samlet TAC for disse bestande, der fordeles til hver part efter en fast fordelingsnøgle. Der er for torsk, kuller, hvilling, sej og sild aftalt langsigtede forvaltningsstrategier eller fælles forvaltningsprincipper, der løbende vil skulle tilpasses, blandt andet i lyset af EU's målsætning om en fiskeridødelighed på MSY-niveau (maksimalt bæredygtigt udbytte) senest i 2020.

I aftalen udveksler parterne også fiskerimuligheder for en række bestande i Nordsøen så som sperling, havtaske, jomfruhummer og rejer samt blåhvilling i alle farvande og arktisk torsk sej og kuller, rødfisk i Norskehavet og Barentshavet, foruden kvoter i grønlandsk farvand.

Af betydning for fiskeriaftalen er derfor også de multilaterale forhandlinger mellem EU, Norge, Island og Færøerne om forvaltningen af blåhvilling, sild (atlanto-skandisk) og makrel.

Af de fælles forvaltede bestande er særligt torsk, rødspætte, mørksej, rejer og sild af betydning for Danmark. Ligeså er fiskeriet efter havtaske, jomfruhummer og "andre arter" i norsk farvand, hvor Danmark har hovedparten af EU's kvote.

Første runde af konsultationerne mellem EU og Norge fandt sted den 8.-10. november 2016 i København, mens anden runde er fastsat til den 28. november-2. december 2016 i Bergen.

Oversigt over den biologiske rådgivning om de fælles bestande i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for 2017 og den danske kvoteandel:

Art	ICES' rådgivning	TAC i 2016	DK andel af EU's kvote
Torsk i Nordsøen, Skagerrak og østlige engelske kanal (VIIId)	39.651 tons i landinger/47.359 tons i fangster (-2 % i forhold til 2016 landinger) $F_{2016} = 0,37$; $F_{MSY} = 0,33$ Fiskeridødeligheden er faldet siden 2000. Bestanden er steget fra et historisk lavt niveau i 2006, men er endnu lige uden for sikre biologiske grænser (Gydebiomassen (SSB) lidt under Bpa). Bestanden blev evalueret i 2015. Referencepunkter i forvaltningsstrategien er blevet revurderet, men ICES har endnu ikke vurderet om forvaltningsstrategien er i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet. Derfor giver ICES rådgivningen ud fra MSY tilgang (F_{MSY} på 0,33) og ikke ifølge forvaltningsplanen.	33.651 tons i Nordsøen, 4.807 tons i Skagerrak og 1.961 tons i østlige engelske kanal	20 % i Nordsøen og 83 % i Skagerrak
Kuller i Nordsøen, Skagerrak og vest for Skotland (VIa)	33.385 tons i landinger/39.461 tons i fangster (- 45 % i forhold til 2016 i landinger). $F_{2016} = 0,38$; $F_{MSY} = 0,19$ ICES rådgiver ud fra en MSY tilgang, da den eksisterende EU-Norge plan ikke er blevet vurderet med de nye referencepunkter. Den store reduktion i TAC skyldes primært en ændring i F_{MSY} fra tidligere 0,37 til nu 0,19.	61.933 tons i Nordsøen, 3.926 tons i Skagerrak og 6.462 tons i VIa og Vb	7 % i Nordsøen og 84 % i Skagerrak
Mørksej i Nordsøen og Skagerrak / Kattegat og vest for Skotland (VI)	134.792 tons i landinger/140.653 tons i fangster (+ 96 % i forhold til 2016 i landinger) $F_{2016} = 0,20$; $F_{MSY} = 0,36$ Sejbestanden blev vurderet i 2016, hvor referencepunkter blev ændret. ICES rådgiver efter en MSY-tilgang. Rådgivningen dækker både Nordsøen, Skagerrak/Kattegat og området vest for Skotland. Bestanden er ifølge rådgivningen inden for sikre biologiske grænser.	65.696 tons i Nordsøen, og Skagerrak/Kattegat og 6.448 tons i VI mm.	9 % i Nordsøen og Skagerrak/ Kattegat

Art	ICES' rådgivning	TAC i 2016	DK andel af EU's kvote
Hvilling i Nordsøen og østlige engelske kanal	12.679 tons i landinger/23.527 tons i fangster for hele rådgivningsområdet. (-29 % i forhold til 2016 i landinger i Nordsøen. $F_{2016} = 0,23$; $F_{MSY} = 0,15$ ICES rådgiver ud fra en MSY-tilgang for både Nordsøen og den østlige Kanal. Landingsrådgivningen for Nordsøen er på 9.744 tons. Bestanden er generelt gået tilbage gennem de sidste 25 år på trods af et fald i F, men vurderes at være over den sikre biologiske grænseværdi for bestanden (B_{PA}). Bestanden er i flg. rådgivningen inden for sikre biologiske grænser.	13.678 tons i Nordsøen	13 %
Hvilling i Skagerrak / Kattegat	135 tons i landinger/500 tons i fangster (-87 % i forhold til landinger (TAC) i 2016). Data begrænset bestand = Ingen F-angivelser ICES rådgivning dækker både 2016 og 2017. ICES vurderer, at der ikke er tilstrækkelig information til at bestemme bestandens tilstand og rådgiver derfor ud fra forsigtighedsprincippet. Denne rådgivning er på det samme niveau som rådgivningen for 2013-2015-, som lød på 500 tons i fangster. Hvilling er delvist omfattet af landingsforpligtelsen fra 2017.	1.050 tons	90 %
Rødspætte i Nordsøen og Skagerrak	121.523 tons i landinger/158.201 tons i fangster (-15 % i forhold til 2016 i landinger) $F_{2016} = 0,17$; $F_{MSY} = 0,19$ ICES rådgiver ud fra en MSY-tilgang. Reduktionen i rådgivningen hænger sammen med, at man nu rådgiver efter MSY-tilgangen i stedet for forvaltningsplanen. Bestanden er i 2016 steget yderligere og er estimeret til at være den højeste i mere end halvtreds år. F er historisk lav og rekrutteringen er omkring middel.	131.714 tons i Nordsøen, 11.766 tons i Skagerrak	20 % i Nordsøen og 79 % i Skagerrak
Rejer i Skagerrak og Norske Rende	ICES har ikke været i stand til at give en rådgivning for 2017. Det er endnu usikkert, hvornår denne rådgivning foreligger.	10.987 i Skagerrak og 512 i Norske Rende.	65 % i Skagerrak
Sild i Nordsøen (NSAS)	Konsum: 426.259 tons (-18 % i forhold til 2016)/ Bifangst: 8.020 tons (-40% i forhold til 2016). $F_{2016} = 0,32$; $F_{MSY} = 0,33$ ICES rådgiver ud fra EU-Norge-forvaltningsstrategien. Bestanden er stor og ligger inden for sikre biologiske grænser.	518.242 tons (konsum), 13.382 tons (bifangst)	Variabel andel af konsum-kvoten og 96 % af bifangstknoten
Sild i Skagerrak / Kattegat	Konsum: 47.586 tons (-7 % i forhold til 2016)/bifangst: 6.659 tons (uændret i forhold til 2016) NSAS: $F_{2016} = 0,32$; $F_{MSY} = 0,33$ WBSS: $F_{2016} = 0,27$; $F_{MSY} = 0,32$ ICES rådgiver separat for nordsøbestanden (NSAS) og østersøbestanden (WBSS) (MSY-tilgang). Baseret på den af EU og Norge aftalte model beregnes konsum-TAC med en fast andel af hhv. NSAS og WBSS. Bifangstknoten fastsættes ad hoc af EU og Norge. ICES' rådgivning lyder på uændret 6.659 tons.	51.084 tons (konsum), 6.659 tons (bifangst)	48 % af konsumkvoten og 85 % af bifangstknoten
Brisling i Skagerrak / Kattegat	9.773 tons (- 71 % i forhold til 2016) Data begrænset bestand = Ingen F-angivelser ICES rådgiver ud fra en forsigtigheds tilgang om en stigning i rådgivningen på 20 % for ønskede fangster i forhold til sidste års rådgivning. Dette hænger sammen med en stigning på mere end 20 % i indekset for bestandsstørrelsen.	33.280 tons	72 %

Kyststatsbestande

Makrel

Kyststaterne EU, Norge, Island og Færøerne afholdt i oktober 2016 forhandlingsmøde om en TAC for makrel og fordelingen af denne for 2017. Grønland blev på mødet accepteret som ny kyststat, idet bestanden vurderes nu også at befinde sig grønlandsk farvand. I forhold til fordelingen af TAC'en indgik EU, Norge og Færøerne i 2014 en 5-årig aftale om fordelingen mellem de tre aftaleparter, og der blev afsat en reserve til

andre stater, herunder Island, Grønland og Rusland. Island kræver stadig en betydelig forøgelse af kvoteandelen. EU, Norge og Færøerne besluttede at fastholde trepartsaftalen, dvs. uden Island og nu også Grønland. Man nåede til enighed om en forøget TAC for 2017 på 1.020.996 tons i henhold til den i 2015 aftalte forvaltningsstrategi for makrel, svarende til en stigning på 14 % i forhold til TAC for 2016. Inden for denne TAC er der i henhold til tre-partsaftalen afsat en reserve på 15,6 % til fordeling mellem andre parter.

Blåhvilling

Kyststaterne EU, Norge, Island og Færøerne afholdt i oktober 2016 forhandlingsmøde om en TAC for blåhvilling og fordelingen af denne for 2017. Parterne enedes om fastlæggelsen af en ny forvaltningsstrategi med anvendelse af F_{MSY} og fastsatte i henhold til ICES' rådgivning TAC på 1.342.330 tons, svarende til en stigning på 73 % i forhold til den TAC for 2016, som EU lagde til grund for sin kvotefastsættelse. Parterne indgik ikke aftale om en ny fordeling af bestanden, hvorfor hver part unilateralt senere fastsætter sin kvote for 2017.

Atlanto-skandisk sild

Kyststaterne EU, Norge, Island, Færøerne og Rusland afholdt i oktober 2016 forhandlingsmøde om en TAC for atlanto-skandisk sild og fordelingen af denne for 2017. Grønland anmodede på mødet om at blive accepteret som ny kyststat, idet bestanden vurderes nu også at befinde sig i grønlandsk farvand. Ikke alle 'gamle' kyststater kunne acceptere anmodningen, hvorfor Grønland fortsat deltog som observatør. Der var enighed om at fastsætte en TAC for 2017 på 646.075 tons i henhold til ICES' rådgivning baseret på forvaltningsplanen, svarende til en stigning på 104 % i forhold til TAC for 2016. Færøerne fastholdt sit krav om en højere andel af kvoten for 2017 med henvisning til rapporten fra en arbejdsgruppe under NEAFC om den geografiske udbredelse af atlanto-skandisk sild. Parterne indgik ikke aftale om en ny fordeling af bestanden, hvorfor hver part unilateralt senere fastsætter sin kvote for 2017.

EU-bestande

Oversigt over den biologiske rådgivning og Kommissionens forslag om TAC for EU's autonome bestande i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for 2017 samt TAC i 2016 og den danske kvoteandel:

Art	Rådgivning	TAC i 2016 i tons	Kommissionens TAC forslag for 2017 i tons	DK andel af EU's kvote
Torsk i Kattegat	<u>129 tons i landinger/643 tons i fangster</u> Data begrænset bestand = Ingen F-angivelser Rådgivningen bygger på trends i gydebio-massen, der viser en stærk stigning i bestanden. Der rådgives ud fra forsigtigheds-princippet om en stigning på maksimalt 20 % i forhold til det seneste års fangster (2015).	370 tons	370 tons	62 %
Tobis i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat	Rådgivning foreligger februar 2017 TAC søges fastsat i forlængelse af modtagelse af den biologiske rådgivning med henblik på start af fiskeri efter tobis i april måned. Rådgivningen dækker en række tobis-forvaltningsområder.	79.219 tons Fordelt på følgende tobis områder: 1: 13.000 tons 2: 5.000 tons 3: 55.000 tons 4: 6.000 tons 5: 0 tons 6: 219 tons 7: 0 tons	Fremsættes først i marts 2017 med udgangspunkt i rådgivning fra februar.	94 %
Tunge i Skagerrak/Kattegat/Østersøen	<u>534 tons i landinger/555 tons i fangster</u> $F_{2016} = 0,23$; $F_{MSY} = 0,23$. ICES rådgiver ud fra MSY-tilgangen. Gydebio-massen ligger over Blim og under Bpa. Fiskeridødeligheden er under F_{msy} .	391 tons	551 tons (+41 %) (Inklusiv kvotetilskrivning)	84 %

Art	Rådgivning	TAC i 2016 i tons	Kommissionens TAC forslag for 2017 i tons	DK andel af EU's kvote
Tunge i Nordsøen	<u>14.187 tons i landinger/15.251 tons i fangster</u> $F_{2016} = 0,16$; $F_{MSY} = 0,2$ ICES rådgiver ifølge EU-forvaltningsplanen (andet trin) med en maksimal stigning i TAC på 15 %. Fiskeridødeligheden har været faldende i en årrække og vurderes at være på F_{MSY} . Ved anvendelse af MSY-tilgangen vil landinger iflg. den biologiske rådgivning kunne fastsættes til 16.800 tons.	13.262 tons	Afventer forhandlinger med Norge, idet mængder kan indgå i udveksling af fisk mellem EU og Norge.	4 %
Sperling i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat	<u>358.471 tons.</u> F under F-loft på 0,62 og bestand over sikkerhedsværdi (B_{pa}). ICES rådgiver om hele Nordsøen og Skagerrak-Kattegat ud fra en MSY tilgang for perioden november 2016 til oktober 2017.	129.000 tons (EU-TAC) 1/1-31/10	Afventer forhandlinger med Norge, idet mængder kan indgå i udveksling af fisk mellem EU og Norge.	99,9 %
Brisling i Nordsøen	<u>125.541 tons.</u> $F_{2015} 1,27$; F-loft på 0,7. Bestand over sikkerhedsniveau (B_{pa}). ICES rådgiver ud fra en MSY tilgang for perioden juli 2016 til juni 2017.	245.000 tons	Afventer forhandlinger med Norge, idet mængder kan indgå i udveksling af fisk mellem EU og Norge.	91 %
Brisling i den engelske kanal	<u>3.678 tons.</u> Data begrænset bestand = Ingen F-angivelser ICES rådgiver ud fra en forsigtighedstilgang om en reduktion på 20 % i forhold til sidste års rådgivning (tendens i bestandsudvikling).	5.150 tons	4.120 (- 20 %) (Omfattet af erklæring om uændret TAC).	33 %
Kulmule i Skagerrak/Kattegat/Østersøen	<u>111.865 tons i landinger/123.777 tons i fangster for den samlede nordlige bestand.</u> $F_{2016}=0,23$; $F_{MSY} 0,28$. ICES rådgiver efter en MSY-tilgang om den samlede nordlige bestand. Den store forskel mellem rådgivning og TAC er således, at ICES rådgivningen omfatter et betydeligt større område end det foreliggende forvaltningsområde. Fiskeridødeligheden ligger lidt under F_{MSY} . ICES vurderer, at bestanden har været voksende siden 1998 og stadig er stor, og gydebiomassen ligger langt over B_{pa} .	2.997 tons	3.371 tons (+ 12 %)	92 %
Kulmule i Nordsøen	<u>111.865 tons i landinger/123.777 tons i fangster for den samlede nordlige bestand.</u> $F_{2016}=0,23$; $F_{MSY} 0,28$. ICES rådgiver efter en MSY-tilgang om den samlede nordlige bestand. Den store forskel mellem rådgivning og TAC er således, at ICES rådgivningen omfatter et betydeligt større område end det foreliggende forvaltningsområde. Fiskeridødeligheden ligger lidt under F_{MSY} . ICES vurderer, at bestanden har været voksende siden 1998 og stadig er stor, og gydebiomassen ligger langt over B_{pa} .	3.492 tons	3.928 tons (+ 12 %)	58 %

Art	Rådgivning	TAC i 2016 i tons	Kommissionens TAC forslag for 2017 i tons	DK andel af EU's kvote
Jomfruhummer i EU-farvande i Nordsøen	<u>Ingen samlet F-værdi for hele Nordsøen.</u> ICES rådgiver efter MSY-tilgangen/forsigtighedsprincippet. ICES vurderer bestanden og fiskeritrykket for jomfruhummer i Nordsøen for en række separate delområder i EU-farvande. TAC fastsættes dog for hele området samlet. ICES har den 11. november 2016 opdateret rådgivningen i opadgående retning. Kommissionen har fremlagt et revideret forslag til TAC.	13.700 tons	20.034 tons (+ 46 %) (Inklusiv kvotetilskrivning)	5 %
Jomfruhummer i Skagerrak/ Kattegat	<u>12.715 tons i landinger/13.098 tons i fangster</u> (ved antagelse af udsmid kun under mindste bevaringsmæssige referencetørrelse). ICES rådgiver efter MSY-tilgang. Fiskeridødelighed angives som fangstrater. Fangstrate $F_{msy} = 7,9 \%$.	11.001 tons	12.715 tons (+ 16 %)	73 %
Rødspætte i Kattegat, Sundet og Bælthavet	<u>6.199 tons i landinger/8.333 tons i fangster</u> $F_{2016} = 0,17$; $F_{MSY} = 0,37$. Bestanden er inden for sikre biologiske grænser. ICES rådgiver i henhold til F_{MSY} . Inkluderer en andel i Sundet og Bælterne (subdivision 22-23).	2.347 tons i Kattegat	2.343 tons (-0,1 %) (Inklusiv kvotetilskrivning)	89 %
Lange i Nordsøen	<u>14.746 tons</u> <u>Data begrænset bestand = Ingen F-angivelser</u> ICES rådgiver efter en forsigtighedstilgang. ICES' rådgivning dækker en række områder. Rådgivningen dækker 2016 og 2017. ICES vurderer, at bestandens tilstand er stigende. Udsmid vurderes at være ubetydeligt.	2.912 tons i Nordsøen	Afventer forhandlinger med Norge idet mængder kan indgå i udveksling af fisk mellem EU og Norge.	10 %
Lange i Skagerrak/ Kattegat/Østersøen	<u>14.746 tons</u> <u>Data begrænset bestand = Ingen F-angivelser.</u> ICES rådgiver efter en forsigtighedstilgang. Grunden til den store forskel mellem rådgivning og i forhold til TAC'en, at ICES' rådgivning dækker en række flere områder end forvaltningsområdet. Rådgivningen dækker 2016 og 2017. ICES vurderer, at bestandens tilstand er stigende. Udsmid vurderes at være ubetydeligt.	87 tons	87 tons (Omfattet af erklæring om uændret TAC)	56 %
Hestemakrel i Nordsøen og Kanalen	<u>18.247 tons</u> <u>Data begrænset bestand = Ingen F-angivelser.</u> ICES rådgiver efter forsigtighedstilgang. Udsmid vurderes at være ubetydeligt.	15.200 tons	Afventer	48 %
Hestemakrel i de vestlige områder	<u>69.186 tons</u> $F_{2016} = 0,16$; $F_{MSY} = 0,13$ ICES rådgiver efter MSY-tilgang. Rådgivningen dækker et større område end TAC. Udsmid vurderes at være ubetydeligt.	108.868 tons	Afventer	9 %
Havgalt i det nordøstlige Atlanterhav	<u>27.288 tons</u> <u>Data begrænset bestand = Ingen F-angivelser.</u> ICES rådgiver efter en forsigtighedstilgang. Udsmid vurderes at være ubetydeligt.	42.637 tons	27.288 tons (- 36%)	25 %

Forslaget regulerer ligeledes TAC'er for en række fladfiskearter i Nordsøen, herunder ising/skrubbe, rødtunge/skærising og pighvar/slethvar.

Dertil kommer, at Kommissionen – som i tidligere år – foreslår forbud mod fiskeri efter visse sårbare arter. Listen fra 2016 videreføres. Disse arter må, når de fanges utilsigtet, ikke skades og skal straks gendudsættes.

Pighaj fremgår på nuværende tidspunkt med ”pm” i forslaget for fiskerimuligheder i 2017. I en årrække har pighaj haft en 0-TAC i kvoteforordningen for fiskerimuligheder. Kommissionen har under de indledende drøftelser af forslaget for fiskerimuligheder for 2017 fremført, at man er bevidst om, at en 0-TAC for pighaj (og andre arter) ikke er hensigtsmæssig i sammenhæng med indførelse af landingsforpligtelsen for disse arter, og at man i Kommissionen overvejer forskellige modeller. For pighaj forventes landingsforpligtelsen indført senest i 2019. Den biologiske rådgivning for pighaj er, at fangsterne ikke bør stige, og at eventuelle landinger af bifangster bør følges af en monitoring og forvaltning af bestanden og fiskeriet.

Fiskeriindsatsregulering

I 2009 er der blevet indført et kilowattagesystem til regulering af fiskeriindsatsen i blandt andet Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, jf. rådsforordning 1342/2008. Forordningen forventes erstattet af en revideret midlertidig torskplan fra 1. januar 2017, som der blev opnået enighed om mellem Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet i juni 2016. Med ændringen af torskegenopretningsplanen afskaffes fiskeriindsatsreguleringen, dog fastholdes ordningen med særlige fiskeritilladelser vedrørende motoreffektbegrænsning (kW) som et samlet loft for kapacitet i de geografiske områder (i Danmark henholdsvis Kattegat og Nordsøen/Skagerrak).

Andre bestemmelser

År-til-år fleksibilitet

Forslaget indeholder endvidere regler for år-til-år fleksibilitet. Det fremgår heraf, at de hidtidige regler om år-til-år fleksibilitet jf. rådsforordning 847/96 kun anvendes, når medlemsstaterne ikke anvender den mulighed for år-til-år fleksibilitet, som fremgår af den nye grundforordning. Grundforordningens bestemmelser om år-til-år fleksibilitet, kan alene anvendes for bestande omfattet af landingsforpligtelsen.

9 % artsfleksibilitet

Af grundforordningens artikel 15, stk. 8 fremgår, at fangster af arter, der er underlagt landingsforpligtelsen, og som fanges ud over de tilladte kvoter for disse arter, eller hvor medlemslande ikke har kvoter, kan afskrives på kvoterne for målarter, forudsat at de ikke overstiger kvoten for målarter med mere end 9 %. Dette forudsætter dog at ikke-målarterne er inden for sikre biologiske grænser. Kommissionen har i forslaget – som i 2016 - anført, for hvilke bestande denne bestemmelse kan finde anvendelse.

Fodnoter

Den hidtidige bestemmelse om mulighed for afskrivning af naturligt associerede bifangster på hovedarten i visse pelagiske fiskerier og industrifiskerier videreføres som i 2016 i det omfang de associerede bifangster ikke er inden for sikre biologiske grænser. I det omfang de associerede bifangster er inden for sikre biologiske grænser kan reglen om 9 % artsfleksibilitet anvendes, jf. ovenfor.

Havbars i det nordøstlige Atlanterhav

I lighed med sidste år foreslås restriktioner for fiskeri efter havbars, herunder rekreativt fiskeri efter denne bestand i flere havområder blandt andet i Nordsøen syd for Hanstholm (område IVb). Kommissionen anfører, at der fortsat kan konstateres en faldende tendens i bestanden, at der har været et betydeligt fald i landingerne, men at der fortsat er et behov for at foranstaltningerne videreføres og styrkes. Konkret foreslås i en række områder et generelt forbud mod at fiske efter havbars (herunder i Nordsøen syd for Hanstholm), idet der dog er en undtagelse for EU-fiskerifartøjer, der fisker med bundtrawl og not så længe fangsten ikke overstiger 1 % af de samlede fangster – dog maksimalt 1 ton pr. måned. Desuden kan EU-fiskerifartøjer, der fisker med kroge og liner i januar 2017 og i perioden 1. april – 31. december 2017, og som har registreret fangster af havbars i en given periode fange op til 10 tons havbars. I det rekreative fiskeri er der et forbud mod at fiske havbars i februar og marts 2017. I januar 2017 og i perioden fra 1. april til 31. december 2017 må man beholde op til 10 fisk pr. fisker pr. måned.

TAC for visse kortlivede arter ved gennemførelsesretsakt uden komiteprocedure

Kommissionen foreslår som noget nyt, at TAC for tobis, lodde og brisling kan fastsættes ved hjælp af gennemførelsesretsakter uden komiteprocedure. Kommissionen anfører, at dette er nødvendigt, da den videnskabelige rådgivning for disse arter først foreligger, kort tid før fiskeriet påbegyndes, hvilket giver meget kort tid til vedtagelse. I 2016 sker vedtagelse af TAC for disse bestande i Rådet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget har ikke konsekvenser for EU's budget.

Fastsættelse af fiskerimuligheder har på kort sigt erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der er både stigende og faldende TAC'er af relevans for dansk fiskeri i forslaget. Forslaget i sin oprindelige form indeholder som nævnt meget få konkrete forslag til TAC for 2017 for bestande af interesse for Danmark. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil blandt andet afhænge af udviklingen i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Fiskerimulighedernes størrelse har selvsagt også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Høring

§5-udvalget (fiskeri) og §7-udvalget (rekreativt fiskeri) er blevet hørt, og der er indkommet følgende bemærkninger:

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) anfører indledningsvist, at ICES' rådgivning viser, at den generelle udvikling i Nordsøen og Skagerrak for bestandene er positiv, og at det også er det billede, som danske fiskere har af bestandenes udvikling i Kattegat, Skagerrak og Nordsøen. Foreningen anfører, at der er bestande, hvor ICES anbefaler en reduktion af fiskerimulighederne, men at det er sådan, det er, når der arbejdes med havets ressourcer. Det anføres i den sammenhæng, at sådanne anbefalinger om reduktioner i visse tilfælde i højere grad skyldes ændrede beregningsmetoder end den faktiske bestandsudvikling.

DFPO anfører, at målsætningerne om at fiske med en fiskeridødelighed på eller under Fmsy giver nogle konkrete udfordringer. Foreningen anfører, at for det første bliver enhver estimeret fiskeridødelighed større end Fmsy på et tilfældigt tidspunkt både af beslutningstagere, NGO'er og medier fejlagtigt udlagt som overfiskeri, og for det andet indebærer forvaltning efter Fmsy meget store udsving i anbefalingerne til fiskerimuligheder - i størrelsesordenen +/-0-100 pct., hvilket foreningen finder helt uholdbart, hvis man ønsker at opretholde et erhvervsfiskeri. Foreningen finder derfor, at der er et stort behov for fortsat at arbejde med Fmsy som et forvaltningsbegreb – bl.a. så der kan findes en eller anden form for stabilitetsmekanisme i fiskerimulighederne. Foreningen mener, at der også skal være plads til, at man fra politisk side kan tage ansvar og finde alternative tilgange, når rådgivningen er helt ekstrem. Foreningen mener, at det bør være muligt, at man kan fastholde TAC, når det også indebærer en mærkbar reduktion i fiskeridødeligheden – uden at man så derved automatisk bliver anklaget for overfiskeri.

Foreningen anfører, at man forholder sig kritisk til den biologiske rådgivning i forhold til flere konkrete bestande, ikke mindst i forhold til de antagelser og principper, der ligger til grund for rådgivningen. Blandt andet nævnes rødspætte i Kattegat, som er omfattet af den samme rådgivning som Østersøen. Derudover

henvises bl.a. til ICES metode ved databegrænsede bestande, hvor man forholder sig til gennemsnittet af registrerede fangster og ikke i forhold til fiskerimulighederne (TAC).

Generelt anbefaler DFPO, at fiskerimulighederne ikke skal ændres fra år til år, hvor rådgivningen kun anbefaler små og ubetydelige justeringer af fiskerimulighederne. Foreningen anfører, at alene den usikkerhed, som der er forbundet med bestandsvurderingen gør, at det ikke giver mening år efter år at foretage små og ubetydelige justeringer i TAC'er.

I forbindelse med landingsforpligtelsen i det demersale fiskeri finder foreningen, at det er beklageligt, at der på trods af gode intentioner i år som sidste år på nuværende tidspunkt ingen afklaring er om den kvotetilskrivning, der sker for de bestande, som i 2017 omfattes af landingsforpligtelsen. Det anføres, at der absolut ikke er noget til hinder for, at man gennemfører de beregninger i god tid, så arbejdet kan ske på et seriøst grundlag. Det fremføres, at det må være et mål i de kommende år at sikre en afklaring om kvotetilskrivningen på et meget tidligere tidspunkt i årets løb – så har fiskerierne større vished om, hvad de går ind til.

Foreningen nævner, at en betydelig udfordring, når alle kvoterede arter omfattes af landingsforpligtelsen forventeligt i 2019, er de såkaldte "choke species" – dvs. de arter, som kan stoppe fiskeriet pga. manglende kvote uanset, at der resterer fiskerimuligheder for andre arter. Det anføres, at det derfor både i forhold til dansk fiskeri – og øvrige landes fiskeri i øvrigt – er nødvendigt, at der i de næste par år gøres en betydelig indsats for at minimere choke species problematikken, for eksempel ved at samle TAC'er i færre TAC'er; reducere antallet af TAC'er; styrke den biologiske rådgivning og se på større grad af fleksibilitet i forvaltningen.

Blandt foreningens anbefalinger til konkrete TAC'er og kvoter kan følgende særligt fremhæves:
For torsk i Nordsøen og Skagerrak anfører foreningen, at udviklingen er særdeles positiv. Gydebiomassen er vokset siden 2006, man skal helt tilbage til 1982 for at finde en større gydebestand, og fiskeridødeligheden er den laveste, der nogensinde er registreret (data går tilbage til 1963). På denne baggrund finder foreningen det grundlæggende meningsløst som anbefalet af ICES at reducere TAC. Man finder, at det også må være åbenlyst, at det vil være et forkert signal at sende til erhvervet, hvis man nu siger, at målet er nået, og at man nu skal fiske efter MSY, og derfor skal sætte TAC ned med de 2 %, som ICES har beregnet vil være en konsekvens af at fiske efter MSY. DFPO anbefaler derfor – i overensstemmelse med foreningens generelle politik om, at målsætningen om MSY – hvor det er muligt – skal opnås ved en vækst i biomassen, snarere end ved en reduktion i fangstmulighederne – at TAC for torsk i Nordsøen og Skagerrak øges med 10%.

Foreningen bemærker øvrigt, at fastsættes TAC i overensstemmelse med den mellem EU og Norge aftalte forvaltningsstrategi med hensyntagen til den seneste biologiske viden, vil dette kunne give en forøgelse af TAC med 16 pct. Foreningen anfører i øvrigt, at samtidig skal der for torsk i forbindelse med indførelse af landingsforpligtelsen ske en passende kvotetilskrivning på et solidt videnskabeligt grundlag, idet der i kvotetilskrivningen skal differentieres mellem farvandsområderne Nordsøen, Skagerrak og Kattegat for at afspejle de faktiske discardniveauer.

For kuller i Nordsøen og Skagerrak forholder DFPO sig kritisk til rådgivningen. DFPO anfører, at der er tale om en ganske dramatisk ændring i rådgivningen – uden der er tale om særlige ændringer i bestandsstørrelsen. Det anføres endvidere, at man har fundet ud af, at målsætningen for dødeligheden bør være det halve af, hvad man hidtil har gået og sagt (0,19 mod tidligere 0,37) – og at sikkerhedsgrænsen for biomassen bør være 50% større (132.000 tons mod tidligere 88.000). Det bemærkes, at DFPO ikke skal vurdere, om de nye referenceværdier er mere "rigtige" eller "forkerte" end de gamle, men foreningen afviser skarpt, at dette skal give anledning til nogen form for panikreaktion. DFPO finder, at det vil være fuldt forsvarligt at fastholde TAC for kuller i 2017 på samme niveau som i 2016. Man anfører, at den resulterende gydebiomasse i 2018 fortsat vil ligge et godt stykke over referenceniveauet MSY Btrigger, og at man kan håbe

på, at forskerne har fået bedre styr på såvel computerprogrammer som tabeller og referencepunkter i mellemtiden.

For *torsk i Kattegat* anfører foreningen, at det på dansk initiativ lykkedes ved fastsættelsen af TAC for 2016, at finde en beregning, der - med udgangspunkt i den mangelfulde biologiske rådgivning fra ICES - inddrog fiskernes erfaringer på en konstruktiv måde. Det anføres, at en tilsvarende løsning for 2017 forhåbentligt vil medvirke til at genskabe tilliden til rapportering af data og således også til, at biologerne kan blive enige om at gennemføre en analytisk bestandsvurdering i foråret 2017.

For *rødspætte i Nordsøen og Skagerrak* anfører foreningen, at vurderingen fortsat er meget positiv. Det anføres, at efter at ICES ikke mindst på initiativ af DFPO har slået bestandsvurderingen for Skagerrak sammen med vurdering for Nordsøen, så skal det afklares med hvilken fordelingsnøgle, fiskerimulighederne for rødspætte skal fordeles mellem Skagerrak og Nordsøen. Her bakker DFPO op om anbefalingerne i rapporten fra EU-Norge arbejdsgruppen om forvaltningen af rødspætter i Nordsøen og Skagerrak (dateret 1. juni 2016), hvor det anbefales, at TAC for Skagerrak bør fastsættes til 11,8% af det samlede fiskeri på bestanden.

For *loftet for bifangster af sild i Nordsøen* finder DFPO, at TAC'en bør videreføres uændret af hensyn til industrifiskeriet. DFPO finder det uacceptabelt, at loftet for bifangstsild fastsættes på grundlag af en arbitrær opfattelse af, hvad årgangsstørrelsen på 0- og 1-årige sild er. Det anføres, at systemet gentagne gange har dokumenteret sine mangler, grundlæggende fordi vurderingen af 0-årgange efter foreningens opfattelse er det rene gætværk. DFPO anbefaler derfor et uændret bifangstloft for sild i Nordsøen; samtidig med, at der igangsættes et arbejde for at sikre en troværdig rådgivning om rekrutteringen af sild og derved, at bifangstloftet kan fastsættes på en hensigtsmæssig måde.

Endelig finder foreningen, at det som i de senere år må sikres, at den bilaterale aftale med Norge om fastlæggelse af fiskerimulighederne er på plads, så der kan fiskes fra dag ét i det nye år.

DFPO var åben overfor i 2017 at anvende den foreslåede model for fastlæggelsen af fiskerimuligheder for kortlivede arter.

DFPO finder endvidere, at mørksej i Østersøen og Bælterne bør udgå af det TAC-område, som i dag omfatter Nordsøen, Skagerrak/Kattegat, Østersøen og Bælterne.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) bemærker indledningsvist i forhold til rådgivningen generelt, at det er afgørende, at MSY fastholdes som det gennemgående princip for Kommissionens og medlemsstaternes tilgang til TAC-fastsættelse.

Det anføres, at for blandt andet sild i Nordsøen har ICES revideret de referencepunkter, som understøtter rådgivningen, men at ICES alligevel i rådgivningen for 2017 tager udgangspunkt i en forældet forvaltningsplan aftalt imellem EU og Norge på et nu forældet videnskabeligt grundlag. Der henvises til, at sild er den vigtigste pelagiske fiskeart i dansk fiskeri; det gælder for flåden, det gælder for forarbejdningsindustrien, og det gælder dansk madkultur. I henhold til den forældede forvaltningsplan for Nordsøisild skal TAC i 2017 reduceres med 18%. På grund af den særlige fordelingsmekanisme i EU, vil Danmarks kvote blive reduceret med 25%. Det svarer ifølge DPPO til en forventet reduktion i landingsværdi på ca. 130 mio. kr. for danske fiskere og betydelige udfordringer med hensyn til råvaretilførsler til de danske sildeproducenter.

For så vidt angår sild i Nordsøen anbefaler DPPO således at følge MSY princippet i overensstemmelse med den seneste videnskabelige rådgivning, hvilket indebærer en reduktion på 7 % i TAC-niveauet. (-10%) for Danmark). Det indebærer en opdatering af den forældede langsigtede forvaltningsplan, således at den flugter med den biologiske rådgivning og den seneste bestandsvurdering. Denne anbefaling er i tråd med

anbefalingerne fra Det Rådgivende Råd for pelagiske bestande. DPPO anbefaler således at sætte TAC for A-flåden (konsum) til 481.608 t.

For fastsættelsen af sildebifangstknoten i Nordsøen anbefaler DPPO at følge principperne i den eksisterende forvaltningsplan, og at det mellem EU og Norge aftales at iværksættes særlige tiltag, der kan medvirke til at styrke den videnskabelige rådgivning for ungsild. Det bemærkes, at implementeringen af landingsforpligtelsen fra 2015 fremadrettet vil betyde, at en lav bifangstkvote vil medføre en overhængende risiko for et stop i industrifiskeriet. DPPO anbefaler derfor: 1) At bifangstknoten uddeles på fartøjsniveau, 2) At den såkaldte 9% regel bringes i anvendelse når det gælder sildebifangster i industrifiskeriet, og at det på den måde sikres at industrifiskeriet ikke stoppes i utide og 3) At der indføres fleksibilitet for sildebifangstknoten imellem Skagerrak/Kattegat og Nordsøen.

For sild i Skagerrak/Kattegat anbefaler DPPO for 2017, at man følger den langsigtede forvaltningsplan, der blev indgået i 2016. Det er væsentligt, at der i den endelige TAC-beregning tages udgangspunkt i MSY-rådgivningen for sild i Nordsøen og ikke den forældede forvaltningsplan som ICES-rådgivningen umiddelbart er baseret på. For sildebifangstknoten anbefaler DPPO, at der indføres fleksibilitet (50%) til Nordsøen i overensstemmelse med principperne for konsumsild.

I forhold til brisling i Skagerrak/Kattegat finder DPPO, at TAC bør fastsættes uændret. Der henvises til, at fangsterne i Skagerrak/Kattegat primært er bestemt af, hvorvidt brisling kan fiskes rent, og i mindre grad tilgængeligheden af brisling, hvorfor det ikke vil give mening af forvalte på basis af de officielle landinger.

Med hensyn til brisling i Nordsøen bemærkes det, at ICES i juni 2016 anbefalede, at der straks skete en reduktion af TAC'en, hvilket blev gennemført i juli 2016. Det anføres, at fiskeriet efter brisling i Nordsøen i de senere år også har kunnet finde sted i januar måned samt i juni måned, dels pga. gode forekomster af brisling og dels (i juni måned) som følge af manglende alternative fangstmuligheder efter tobis. Det er derfor ifølge DPPO vigtigt, at der også for 2017 sikres en tilstrækkelig TAC til, at brisling-fiskeriet kan finde sted i både januar og juni måned.

ICES forventes at komme med ny rådgivning for brisling i Nordsøen i løbet af sommeren 2017. Det er ifølge DPPO helt afgørende, at EU's beslutningsproces for kvotefastsættelse ikke forhindrer, at fiskeriet kan foregå uhindret. Det bør derfor sikres, at ICES rådgivning for brisling fremskyndes, så det faktisk er muligt at få fastsat en TAC for et kvoteår fra 1. juli til 30. juni, som ICES har anbefalet i de senere år. DPPO anbefaler, at der fastlægges en foreløbig TAC for brisling, som giver mulighed for at videreføre fiskeriet i 1. halvår som de foregående år, og at der sikres en "reserve-TAC", som først må anvendes, når rådgivningen offentliggøres i 2017 og indtil en endelig TAC-fastsættelse for 2017 har fundet sted.

I forhold til sperling anbefaler DPPO, at der for 2017 fastlægges en TAC på 150.000 t inklusiv eventuelt byttemængder med Norge og Færøerne. EU vil derved holde sig under de 75 pct. af ICES rådgivningen. Samtidig anbefaler DPPO, at arbejdet mellem EU og Norge om fastlæggelse af fælles forvaltning for sperling genoptages.

For så vidt angår hestemakrel i Nordsøen anbefaler DPPO en uændret TAC på 15.200 t for 2017 i overensstemmelse med Det Pelagiske Rådgivende Råds anbefaling. For vestlig hestemakrel anbefaler DPPO, at kvoten som led i en gradvis reduktion mod MSY-niveau sættes til 69.186 t. For havgalt anbefaler DPPO, at kvoten fastsættes i overensstemmelse med den biologiske rådgivning til 27.288 t. Med hensyn til makrel anbefaler DPPO, at TAC sættes i overensstemmelse med kyststatsaftalen mellem EU, Norge og Færøerne. DPPO anbefaler samtidig, at man fra dansk side tager initiativ til at styrke den videnskabelige indsats i forhold til makrel i Nordsøen. I forhold til atlanto-skandisk sild anbefaler DPPO at følge den gældende forvaltningsplan og den aftalte TAC i kyststatsregi, og at det er af højeste prioritet, at EU fastholder den nuværende andel af TAC'en, og at adgangen til norsk farvand som minimum fastholdes på de nuværende 90

% Endelig for blåhvilling anbefaler DPPO, at TAC fastsættes i overensstemmelse med kyststatsaftalen for 2017, og at EU som minimum bør fastholde den nuværende andel af TAC på 41 %.

I forhold til balancen med Norge og Færøerne er det DPPO's grundholdning, at udvekslingen af fiskerimuligheder under fiskeriaftalen med Norge og Færøerne skal være både balanceret og proportionel. Pelagiske fiskerimuligheder i EU farvand, som tilbydes Norge, må og skal ifølge DPPO i størst muligt omfang balanceres af pelagiske fiskerimuligheder til EU i norsk farvand. I udvekslingen skal den relative stabilitet i størst mulige omfang respekteres. Set i lyset af de foreliggende videnskabelige rådgivning for brisling i Nordsøen og lodde ved Grønland, kan DPPO ikke anbefale, at EU tilbyder Norge og Færøerne disse arter. For blåhvilling bør den sydlige komponent af EU's kvote anvendes proportionelt med den nordlige i udvekslingen af fiskerimuligheder med Norge og Færøerne. Det anføres, at fiskeriaftalen med Færøerne tidligere har været til fordel for danske fiskere, men at der i de seneste år er sket et skred i balancen. Der henvises til, at danske pelagiske fiskere i 2016 betalte for, at fiskere fra UK med videre kunne fange hvidfisk i færøsk farvand. Den oprindelige balance bør efter DPPO's opfattelse genetableres.

Med hensyn til indførelsen af landingsforpligtelsen i det pelagiske fiskeri og i industrifiskeriet er det ifølge DPPO en væsentlig udfordring for fiskerne at håndtere uundgåelige bifangster af blandt andet demersale arter. DPPO bemærker, at uden regler og foranstaltninger til at sikre smidig håndtering af uundgåelige bifangster af for eksempel sej og makrel i sildefiskeriet, kan der potentielt opstå situationer, hvor fiskerier må lukke eller konflikter imellem de to segmenter i fiskeriet. DPPO nævner, at man med anvendelse af muligheden for at afskrive bifangster på hovedarten i en række fiskerier blandt andet hestemakrel og tobis hidtil har kunnet undgå denne type problemstillinger. DPPO anbefaler, at man for 2017 udvider de eksisterende afskrivningsmuligheder til også at omfatte uundgåelige bifangster i blandt andet sildefiskeriet og på den måde, balanceret, løser en række eksisterende og potentielle udfordringer i tråd med formålet med reformen af EU's fiskeripolitik.

Marine Ingredients Denmark (MID) finder, at i forhold til brisling i Nordsøen bør ICES fra dansk side og Kommissionen anmodes om at fremskynde deres rådgivning, så man sikrer, at det er muligt at fastsætte en ny TAC for perioden 1. juli 2017 - 30. juni 2018, da rådgivningen på 125.541 tons dækker perioden juli 2016 juni 2017. Foreningen anbefaler, at der fastsættes en foreløbig TAC på mindst 80.000 tons for første halvår af 2017. Heraf kan afsættes en reserve, som kan fiskes, når den nye rådgivning fra ICES er fremlagt. Foreningen finder også, at der bør sikres en hurtig sagsgang i EU's kvotefastsættelse, når den nye rådgivning fremlægges, så fiskeriet ikke forsinkes. Foreningen kan ikke støtte, at der indgår overførsler af brisling fra EU til Norge i den bilaterale aftale for 2017.

For brisling i Skagerrak/Kattegat anbefaler foreningen en uændret TAC på 33.280 tons for 2017 og en mulighed for fleksibilitet mellem Skagerrak/Kattegat og Nordsøen. Der henvises til, at mulighederne for at fange brisling i Skagerrak/Kattegat rent, og at landinger derfor ikke er repræsentative for bestandsstørrelsen. Der bør således ikke i forvaltningen efter foreningens opfattelse tages udgangspunkt i de historiske fangster.

For sild i Nordsøen deler foreningen anbefalingen fra Det pelagiske Rådgivende Råd om, at forvaltningsplanen bør tilpasses de reviderede Fmsy referencepunkter i den seneste ICES rådgivning. TAC for direkte konsum bør således fastsættes på 481.608 tons. Såvel for sild i Nordsøen som i Skagerrak/Kattegat finder foreningen, at bifangstkvoterne bør afspejle bestandssituationen for industriarterne og understøtte fiskeriet efter indirekte konsum. Det anføres, at bifangstmængden af sild i Nordsøen i 2016 udgør ca. 3% af de samlede TAC'er for industriarterne, og udnyttelsen af disse er helt afhængig af en passende bifangstmængde for sild. Foreningen finder, at det er uholdbart at have i en situation, hvor beskedne mængder sild kan lukke fiskeriet efter andre arter, der repræsenterer en samlet landingsværdi på op mod 1 mia. kr.

Foreningen er enig med DFPO i, at der bør igangsættes et arbejde for at sikre en troværdig rådgivning om rekrutteringen af sild og derved sikre, at bifangstmængderne fremover kan fastsættes på en velunderbygget

metode. Som DFPO anbefaler foreningen derfor et uændret bifangstloft for sild i Nordsøen for 2017. Alternativt en reduktion på 15 % i overensstemmelse med den eksisterende forvaltningsstrategi. Foreningen finder, at der desuden bør være mulighed for fleksibilitet for bifangstkvoteerne i Skagerrak/Kattegat og Nordsøen. Foreningen deler anbefalingen fra Det pelagiske Rådgivende Råd om, at TAC for sild i Skagerrak/Kattegat fastsættes efter den mellem EU og Norge aftalte forvaltningsstrategi, idet der bør tages hensyn til (den forventede) justering af forvaltningsplanen med nye Fmsy referencepunkter for sild i Nordsøen. Bifangstknoten bør som de foregående år videreføres uændret.

For sperling i Nordsøen, finder foreningen, at rådgivningen på 358.471 tons giver mulighed for at fastsætte en TAC for perioden november 2016 – oktober 2017 på 268.000 tons, og der henvises til, at EU traditionelt har taget udgangspunkt i en TAC på 75 % af ICES rådgivning. Da mængderne fisket i perioden november/december 2016 skal fratrækkes den samlede TAC, anbefaler foreningen, at der sættes en TAC på minimum 200.000 tons for perioden november 2016 - oktober 2017. Foreningen er enig med fiskerierhvervet i, at der bør etableres en fælles forvaltning med Norge om denne bestand.

For blåhvilling er foreningen positiv over for, at kyststaterne er enige om en TAC for 2017 på 1.342.330 tons fastsat i overensstemmelse med MSY og på baggrund af en revideret forvaltningsplan. EU's unilaterale fastsættelse af kvoten for blåhvilling bør ifølge foreningen fastsættes i overensstemmelse hermed. Der henvises til, at blåhvilling er en meget vigtig bestand for de danske producenter af fiskemel og fiskeolie og at der landes væsentlige mængder fra udenlandske fartøjer i Danmark, hvilket indbringer en betydelig merværdi og er med til at sikre en dansk produktion.

For havgalt anbefaler foreningen, at TAC fastsættes i overensstemmelse med den biologiske rådgivning, og at der arbejdes på at sikre, at bestanden ikke er data-svag, herunder anses det for centralt, at bestanden fremover bliver omfattet af EU's dataindsamlingsprogram.

Foreningen bemærker i forhold til landingsforpligtelsen, at det er helt centralt, at de gældende fodnoter, der definerer mulighed for afskrivning af naturligt associerede bifangster på hovedarten i visse pelagiske fiskerier og industrifiskerier, videreføres uændret og kan anvendes for bifangster, der ikke er inden for sikre biologiske grænser. For bifangster, der er inden for sikre biologiske grænser, bør reglen om 9 % artsfleksibilitet anvendes.

Endelig finder foreningen, at det var et væsentligt element i reformen af den fælles fiskeripolitik, at fiskerimulighederne skulle øges med mængder svarende til den tidligere discard – såkaldte "kvote top up". Foreningen støtter, at denne kvoteforøgelse nu afspejles i fiskerimulighederne for 2017.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at et samlet kompromisforslag kan vedtages.

Regeringens generelle holdning

Som generelt princip kan regeringen støtte, at kvoterne for 2017 fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til reformen af den fælles fiskeripolitik samt fastsatte forvaltningsplaner/-strategier.

Regeringen lægger vægt på, at TAC tilpasses med en kvotetilskrivning (opjustering af kvoterne), svarende til udsmidet fra den del af fiskerierne, som bliver omfattet af landingsforpligtelsen i 2017, og at man i den forbindelse tager højde for forskelle i udsmidsrater mellem farvandsområderne, således at disse forskelle afspejles i kvotetilskrivningen for de respektive forvaltningsområder.

Regeringen lægger vægt på, at der bliver adgang til fiskeri i norsk zone fra 1. januar 2017.

Regeringen arbejder for en mindre stigning i TAC for torsk i Nordsøen og Skagerrak.

Regeringen støtter, at TAC for torsk i Kattegat med udgangspunkt i den biologiske rådgivning fortsat fastsættes som en bifangstkvote, idet den bør fastsættes på et niveau, der tager hensyn til den positive udvikling for bestanden, således at udsmid af torsk over den bevarelsesmæssige mindstereferencetørrelse begrænses.

Regeringen arbejder for, at der ved fordelingen af den nye TAC for rødspætte mellem Nordsøen og Skagerrak tages passende hensyn til, at kvoten i Skagerrak i de senere år relativt set ikke er steget i samme omfang som kvoten i Nordsøen.

Regeringen lægger overordentlig stor vægt på, at TAC for kortlivede arter som tobis, brisling, sperling og lodde fastsættes hurtigt efter at videnskabelig rådgivning foreligger, så man sikrer, at fiskeriet kan påbegyndes, når sæsonen starter/at der undgås stop i en igangværende sæson. I den sammenhæng vil regeringen positivt overveje muligheder for en hurtigere proces, idet det forudsætter en afvejning af fordele og ulemper ved Kommissionens konkrete forslag om anvendelse af gennemførelsesbestemmelser uden undersøgelsesprocedure.

Regeringen finder det vigtigt, at fiskerier efter tobis, sperling og brisling kan opretholdes, og at det derfor er vigtigt, at der også fastsættes passende bifangstmuligheder for sild. Regeringen finder, at det er vigtigt at fiskeriet efter brisling i Nordsøen kan fortsætte i starten af 2017, og vil derfor arbejde for, at der afsættes en passende foreløbig TAC for brisling ind til en ny rådgivning for brisling foreligger medio 2017.

Regeringen finder, at mørksej i Østersøen og Bælterne bør udgå af det TAC-område, som i dag omfatter Nordsøen, Skagerrak/Kattegat, Østersøen og Bælterne. Den biologiske rådgivning omfatter ikke mørksej i Østersøen, og der tages således ikke højde for fangster i dette område i rådgivningen. Mørksej forekommer i visse tilfælde som bifangst i Østersøen, og flere medlemsstater i Østersøen har slet ingen kvote for mørksej.

Kommissionen har ved tidligere lejlighed fremført, at man overvejer at fjerne TAC for ising og eventuelt også skrubbe, som er en kombineret TAC for de to bestande i Nordsøen. Som begrundelse fremføres af Kommissionen blandt andet, at TAC'en for ising ikke har haft betydning for bestanden. Kommissionens forslag for TAC på ising og skrubbe i Nordsøen afventer stadig. Regeringen afventer Kommissionens forslag, og kan støtte et eventuelt forslag fra Kommissionen om at fjerne TAC for ising og eventuelt skrubbe i Nordsøen.

Regeringen finder, at for bestande, hvor der mangler en videnskabelig rådgivning eller er manglende/begrænsede bestandsoplysninger, må TAC fastsættes efter en konkret vurdering med udgangspunkt i ICES rådgivning, hvor der samtidig inddrages øvrige relevante informationer med henblik på at undgå automatiske reduktioner med henvisning til forsigtighedsprincippet. Dette er især relevant for arter, der primært er bifangster i andre fiskerier og for arter med meget små TAC'er, og skal ses i sammenhæng med den gradvise indførelse af landingsforpligtelsen frem mod 2019.

Regeringen vil derfor arbejde for, at der skabes mulighed for, at der i forbindelse med monitoringsforsøg i lighed med igangsat forsøg i de vestlige farvande, kan landes begrænsede mængder af pighaj med henblik på at få bedre videnskabelige oplysninger om bestanden og fangsterne i dansk fiskeri.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 24. november 2016.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. Forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimulighederne for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Sortehavet KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen forventes at fremlægge forslag til Rådets forordning om fastsættelse af fiskerimuligheder for 2017 med samme fiskerimuligheder (for pighvar, brisling og pighaj) i Sortehavet som i 2016.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremsende forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimulighederne for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Sortehavet. Forslaget forventes fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages i Rådet med kvalificeret flertal.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmøde den 12.-13. december 2016 med henblik på politisk enighed/vedtagelse.

Formål og indhold

Der foreligger ikke en regional aftale om samlet fangstmængde (TAC) mellem EU og ikke-EU-stater, og EU fastsætter derfor årligt unilaterale kvoter for fiskeriet i Sortehavet. Fastsættelsen af fiskerimuligheder i Sortehavet for pighvar, brisling og pighaj baseres på rådgivning fra Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) og Kommissionens meddelelse om høring om fiskerimuligheder for 2017.

Forslaget har alene virkninger for Bulgariens og Rumæniens fiskeri i Sortehavet. Tre bestande forventes omfattet af forslaget: pighvar, brisling og pighaj.

Rådgivning for 2017 foreligger ikke. For pighvar rådgav STECF for 2016 på basis af en forsigtighedstilgang, at der ikke burde være noget direkte fiskeri efter pighvar i 2016. Det anførtes, at fiskeridødeligheden (F) var vurderet til 1,40, hvilket er mere end fem gange så meget som målet for maksimal bæredygtig udnyttelse i forhold til fiskeridødelighed (F_{msy}), som er 0,26.

For 2017 forventes Kommissionen at foreslå en EU-kvoté for pighvar på 0 tons, dvs. intet fiskeri.

For brisling rådgav STECF for 2016, at der ikke burde fanges mere end 75.960 tons, hvilket svarer til maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) og en fiskeridødelighed (F_{msy}) på 0,64. Kommissionen forventes at foreslå en EU-kvoté i lighed med 2016, dvs. på 11.475 fordelt på 8.032,5 til Bulgarien og 3.442,5 til Rumænien.

Pighajbestanden vurderedes for 2016 at være overudnyttet og på grænsen til kollaps. I maj 2015 vedtog man i Den Generelle Komité for Middelhavet en anbefaling om forvaltning af pighaj. STECF rådgav for 2016 for pighaj, at der baseret på forsigtighedsprincippet ikke burde være et direkte fiskeri efter pighaj i Sortehavet og alle bifangster skulle minimeres i 2016. Kommissionen forventes at foreslå en EU-kvoté på 0 tons.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle, eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark. Forslaget har ligeledes ingen konsekvenser for EU's budget.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri), hvor der ikke er indkommet bemærkninger.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til andre medlemsstaters holdninger.

Regeringens generelle holdning

Regeringen arbejder for et bæredygtigt fiskeri og finder generelt, at fastsættelsen af kvoterne for 2017 bør ske på grundlag af den videnskabelige rådgivning samt målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte i henhold til reformen om den fælles fiskeripolitik.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Forslag om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissionerne fra medlemsstaterne fra 2021 til 2030 (byrdefordelingsforslaget) KOM(2016) 482

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. oktober 2016.

Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionens byrdefordelingsforslag sigter mod implementering af Det Europæiske Råds beslutning fra oktober 2014 om en reduktion af EU's ikke-kvotebelagte drivhusgasudledning i 2030 på 30 pct. i forhold til 2005. De ikke-kvotebelagte drivhusgasudledninger stammer i Danmark primært fra transport og landbrug. Ifølge forslaget pålægges hvert enkelt medlemsstat nationale drivhusgasreduktionsmål for de ikke-kvotebelagte udledninger i 2030 indenfor spændet 0–40 pct. i forhold til 2005. Det foreslås, at Danmark får et reduktionsmål på 39 pct. i 2030 i forhold til 2005. Forslaget lægger op til at videreføre to eksisterende fleksibilitetsmekanismer i form af ubegrænset adgang til at købe andre medlemsstaters overskydende udledningsrettigheder samt ubegrænset adgang til at købe EU-interne projektkreditter. Herudover indføres to nye fleksibilitetsmekanismer i form af hhv. en adgang til at anvende kvoter fra EU's kvotehandelssystem samt en adgang til at medregnesåkalde "LULUCF-kreditter" fra forbedret kulstofbalance i jord og skov. Danmark får med forslaget adgang til begge nye fleksibilitetsmekanismer. Regeringen er kritisk overfor, at Europa-Kommissionen ikke har sikret tilstrækkeligt hensyn til Danmarks begrænsede omkostningseffektive potentialer og tidlige indsats gennem en større nedjustering af det danske drivhusgasreduktionsmål, men ser positivt på de forbedrede muligheder for fleksibilitet.

Regeringen vil analysere forslaget nærmere, inden de økonomiske konsekvenser kan vurderes. Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2016 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har den 20. juli 2016 fremsat et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissionerne fra medlemsstaterne fra 2021 til 2030 for en modstandsdygtig energiunion og for at opfylde forpligtelserne i henhold til Parisaftalen og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 525/2013 om en mekanisme til overvågning og rapportering af drivhusgasemissioner og rapportering af andre oplysninger vedrørende klimaændringer (byrdefordelingsforslag), KOM(2016) 482. Forslaget er fremsendt til Rådet i dansk sprogversion den 2. august 2016.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192, stk. 1. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Frem til 2020 er medlemsstaterne pålagt at reducere den ikke-kvotebelagte drivhusgasudledning, jf. Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 406/2009/EF af 23. april 2009 om medlemsstaternes indsats for at reducere deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2020. Kommissionen har den 20. juli 2016 offentliggjort en rapport med en evaluering af virkemåden af beslutning 406/2009/EF.

Med forordningsforslaget fremlægger Kommissionen forslag til medlemsstaternes fortsatte reduktionsforpligtelser i perioden 2021-30.

Baggrunden for forslaget er beslutningen fra Det Europæiske Råd i oktober 2014 om, at EU i 2030 skal reducere sin samlede interne drivhusgasudledning med mindst 40 pct. i forhold til 1990. Herunder skal kvotesektoren (el-producenter, store industrianlæg, offshore olie- og gasplatforme samt luftfartsoperatører) reducere udledningen med 43 pct., og de ikke-kvotebelagte sektorer (transport, landbrug, bygninger (primært udledninger fra opvarmning med olie- og gasfyr), F-gasser, affald og spildevand mv) skal reducere udledningen med 30 pct. Nærværende forslag sigter mod implementering af dette mål for ikke-kvotesektoren.

Kommissionens forslag tager desuden udgangspunkt i en række yderligere anvisninger fra Det Europæiske Råds konklusioner, herunder blandt andet:

1. EU's reduktionsmål skal opnås uden anvendelse af klimakreditter fra tredjelande.
2. Medlemsstaternes individuelle nationale reduktionsmål skal ligge indenfor spændet 0–40 pct. i 2030 i forhold til 2005, primært baseret på medlemsstaternes bruttonationalprodukt (BNP) pr. indbygger.
3. Reduktionsmålene for medlemsstater med et BNP pr. indbygger, der ligger over EU-gennemsnittet, skal justeres for at afspejle landenes omkostningseffektive reduktionspotentialer på en retfærdig og afbalanceret måde.
4. Tilgængeligheden og anvendelsen af de eksisterende fleksibilitetsmekanismer (handel med udledningsrettigheder mellem medlemsstaterne samt medlemsstaternes mulighed for at overføre udledningsrettigheder mellem år i forpligtelsesperioden) skal øges.
5. Der vil blive indført ny fleksibilitet for medlemsstater med nationale reduktionsmål, der ligger betydeligt over både EU-gennemsnittet og de pågældende landes omkostningseffektive reduktionspotentialer, ved en begrænset brug af kvoter fra EU's kvotehandelsystem, der skal besluttes inden 2020.
6. Der skal udarbejdes en politik for, hvordan arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug kan medtages i EU's klimaregulering.

Tæt forbundet med forslaget har Kommissionen den 20. juli 2016 fremsat forslag om Integration af udledning og optag af drivhusgas i jord og skov, såkaldt LULUCF (Land-Use, Land-Use Change and Forestry), i EU's klimaregulering. Forslaget lægger bl.a. op til opgørelsesregler samt en ny fleksibilitetsmekanisme, som vil tillade medlemsstater, der ud fra nærmere specificerede regnskabsregler opnår en positiv udvikling i kulstofbalancen i jord og skov, i begrænset omfang at modregne LULUCF-kreditter ved opfyldelse af deres reduktionsmål for drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer i perioden 2021-30. Dette forslag er nærmere beskrevet i dette notats punkt 2.

I sommeren 2015 fremsatte Kommissionen tillige et forslag til revision af kvotehandelsdirektivet, som er under behandling i Rådet.

Derudover har Kommissionen den 20. juli 2016 offentliggjort to meddelelser om hhv. EU's klimapolitik og en strategi for lav-emissions mobilitet i EU. Kommissionen oplyser i disse meddelelser, at Kommissionen agter at komme med nye initiativer på transportområdet. Kommissionen vil tillige inden udgangen af året ligeledes fremlægge de resterende initiativer, der skal afrunde EU's strategi for Energiunionen.

Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2016 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Forordningsforslaget omfatter alle drivhusgasudledninger, der ikke er omfattet af EU's kvotehandelssystem, med undtagelse af international skibsfart samt den meget begrænsede andel af luftfartens udledninger, der falder inden for de ikke-kvotebelagte sektorer. Desuden omfattes udledning og optag af drivhusgas i jord og skov ikke, idet dette område håndteres i et forslag til et særskilt forordningsforslag. I alt er ca. 55 pct. af EU's drivhusgasudledning omfattet.

Med henblik på at sikre, at EU's ikke-kvotebelagte drivhusgasudledning reduceres med 30 pct. i 2030 i forhold til 2005 pålægges hver enkelt medlemsstat nationale reduktionsmål for 2030. Medlemsstaternes individuelle reduktionsmål ligger indenfor det af Det Europæiske Råd aftalte spænd på 0–40 pct. i forhold til 2005 og er primært baseret på BNP pr. indbygger. Danmark, som ifølge Eurostat har EU's næsthøjeste BNP pr. indbygger, pålægges et reduktionsmål på 39 pct. i 2030 i forhold til 2005, jf. kolonne 3 i tabel 1.

Kommissionen har offentliggjort en konsekvensanalyse af forslaget (SWD(2016) 248 final). Kommissionen har opstillet et referencescenarie for EU's og de enkelte medlemsstaters forventede fremtidige drivhusgasudledning, hvori udledningen samlet set forventes reduceret med 24 pct. i 2030 i forhold til 2005. Ifølge Kommissionen er det derfor nødvendigt at vedtage supplerende politikker og virkemidler, som kan bidrage til at reducere udledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer med yderligere 6 procentpoint i 2030 for at indfri målet på 30 pct. reduktion. Kommissionen har desuden udviklet forskellige scenarier for, hvordan disse yderligere 6 procentpoint reduktion kan fordeles omkostningseffektivt på sektorer og medlemsstater. Heraf udleder Kommissionen estimater for de enkelte medlemsstaters omkostningseffektive reduktionspotentialer, der i forslaget anvendes til at fastlægge justeringen af de nationale reduktionsmål for omkostningseffektivitet for medlemsstater med et BNP pr. indbygger over EU-gennemsnittet.

Kommissionen har anvendt en beregningsmetode, hvor Danmarks BNP-baserede reduktionsmål ville have været 42 pct. Kommissionen har efterfølgende på baggrund af en vurdering af høj-BNP medlemsstaters omkostningseffektive reduktionspotentialer nedjusteret Danmarks reduktionsmål fra 42 pct. til 39 pct. De enkelte medlemsstaters BNP-baserede 2030-reduktionsmål, de justerede (og endeligt foreslåede) 2030-reduktionsmål samt gældende reduktionsmål i 2020 fremgår af tabel 1 nedenfor. Det kan bemærkes, at Det Europæiske Råd har vedtaget, at medlemsstaternes mål skal ligge indenfor intervallet 0–40 pct. Yderpunkterne udgøres af hhv. Sverige og Luxembourg, hvis reduktionsmål fastsættes til 40 pct., og Bulgarien, hvis reduktionsmål fastsættes til 0 pct.

Medlemsstaternes reduktionsmål indføres gradvist over årene i perioden 2021-30. Hver enkelt medlemsstat tildeles hvert år i perioden 2021-30 et antal udledningsrettigheder svarende til reduktionsmålene. Udledningsrettighederne udgør medlemsstaternes "udledningsloft". Disse udledningsrettigheder kan anvendes i hele perioden 2021-30. Medlemsstaterne tillades at anvende op til 5 pct. af næstkommende års udledningsret i året forud for udstedelsen. Overskydende udledningsrettigheder fra de enkelte år kan ubegrænset overføres til kommende år indtil 2030.

Startpunktet for udledningsretten i 2021 baseres på medlemsstaternes udledning i 2016-18. Dette skyldes, at EU samlet set i 2016-18 ifølge Kommissionens referencefremskrivning forventes at reducere drivhusgasudledningen til et niveau under 2020-målet.

Medlemsstaternes tildeling af udledningsrettigheder skal fastlægges efterfølgende i en implementerende retsakt, når forudsætningerne herfor er til stede. Udledningsretten i årene 2021-30 skal beregnes på baggrund af opdaterede estimater for medlemsstaternes ikke-kvotebelagte udledning i 2005, baseret på medlemsstaternes indberetninger til Kommissionen om emissionskilder, der er omfattet af EU's kvotehandelssystem, idet kvotehandelssystemets dækningsområde har ændret sig siden 2005. Udledningsretten i 2030 skal fastlægges på baggrund af medlemsstaternes reduktionsmål i 2030, jf. kolonne 3 i tabel 1, der er fastsat i forhold til denne reviderede 2005-udledning. Hver enkelt medlemsstats

udledningsret henover årene 2021-30 skal indføres lineært faldende fra 2020 med udgangspunkt i medlemsstaternes udledningsniveau i årene 2016-18. Medlemsstaternes udledningsret kan således først fastlægges endeligt, når udledningsniveauet i årene 2016-18 kendes, og når det reviderede estimat for 2005-udledningen er foretaget.

12 medlemsstater, som med den gældende lovgivning for perioden 2013-2020 har fået tilladelse til at øge drivhusgasudledningen i 2020 i forhold til 2005, får, tildelt i alt 39 mio. ekstra udledningsrettigheder i år 2021, jf. kolonne 4 i tabel 1. Dette sker for at kompensere disse medlemsstater for, at deres udledning lovligt kan stige frem mod 2020, samtidig med at deres udledningsret i 2021 strammes set i forhold til deres 2020-mål, idet der tages udgangspunkt i 2016-18-udledningen, som forventes at være lavere end deres 2020-mål.

Forslaget lægger op til at videreføre to eksisterende fleksibilitetsmekanismer samt at indføre to nye, mens muligheden for at anvende klimakreditter fra tredjelande bortfalder. Medlemsstaterne kan ved målopfyldelsen således supplere nationale reduktioner af drivhusgasudledningen med disse fleksibilitetsmekanismer:

Køb af andre medlemsstaters udledningsrettigheder

Alle medlemsstater kan i ubegrænset omfang købe andre medlemsstaters overskydende udledningsrettigheder. Dette er en fortsættelse af en fleksibilitetsmekanisme, der indgår i den gældende lovgivning i perioden 2013-20.

Køb af kreditter fra klimaprojekter i andre medlemsstater

Alle medlemsstater kan i ubegrænset omfang købe kreditter fra klimaprojekter i andre medlemsstater. Dette er en fortsættelse af en fleksibilitetsmekanisme, der indgår i den gældende lovgivning i perioden 2013-20, jf. kvotehandelsdirektivets artikel 24a, som dog indtil nu ikke har været aktiveret.

Anvendelse af kvoter fra EU's kvotehandelssystem

Ni medlemsstater kan vælge at anvende op til samlet set 100 mio. kvoter fra EU's kvotehandelssystem (ETS) til at opfylde reduktionsforpligtelser i de ikke-kvotebelagte sektorer. Medlemsstaterne skal i 2019 træffe endelig og uigenkaldelig beslutning om, hvor mange ETS-kvoter, der i alt ønskes anvendt i perioden 2021-30 til indfrielse af reduktionsmålet i de ikke-kvotebelagte sektorer (op til det for medlemsstaten angivne maksimale nationale loft). Kvoterne fratrækkes medlemsstaternes auktionskvoter i EU, ligeligt fordelt over årene 2021-30. De enkelte medlemsstaters maksimale årlige adgang (i procent af 2005-udledningen) til denne fleksibilitetsmekanisme i perioden 2021-30 kan ses i kolonne 5 i tabel 1 nedenfor. Samlet skønner Kommissionen, at 9 medlemsstater vil kunne anvende ca. 97 mio. kvoter, heraf ca. 7 mio. i Danmark. Den præcise mængde vil dog kunne ændre sig, når medlemsstaternes reviderede estimerede udledning i 2005 opgøres, ligesom adgangen kan blive justeret dog således, at medlemsstaternes adgang samlet set ikke overstiger 100 mio. kvoter. Kommissionen skal vedtage medlemsstaternes præcise brug af fleksibilitetsmekanismen i en implementerende retsakt.

Anvendelse af LULUCF-kreditter

Alle medlemsstaterne kan vælge at anvende såkaldte LULUCF-kreditter fra forbedret kulstofbalance i jord og skov. Adgangen hertil begrænses til 280 mio. kreditter på EU-niveau i perioden 2021-30, som er fordelt på de enkelte medlemsstater ud fra, hvor stor en andel udledninger af metan og lattergas fra landbruget udgør af medlemsstaternes samlede ikke-kvotebelagte udledninger. Begrundelsen herfor angives at være, at det kan være udfordrende for medlemsstaterne at reducere landbrugets udledning. Fire medlemsstater, herunder Danmark, med en landbrugsudledningsandel over 25 pct. af ikke-kvotatudledningerne får adgang til at anvende LULUCF-kreditter svarende til 15 pct. af landbrugsudledningen. 13 medlemsstater med en landbrugsudledningsandel over 15 pct. kan anvende 7,5 pct. 11 medlemsstater med en andel under 15 pct. kan anvende 3,75 pct.

Medlemsstaterne kan dog kun anvende deres individuelt tildelte adgang til LULUCF-kreditter, såfremt udledningen ligger over deres tilladte udledningsret. Derudover forudsættes det bl.a., at kulstofbalancen i jord og skov i den enkelte medlemsstat forbedres, før medlemsstaten kan komme i betragtning til at anvende

LULUCF-kreditter til målopfyldelse. Opgørelsen af kreditmængder skal ske i overensstemmelse med de foreslåede LULUCF-opgørelsesregler, jf. en nærmere beskrivelse herom i dette notats punkt 2. De enkelte medlemsstaters maksimale adgang til denne fleksibilitetsmekanisme kan ses i kolonne 6 i tabellen nedenfor. Indtil videre vil der ikke kunne genereres LULUCF-kreditter fra forbedret kulstofbalance i kategorien ”skovforvaltning”. Kommissionen kan senere i en delegeret retsakt foreslå at inkludere denne kategori, såfremt opgørelsesmetoderne vurderes at være tilstrækkeligt valide. Danmark tillades anvendelse svarende til 4 pct. af 2005-udledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer i hvert år i perioden 2021-30, hvilket ifølge forslaget modsvarer 14,6 mio. LULUCF-kreditter i perioden 2021-30 samlet set.

Tabel 1: Oversigt over medlemsstaternes reduktionsmål samt adgang til fleksibilitetsmekanismer.

Kolonne	1	2	3	4	5	6
	2020-reduktion smål	2030-reduktion smål baseret på BNP	Justeret og endeligt 2030-reduktions mål	Ekstra udledningsr et 2021 i mio. t	Årlig ETS fleksibilitet i perioden 2021-30 i % af 2005 (og i mio. t over hele perioden)*	LULUCF-fleksibilitet i mio. t over hele perioden 2021-30 (og årlig adgang i % af 2005)**
Luxembourg	-20 %	-61 %	-40 %		4 % (4 Mt)	0,25 Mt (0,2%)
Sverige	-17 %	-42 %	-40 %		2 % (9 Mt)	4,9 Mt (1,1 %)
Danmark	-20 %	-42 %	-39 %		2 % (7 Mt)	14,6 Mt (4,0 %)
Finland	-16 %	-39 %	-39 %		2 % (7 Mt)	4,5 Mt (1,3 %)
Tyskland	-14 %	-37 %	-38 %			22,3 Mt (0,5 %)
Frankrig	-14 %	-36 %	-37 %			58,2 Mt (1,5 %)
Storbritannien	-16 %	-36 %	-37 %			17,8 Mt (0,4 %)
Holland	-16 %	-39 %	-36 %		2 % (24 Mt)	13,4 Mt (1,1 %)
Østrig	-16 %	-39 %	-36 %		2 % (12 Mt)	2,5 Mt (0,4 %)
Belgien	-15 %	-38 %	-35 %		2 % (16 Mt)	3,8 Mt (0,5 %)
Italien	-13 %	-33 %	-33 %			11,5 Mt (0,3 %)
Irland	-20 %	-39 %	-30 %		4 % (19 Mt)	26,8 Mt (5,6 %)
Spanien	-10 %	-26 %	-26 %			29,1 Mt (1,3 %)
Cypern	-5 %	-24 %	-24 %			0,6 Mt (1,3 %)
Malta	+5 %	-19 %	-19 %		2 % (0,2 Mt)	0,03 Mt (0,3 %)
Portugal	+1 %	-17 %	-17 %	1,6 Mt		5,2 Mt (1 %)
Grækenland	-4 %	-16 %	-16 %			6,7 Mt (1,1 %)
Slovenien	+4 %	-15 %	-15 %	0,2 Mt		1,3 Mt (1,1 %)
Tjekkiet	+9 %	-14 %	-14 %	4,4 Mt		2,6 Mt (0,4 %)
Estland	+11 %	-13 %	-13 %	0,1 Mt		0,9 Mt (1,7 %)
Slovakiet	+4 %	-12 %	-12 %	2,2 Mt		1,2 Mt (0,5 %)
Litauen	+15 %	-9 %	-9 %	2,2 Mt		6,5 Mt (5 %)
Polen	+14 %	-7 %	-7 %	7,5 Mt		21,7 Mt (1,2 %)
Kroatien	+11 %	-7 %	-7 %	1,1 Mt		0,9 Mt (0,5 %)
Ungarn	+10 %	-7 %	-7 %	6,7 Mt		2,1 Mt (0,5 %)
Letland	+17 %	-6 %	-6 %	0,5 Mt		3,1 Mt (3,8 %)
Rumænien	+19 %	-2 %	-2 %	10,9 Mt		13,2 Mt (1,7 %)
Bulgarien	+20 %	+1 %	0 %	1,6 Mt		4,1 Mt (1,5 %)
EU28 total	<-10 %		-30 %	39 Mt	97 Mt	280 Mt

*Forslaget fastsætter adgangen til at anvende kvoter fra EU's kvotehandelsystem (ETS) som procentdel af den reviderede 2005-udledning hvert år i perioden 2021-30. Tallene i parentes angiver Kommissionens estimat for hvor mange i mio. kvoter dette ca. kan svare til i perioden 2021-30.

**Forslaget fastsætter adgangen til at anvende LULUCF-kreditter i mio. t. over hele perioden 2021-30. Tallene i parentes angiver Kommissionens estimat for hvor stor en andel af 2005-udledningen dette kan svare til årligt i hele perioden 2021-30.

Medlemsstaterne skal fortsat årligt rapportere drivhusgasudledningen som fastlagt i EU's forordning nr. 525/2013 af 21. maj 2013 om en mekanisme til overvågning og rapportering af drivhusgasudledninger og rapportering af andre oplysninger vedrørende klimaændringer på nationalt plan og EU-plan.

Kommissionen skal overvåge medlemsstaternes årlige drivhusgasudledning. Såfremt medlemsstaternes udledning ikke reduceres tilstrækkeligt, er medlemsstaterne forpligtede til at fremsende en handlingsplan for, hvordan de vil rette op herpå. Kommissionen skal med assistance fra EU's Miljøagentur vurdere disse handlingsplaner. Dette element forventes indarbejdet i et kommende forslag fra Kommissionen om Energiunionens forvaltningssystem.

Medlemsstaterne skal hvert år overholde deres nationale reduktionsmål. Hvis det årlige udledningsloft overskrides reduceres antallet af udledningsrettigheder for det følgende kalenderår med overskridelsen plus en "straf" på 8 pct. af overskridelsen. Kommissionen vil hvert femte år, i 2027 og 2032 udføre kontrol af, om medlemsstaterne har overholdt de årlige udledningslofter. Kommissionen bemyndiges desuden til at overvåge, at der foregår en korrekt afregning i EU's kvoteregister.

Muligheden i den gældende lovgivning for, at medlemsstaterne unilateralt kan overflytte udledninger fra de ikke-kvotebelagte til kvotesektoren bevares. De nærmere betingelser for en sådan overflytning er dog ikke beskrevet nærmere i nærværende forslag og vil givet fald skulle forhandles på plads i EU. Samtidig opretholdes forpligtelsen til at implementere politikker for at reducere emissioner fra anlæg som unilateralt undtages fra EU's kvotehandelssystem.

Forordningen skal evalueres i 2024 og hvert femte år herefter. En evaluering i 2024 åbner bl.a. mulighed for at tilpasse forordningen i lyset af Parisaftalens globale statusopgørelse (om globale reduktioner af drivhusgasudledningen og parternes bidrag hertil). Kommissionen skal i den forbindelse fremsende en rapport til Europa-Parlamentet og kan, hvis det vurderes hensigtsmæssigt, fremsætte forslag om at ændre forordningen.

Endelig indeholder forslaget en række ændringer til Rådets og Europa-Parlamentets forordning 525/2013 om en mekanisme til overvågning og rapportering af drivhusgasemissioner og rapportering af andre oplysninger vedrørende klimaændringer på nationalt plan og EU-plan. Det indebærer bl.a., at medlemsstaterne skal indberette den historiske drivhusgasudledning samt den forventede fremtidige udledning i kvote- og ikke-kvotebelagte sektorer frem til 2030. Medlemsstaterne skal tillige indberette, hvilke nationale politikker og tiltag der er vedtaget med henblik på at reducere drivhusgasudledningen, og i hvilken grad medlemsstaterne forventer at anvende fleksibilitetsmekanismer i målopfyldelsen.

En række bestemmelser skal vedtages efterfølgende af Kommissionen via gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter. Kommissionen assisteres i denne sammenhæng af EU's klimakomite. Medlemsstaternes udledningsret og medlemsstaternes ønskede anvendelse af kvoter fra EU's kvotehandelssystem vedtages ved gennemførelsesretsakter. Regler angående kvoteregisteret samt den samlede regnskabsføring i forhold til dette forordningsforslag samt LULUCF-forordningsforslaget, forslaget om ændring af EU's kvotehandelsdirektiv samt dette forslags ændringer til forordning 525/2013 om en mekanisme til overvågning og rapportering af drivhusgasemissioner skal vedtages ved implementerende retsakter. Kommissionen kan tillige tillade anvendelse af LULUCF-kreditter fra "skovforvaltning" i en delegeret retsakt.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Forslaget skal behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed (ENVI). Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at nærhedsprincippet er overholdt, da EU samlet set bedre kan håndtere de globale klimaproblemer end medlemsstaterne hver for sig. Regeringen er enig i, at nærhedsprincippet er overholdt.

Gældende dansk ret

Den nuværende byrdefordelingsaftale for perioden 2013-20 er ikke omsat direkte til dansk lovgivning, hvilket heller ikke er påkrævet ifølge EU-retten, da der juridisk set er tale om en såkaldt aftale mellem medlemsstaterne. Da ikke-kvotesektoren omfatter en række forskellige sektorer og drivhusgasser, er Danmarks reduktionsmål i 2020 søgt opfyldt ved en række initiativer i relevante delsektorer – herunder f.eks. Energiaftalen fra 2012 og deraf følgende lovgivning, brancheaftaler mv.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget til den reviderede byrdefordelingsaftale er juridisk set en forordning med direkte retsvirkning, som derfor i udgangspunktet ikke skal implementeres i dansk lovgivning. Det er endnu for tidligt at sige, om det vil kræve lovgivning at indfri forslagens reduktionsmål.

Økonomiske konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan have væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Kommissionens forslag blev fremsat den 20. juli 2016. Regeringen er i gang med at analysere hele forslaget, herunder de økonomiske konsekvenser for Danmark.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget ventes at have en positiv indvirkning på miljøbeskyttelsesniveauet, idet forslaget må antages at øge medlemsstaternes indsats for at reducere drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer.

Høring

Forslaget har været i høring i §2-udvalget (landbrug)

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er indkommet følgende høringssvar:

Økologisk Landsforening anser det for væsentligt at landbruget bidrager til at reducere udledningen af klimagasser. Økologisk Landsforening kan ikke vurdere det konkrete krav, der er stillet til Danmark. Økologisk Landsforening lægger særligt vægt på følgende:

- Opbygning af C binding i jorden skal kunne medregnes og kunne bruges aktivt. Der kan både være tale om dyrkning af afgrøder og sædskifter med en positiv C bindingsbalance og om at ophøre med opdyrkning af lavbundsjord. Økologisk Landsforening mener det er ødelæggende for arbejdet med et sundt landbrugssystem, der værner om den frugtbare landbrugsjord, der kan drives uden brug af kunstgødning, og som holder på vandet, hvis C binding først kan anvendes, når landet har forbedret sin kulstofbalance.
- Indkøbt foder fra andre lande og fra lande uden for EU indgår i det enkelte lands opgørelse.
- Økologisk Landsforening kan ikke støtte, at medlemslandene kan imødekomme kravet ved at købe kreditter uanset karakteren.

Økologisk Landsforening finder det grundlæggende sundt, hvis indsatsen medvirker til at reducere den samlede animalske produktion i Danmark, og foreningen mener ikke, der er grundlag for at sige, at denne i givet fald vil flytte ud af Danmark, idet det i så fald vil bidrage negativt til det pågældende lands målopfyldelse.

DI støtter op om EU's 2030-klimaramme og ser samtidig Kommissionens forslag om et dansk ikke-kvotemål i 2030 på 39 pct. som en stor udfordring. DI opfordrer regeringen til en aktiv dialog med EU-Kommissionen om at optimere mulighederne for fleksibilitet og omkostningseffektivitet. Samtidig opfordrer DI regeringen til at igangsætte en udredning af de praktiske, økonomiske og konkurrencemæssige effekter for erhvervslivet

og de økonomiske, realistiske muligheder og risici i de enkelte sektorer i Danmark. DI opfordrer endvidere regeringen til at se på mulighederne for en fælles EU-indsats på eksempelvis bygningsområdet, transportområdet, VE i transport og energieffektivisering mv., idet disse emner vil komme på bordet i ventede udspil fra Kommissionen som led i udmøntning af EU's Energiunion.

Dansk Erhverv mener, at Danmarks forpligtelser skal være balancerede i forhold til andre lande, og at såvel den europæiske og nationale opfyldelse af klima-forpligtelser skal ske på en omkostningseffektiv og så vidt muligt teknologineutral måde. Dansk Erhverv finder, at det foreslåede danske reduktionsmål er relativt højt og ligger noget over gennemsnittet for EU-landene. Dansk Erhverv mener, at den danske regering i de forestående forhandlinger om byrdefordelingen skal bestræbe sig på at opnå en mere jævn fordeling af forpligtelserne blandt landene end Kommissionen har lagt op til.

Landbrug & Fødevarer har fremsendt et længere og foreløbigt høringssvar, hvoraf følgende kan fremhæves som nogle af hovedpointerne. Landbrug & Fødevarer er skeptisk i forhold til fastsættelse af et højt dansk drivhusgasreduktionsmål på 39 pct. ift. 2005. Landbrug & Fødevarer finder, at differentierede nationale reduktionsmål bryder med princippet i EU om lige konkurrencevilkår mellem medlemslandene, hvorfor landbrugets drivhusgasudledning bedst reguleres ved oprettelse af en landsøjle-regulering for landbrugets drivhusgasudledning med ensartede drivhusgasreduktionskrav og vilkår på tværs af EU. Et højt nationalt reduktionsmål risikerer at medføre forringede konkurrencevilkår for dansk landbrug og udflytning af produktionen til andre lande. I fravær af en fælles landbrugssøjle anerkender Landbrug & Fødevarer, at Kommissionen har givet Danmark adgang til to nye fleksibilitetsmekanismer i form af køb af kvoter og medregning af LULUCF-kreditter. Men Landbrug & Fødevarer konstaterer, at de af Kommissionen foreslåede fleksibilitetsmekanismer ikke i tilstrækkeligt omfang løser skævvridningen af konkurrenceevnen mellem EU's medlemsstater, som byrdefordelingen medfører. Herunder nævnes bl.a., at 14 medlemslande ifølge Kommissionens konsekvensanalyse vil kunne opfylde deres reduktionskrav uden at foretage yderligere klimatiltag. Landbrug & Fødevarer ønsker derfor, at Danmark får større adgang til anvendelse af kvoter end foreslået af Kommissionen. Endelig foreslår Landbrug & Fødevarer etablering af en forsøgsordning med 'tillægsfleksibilitet for særlig klimavenlig landbrugsproduktion' som bør være tilgængelig for alle EU-lande.

Efter Kommissionens fremlæggelse af forslaget den 20. juli 2016 har Landbrug & Fødevarer tilføjet en række bemærkninger. For det første efterspørger Landbrug & Fødevarer en begrundelse for regeringens støtte til 2016-2018 som startpunkt for udledningsrettigheden og en analyse af, om elementer fra det såkaldte scenario S2 i Kommissionens konsekvensanalyse ville være bedre for Danmark. For det andet opfordrer Landbrug & Fødevarer til, at Danmarks reduktionsforpligtelser og adgang til fleksibilitet kommer til at afspejle, at Danmark er et af de EU-lande, der per indbygger bidrager mest til overholdelse af internationale klimaforpligtelser, herunder Paris-aftalen og klimafinansiering. For det tredje understreger Landbrug & Fødevarer vigtigheden af at udvide – og som minimum fastholde – de af Kommissionen foreslåede eksisterende såvel som nye fleksibilitetsmekanismer.

Dansk Byggeri ser en risiko for, at Kommissionens forslag til fleksibilitetsmekanismer udvander EU-reduktionsmålet om at opnå en reduktion af drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer på 30 pct. i 2030. Dansk Byggeri opfordrer regeringen til at se kritisk på bl.a. forslaget om modregning af reduktioner ved brug af LULUCF-kreditter, muligheden for at overføre reduktioner fra år til år samt medlemsstaternes mulighed for at handle med udledningsrettigheder. Dansk Byggeri ser Kommissionens forslag om, at Danmark skal reducere udledningen med 39 % frem til 2030 som et vigtigt skridt på vejen mod uafhængighed af fossile brændsler i 2050. Dansk Byggeri mener derfor også, at Danmark bør prioritere sin indsats nationalt for at nå klimakravet, ellers er der en risiko for, at omstillingen til et fossilt uafhængigt Danmark forsinkes og fordyres. Dansk Byggeri ser mange potentialer for varmebesparelser især ved energirenovering af bygninger fra før 1980, og opfordrer regeringen til også at fokusere reduktionsindsatsen på dette område. Udskydes indsatsen er der en risiko for, at den fordyres, hvis energiforbedringer ikke foretages samtidig med, at bygningerne alligevel løbende renoveres.

Dansk Energi finder, at Kommissionens forslag på rimelig vis afspejler de mål og kriterier, som Det Europæiske Råd opsatte for forslaget i oktober 2014 og bekræftede i marts 2016. Dansk Energi bakker op om

fortsættelse af modellen med årlige reduktionsmål, som vil understøtte tidlig indfasning af de nødvendige initiativer for at nå målet i 2030, men ønsker at Kommissionen allerede i 2024 skal foretage kontrol af, hvorvidt medlemslandene overholder deres årlige forpligtelser. Køb af kvoter fra EU's kvotehandelssystem eller medregning af LULUCF-kreditter kan være fornuftigt i et begrænset omfang, men ift. både Danmarks og EU's langsigtede målsætninger om dekarbonisering, vil anvendelse af disse fleksibilitetsmekanismer blot udskyde de nødvendige investeringer i de ikke-kvotebelagte sektorer til efter 2030. Endelig understreges vigtigheden af at vælge en opgørelsesmetode for LULUCF udledninger, der bevarer den miljømæssige integritet af systemet.

92-Gruppen har indsendt et længere høringssvar på vegne af CARE, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark, Det Økologiske Råd, Greenpeace, Klimabevægelsen, Miljøorganisationen VedvarendeEnergi, Verdens Skove og WWF Verdensnaturfonden. 92-Gruppen efterspørger en opjustering af EU's reduktionsmål i de ikke-kvotebelagte sektorer i 2030 fra 30 pct. til 45 pct., således at målet flugter bedre med den høje ende af EU's målsætning om at reducere drivhusgasudledningen med 80 – 95 pct. i 2050. 92 Gruppen ønsker, at medlemslandenes reduktionsstier (udledningsretten i perioden 2021-30) skal fastlægges, så de ikke favoriserer lande, som ikke har opfyldt deres 2020 forpligtelse. 92-Gruppen ønsker ikke at tillade anvendelse af kvoter fra EU's kvotehandelssystem, bl.a. fordi det vil reducere reduktionsindsatsen i de ikke-kvotebelagte sektorer. Der er opstået et stort kvoteoverskud i EU's kvotehandelssystem, hvorfor kvotesystemet ikke vil sikre begrænsning af de kvotebelagte udledninger. 92 Gruppen påpeger store usikkerheder ved LULUCF-opgørelser og ønsker ikke anvendelse af reduktioner fra LULUCF (LULUCF kreditter) til modregning af udledninger fra afbrænding af fossile brændsler i de ikke-kvotebelagte sektorer. 92-Gruppen ønsker desuden årlig kontrol af medlemslandenes målopfyldelse fremfor blot hvert femte år.

Det Økologiske Råd (DØR) tilslutter sig høringssvar fremsendt af 92-gruppen og har herudover fremsendt et længere høringssvar, hvorfra yderligere hovedpointer kort kan opsummeres som følger. DØR ønsker ikke anvendelse af projektmekanismerne fra kvotehandelsdirektivet i ikke-kvotebelagte sektorer. DØR ønsker heller ikke at medlemsstaterne gives mulighed for at "låne" reduktioner (udledningsrettigheder) fra kommende år. DØR ønsker, at medlemslandenes salg af reduktioner (udledningsrettigheder) til et andet land kun må finde sted, hvis landet overopfylder i forhold til egen reduktionssti og højst må udgøre 5 pct. DØR efterspørger desuden, at der skal foretages rapportering og grundig kontrol hvert år for at sikre reel overholdelse af reduktionskrav samt at der indføres sanktioner for lande, som ikke overholder deres fastlagte reduktionsstier.

NOAH tilslutter sig høringssvar fremsendt af 92-gruppen og har herudover fremsendt et længere høringssvar, hvorfra yderligere hovedpointer kort kan opsummeres som følger. NOAH finder Kommissionens forslag helt utilstrækkeligt og efterspørger bl.a. fastlæggelse af et eksponentielt (fremfor lineært) aftagende årligt drivhusgasbudget og herunder strammere mål i form af en væsentligt reduceret udledningsret i perioden 2021-30 samt afskaffelse af forslaget fleksibilitetsmekanismer i form af handel mellem medlemslandene med udledningsrettigheder samt benyttelse af kvoter fra EU's kvotehandelssystem og LULUCF-kreditter til målopfyldelse i ikke-kvotebelagte sektorer. Endelig stiller NOAH en række spørgsmål ved LULUCF-opgørelser, herunder ift. CO₂-udledning fra afbrænding af biomasse, og opfordrer bl.a. til at adressere "importerede udledninger", eksempelvis i form af importeret biomasse og foder fra tredjelande.

VedvarendeEnergi tilslutter sig høringssvar fremsendt af 92-gruppen og har herudover fremsendt et høringssvar, hvorfra yderligere hovedpointer kort kan opsummeres som følger. VedvarendeEnergi mener, at forslaget muligheder for at øge klimaambitionerne er for svage, at fleksibilitetsmekanismerne bør begrænses og at evalueringen bør fremrykkes til første halvdel af 2023, da den så kan bruges til det internationale review og "stocktake" i 2023, som er aftalt med Paris-aftalen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionens forslag har været genstand for en første politisk drøftelse på rådsmødet (miljø) den 17. oktober 2016. En stor gruppe medlemsstater har tilkendegivet, at Kommissionens forslag udgør et godt og

balanceret udgangspunkt for forhandlinger om og vedtagelse af lovgivning, der skal implementere EU's bidrag til Parisaftalen.

Samtidig har mange medlemsstater udtrykt utilfredshed i forhold til enkelte elementer i forslaget. Dette angår særligt fastsættelsen af startpunktet for udledningsretten, hvor mange medlemsstater kritiserer, at Kommissionens valg af udgangspunkt i medlemsstaternes faktiske udledninger i perioden 2016-2018 frem for deres gældende 2020-mål ikke anerkender indsatsen fra medlemsstater, som forventes at overopfylde deres 2020-mål.

Endvidere er en række medlemsstater utilfredse med udformningen af LULUCF-fleksibilitetsmekanismen. Flere medlemsstater mener, at loftet for modregning af LULUCF-kreditter i ikke-kvoteudledninger bør hæves, mens andre er imod. En række medlemsstater kræver, at der straks fra 2021 bør gives adgang til modregning af LULUCF-kreditter fra forvaltning af eksisterende skove ('forest management') mens andre er skeptiske over for dette. Desuden har en række medlemsstater givet udtryk for, at der bør gives en mere ligelig adgang til LULUCF-fleksibiliteten, der i mindre grad end Kommissionens forslag tilgodeser medlemsstater med store andele udledninger fra landbrugssektoren.

En række medlemsstater har kritiseret, at der ikke i tilstrækkelig grad blev taget højde for medlemsstaternes omkostningseffektive reduktionspotentialer eller andre særlige nationale omstændigheder. Flere medlemsstater har efterspurgt yderligere styrkelse og optimering af fleksibilitetsmekanismene, herunder ETS-fleksibilitetsmekanismen og den eksisterende mulighed for handel med udledningsrettigheder mellem medlemsstaterne imellem.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser det velkomment, at forslaget samlet set sikrer opnåelsen af det klimamål for 2030 for de ikke-kvotebelagte sektorer, som Det Europæiske Råd vedtog i oktober 2014. Forslaget udgør en væsentlig del af implementeringen af EU's samlede reduktionsbidrag på mindst 40 pct. i 2030 i forhold til 1990 til den globale klimaaftale indgået i Paris 2015.

Regeringen er kritisk overfor, at Kommissionen ikke har taget tilstrækkeligt hensyn til Danmarks begrænsede omkostningseffektive reduktionspotentialer og tidlige indsats gennem en større nedjustering af det danske drivhusgasreduktionsmål. Danmark har gjort mere for at begrænse udledningerne i ikke-kvotesektoren end de fleste andre medlemsstater, og der resterer kun et begrænset omkostningseffektivt reduktionspotentiale.

Regeringen finder det positivt, at forslaget indeholder forbedrede muligheder for fleksibilitet, der kan bidrage til en mere omkostningseffektiv indfrielse af reduktionsforpligtelsen, herunder særligt, at danske forslag om anvendelse af kvoter fra EU's kvotehandelssystem og LULUCF-kreditter til at indfri reduktionsmålet for de ikke-kvotebelagte sektorer indgår i Kommissionens forslag. En vurdering af fleksibilitetsmulighedernes konkrete betydning kræver dog nærmere analyse.

Regeringen finder det ligeledes positivt, at startpunktet for udledningsretten i 2021 tager udgangspunkt i medlemsstaternes udledning i 2016-18, idet man herved undgår overallokering af udledningsrettigheder på EU-niveau, hvilket kunne svække reguleringens miljømæssige integritet.

Regeringen er i gang med at analysere hele forslaget og herunder de økonomiske konsekvenser for Danmark.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. oktober 2016 forud for rådsmøde (miljø) den 17. oktober 2016, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. oktober 2016.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Energi-, Forsynings og Klimaudvalg.

4. **Forslag om medtagelse af drivhusgasemissioner og optag fra arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug i klima- og energirammen for 2030 (LULUCF)** **KOM(2016) 479**

*Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. oktober 2016.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionens LULUCF-forslag sigter mod implementering af Det Europæiske Råds beslutning fra oktober 2014 om, at der skal udarbejdes en politik for, hvordan arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug kan medtages i EU's klimaregulering. Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne i perioden 2021-30 skal sikre, at kulstofbalancen i jord og skov i hver enkelt medlemsstat ikke forringes med forøgede udslip af drivhusgasser til atmosfæren til følge. Samtidig lægges der op til, at medlemsstater, som ud fra nærmere specificerede regnskabsregler opnår en positiv udvikling i kulstofbalancen, i begrænset omfang får mulighed for at modregne LULUCF-kreditter ved målopfyldelse af deres reduktionsmål for drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer i perioden 2021-30. Forslaget ventes at have en positiv indvirkning på miljøbeskyttelsesniveauet i EU. Regeringen finder det positivt, at forslaget lægger op til en ny fleksibilitetsmekanisme, som vil tillade medlemsstater, der ud fra nærmere specificerede regnskabsregler opnår en positiv udvikling i kulstofbalancen i jord og skov, i begrænset omfang at modregne LULUCF-kreditter ved opfyldelse af deres reduktionsmål for drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer i perioden 2021-30. Regeringen vil analysere forslaget nærmere, inden de økonomiske konsekvenser kan vurderes. Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2016 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen fremsatte den 20. juli 2016 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om medtagelse af drivhusgasemissioner og optag fra arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug i klima- og energirammen for 2030 (LULUCF-forslag), KOM(2016) 479. Forslaget er fremsendt til Rådet i dansk sprogversion den 2. august 2016.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192, stk. 1. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget lægger op til at inkludere udledninger og optag af drivhusgasser fra arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug, såkaldt LULUCF (Land-Use, Land-Use Change and Forestry) i EU's klimaregulering fra 2021.

Frem til 2020 vil EU efter ratifikation og ikrafttrædelse af Doha-ændringen til Kyoto-Protokollen være forpligtet til at sikre, at EU's samlede drivhusgasreduktionsmål opfyldes i perioden 2013-2020. Denne forpligtelse gælder også for LULUCF-sektorerne, idet regnskabet for kulstofbalancen i jord og skov ud fra nærmere specificerede regnskabsregler indgår i EU's samlede forpligtelse.

Regler for opgørelse af kulstofbalancen fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 529/2013/EU af 21. maj 2013 om regnskabsregler vedrørende drivhusgasemissioner og -optag i forbindelse med aktiviteter, der vedrører arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug, og oplysninger om handlingsplaner, som vedrører disse aktiviteter.

Medlemsstaterne er i medfør af Rådets og Europa-Parlamentets forordning 525/2013 om en mekanisme til overvågning og rapportering af drivhusgasemissioner og rapportering af andre oplysninger vedrørende klimaændringer på nationalt plan og EU-plan forpligtet til at rapportere udledning og optag i LULUCF-sektorerne.

Udledninger og optag af drivhusgasser fra LULUCF-sektorerne er ikke inkluderet i de drivhusgasreduktionsmålsætninger, som medlemsstaterne er pålagt i Europa-Parlamentets og Rådets

beslutning nr. 406/2009/EF af 23. april 2009 om medlemsstaternes indsats for at reducere deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2020.

Baggrunden for forslaget er beslutningen i Det Europæiske Råd i oktober 2014 om, at EU inden 2020 skal udarbejde en politik for, hvordan LULUCF kan medtages i EU's klimaregulering i perioden efter 2020, hvor Kyoto-Protokollen udløber. Desuden skal forslaget ses på baggrund af Parisaftalen, som bl.a. efterspørger en balance mellem menneskeskabte udledninger og optag af drivhusgasser i anden halvdel af dette århundrede, og som inviterer parterne til at foretage handlinger, som kan medvirke til at forbedre kulstofbalancen, inklusive optag af CO₂ i skove.

Tæt forbundet med forslaget har Kommissionen den 20. juli 2016 fremsat forslag om medlemsstaternes bindende årlige drivhusgasreduktioner fra 2021 til 2030. Dette forslag er beskrevet nærmere under punkt 1. I sommeren 2015 fremsatte Kommissionen tillige et forslag til revision af kvotehandelsdirektivet, som er under behandling i Rådet og Europa-Parlamentet.

Derudover har Kommissionen den 20. juli 2016 offentliggjort to meddelelser om hhv. EU's klimapolitik og en strategi for lav-emissions mobilitet i EU. Kommissionen oplyser i disse meddelelser, at Kommissionen agter at komme med nye initiativer på transportområdet. Kommissionen vil tillige inden udgangen af året ligeledes fremlægge de resterende initiativer som led i EU's strategi for Energiunionen.

Forslaget er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2016 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Forordningsforslaget omfatter udledning og optag af drivhusgasserne kuldioxid (CO₂), metan (CH₄) og lattergas (N₂O) i jord og skov.

Forslaget lægger op til at inkludere udledninger og optag af drivhusgasser fra arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug, såkaldt LULUCF (Land-Use, Land-Use Change and Forestry) i EU's klimaregulering fra 2021.

Kommissionen foreslår en separat LULUCF-regulering fremfor andre mulige optioner såsom eksempelvis inkludering af LULUCF i enten reguleringen af drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer eller oprettelsen af en ny separat landsøjle (hvor LULUCF integreres med landbrugets udledning af metan og lattergas).

Medlemsstaterne skal i perioden 2021-30 sikre, at kulstofbalancen i jord og skov i hver enkelt medlemsstat ud fra nærmere specificerede regnskabsregler ikke forringes med forøgede udslip af drivhusgasser til atmosfæren til følge.

Samtidig videreføres en regel om, at medlemsstaterne kan udelade emissioner som skyldes ikke-kontrollerbare naturlige forstyrrelser i form af skovbrande, skadedyrsinvasion, ekstreme vejrbegivenheder, geologiske forstyrrelser mv. fra opgørelsen af kulstofbalancen. Forslagets bilag udstikker detaljerede retningslinjer for definitioner heraf samt opgørelsesmetoder.

Medlemsstaterne skal sikre, at kulstofbalancen i jord og skov i hver enkelt medlemsstat ud fra nærmere specificerede regnskabsregler ikke samlet set forringes indenfor følgende områder: Skovrejsning, afskovning, landbrugsjord, græsarealer og forvaltede skovområder, som indtil nu har omfattet skove plantet før 1990. Medlemsstaterne kan desuden vælge at omfatte vådområder. Medlemsstaterne kan unklade at medregne kulstoflagre bortset fra biomasse over jorden samt høstede træprodukter fra skovforvaltede arealer.

Medlemsstaterne skal opgøre et regnskab for den nationale kulstofbalance. Opgørelsen skal ifølge forslaget ske i overensstemmelse med nye opgørelsesregler. De foreslåede opgørelsesregler tager udgangspunkt i

regelsættet for opgørelse af kulstofbalancen i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 529/2013/EU af 21. maj 2013 om regnskabsregler vedrørende drivhusgasemissioner og -optag i forbindelse med LULUCF-aktiviteter, men ændrer også opgørelsesreglerne på væsentlige punkter. Forslaget lægger op til at undlade at videreføre Kyoto-Protokollens opgørelses- og rapporteringsmetoder efter Kyoto-Protokollens udløb i 2020. I stedet overgås til at tage udgangspunkt i Klimakonventionens opgørelses- og rapporteringsmetoder. Hidtil har EU-landene været forpligtet til at rapportere både efter Kyoto-Protokollens og efter Klimakonventionens indbyrdes forskellige regler. Forslaget vil dermed afskaffe et dobbelt bogføringsregnskab.

Hvis medlemsstaternes samlede regnskab for kulstofbalancen går i plus, kan der genereres såkaldte LULUCF-kreditter. Hver enkelt medlemsstat kan opspare disse kreditter til anvendelse indtil 2030. Kreditterne kan enten anvendes til 1) at sikre, at medlemsstatens samlede LULUCF-regnskab ikke går i minus i perioden 2021-30, 2) sælges til andre medlemsstater, som ubegrænset vil kunne anvende disse til at modregne debets i deres samlede LULUCF-regnskaber eller 3) i nærmere begrænset omfang og under visse forudsætninger anvender LULUCF-kreditter fra kategorierne skovrejsning, -rydning, landbrugsjord og græsarealer til målopfyldelse af medlemsstatens forpligtelser til at indfri foreslåede reduktionsmål for drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer i medfør af Kommissionens forslag til byrdefordeling KOM(2016) 482, jf. beskrivelse under dette notats punkt 1.

Adgangen til at anvende LULUCF-kreditter fra skovrejsning og -rydning, landbrugsjord og græsarealer til målopfyldelse i Ikke-kvotesektoren er betinget af, at følgende er overholdt: 1) Medlemsstatens samlede LULUCF-regnskab omfattende alle kategorier og uden nettoimport af LULUCF-kreditter må ikke gå i minus, jf. ovenfor. 2) Man kan kun anvende den del af et eventuelt netto-overskud af kreditter fra de nævnte kategorier, der overstiger eventuelle debets fra forvaltning af eksisterende skov. 3) Medlemsstaten skal overholde øvrige bestemmelser i LULUCF-forslaget.

Tilladelsen til en vis begrænset fleksibilitet for medlemsstaterne til at anvende LULUCF-kreditter til målopfyldelse i de ikke-kvotebelagte sektorer foreslås på EU-niveau begrænset til samlet set 280 mio. LULUCF-kreditter over hele perioden 2021-2030 for at sikre, at der derudover skal ske en yderligere reduktion af den ikke-kvotebelagte drivhusgasudledning i eksempelvis transportsektoren, husholdninger og landbrug. Denne nye fleksibilitetsmekanisme, fordelingen heraf på medlemsstaterne samt de nærmere kriterier for anvendelsen beskrives nærmere under dette notats punkt 1.

Kommissionen konstaterer, at medlemsstaternes hidtidigt fastsatte referenceniveauer for forventet optag og udledning fra skovforvaltede områder har afvejet betydeligt fra udledning og optag i 2013-14 ved at overestimere skovfældningen, hvormed der principielt ville kunne genereres et betydeligt antal LULUCF-kreditter. For at undgå at underminere markedet med LULUCF-kreditter kan der derfor ifølge Kommissionens forslag indtil videre ikke genereres LULUCF-kreditter fra forbedret kulstofbalance i kategorien "skovforvaltning" til brug for målopfyldelse i de ikke-kvotebelagte sektorer. Kommissionen kan senere i en delegeret retsakt foreslå at inkludere denne kategori, såfremt opgørelsesmetoderne vurderes at være tilstrækkeligt valide, og såfremt medlemsstaternes opgørelse af kulstofbalancen bl.a. reflekterer udledningen af CO₂ som følge af afbrænding af biomasse til energiformål. Hvis der opstår et plus på medlemsstatens opgørelse af kategorien skovforvaltning, kan dette plus derfor indtil videre kun anvendes i medlemsstaten samlede LULUCF-regnskab til at modregne eventuelle debets i andre LULUCF-kategorier (skovrydning, landbrugsjord, græsarealer mv) eller frasælges til brug i andre medlemsstaters LULUCF-opgørelser.

Hvis en medlemsstats regnskab for kulstofbalancen går i minus, skal medlemsstaten enten købe LULUCF-kreditter af andre medlemsstater eller annullere udledningsrettigheder, der foreslås tildelt medlemsstaterne i de ikke-kvotebelagte sektorer. Sidstnævnte option vil betyde, at medlemsstatens udledningsret i de ikke-kvotebelagte sektorer mindskes.

Som nævnt vil medlemsstaterne kunne modregne debets i en LULUCF-kategori med kreditter fra andre LULUCF-kategorier.

Medlemsstaterne forpligtes til at fremsende nationale skovopgørelser til Kommissionen. Disse planer skal i offentlig høring. Senest den 18. december 2018 og den 30. juni 2023 skal sådanne planer fremsendes, og de skal bl.a. indeholde forslag til fremskrevne forventede referenceniveauer for optag og udledninger fra skovforvaltede områder i perioderne 2021-25 og 2026-30. Forslagets bilag indeholder detaljerede anvisninger for indholdet af disse planer. Idet den relevante forvaltningsstruktur under Kyoto-Protokollen ikke gælder efter 2020, bemyndiges Kommissionen til at kunne ændre medlemsstaternes foreslåede referenceniveauer i en delegeret retsakt. Medlemsstaterne kan senest i slutningen af perioderne 2021-25 og 2026-30 fremsende forslag til tekniske korrektioner af referenceniveauerne til Kommissionen.

Medlemsstaterne skal fortsat årligt overvåge og rapportere drivhusgasudledningen som fastlagt forordning nr. 525/2013 af 21. maj 2013 om en mekanisme til overvågning og rapportering af drivhusgasemissioner og rapportering af andre oplysninger vedrørende klimaændringer på nationalt plan og EU-plan. Hvis medlemsstaterne forsømmer overvågningsforpligtelsen bortfalder deres ret til at generere, opspare eller overføre kreditter. Forslaget indeholder en række ændringer til forordning nr. 525/2013. Ændringsforslagene indebærer bl.a., at kravene til monitorering af udledninger og optag styrkes. Medlemsstaterne skal tillige indberette, hvilke nationale politikker og tiltag, der er vedtaget med henblik på at forbedre kulstofbalancen.

Medlemsstaterne skal i 2027 og 2032 fremsende rapporter til Kommissionen, som redegør for det samlede LULUCF-regnskab i perioderne 2021-25 og 2026-30. Kommissionen skal i samarbejde med Det Europæiske Miljøagentur vurdere disse rapporter.

Rent praktisk skal Kommissionen overvåge udstedelsen af LULUCF-kreditter og overførsler heraf i EU's kvoteregister, og Kommissionen kan udstede regler for kvoteregisteret i delegerede retsakter.

Forordningen skal evalueres i 2024 og hvert femte år herefter. En evaluering i 2024 åbner bl.a. mulighed for at tilpasse forordningen i lyset af Parisaftalens (om globale reduktioner af drivhusgasudledningen og parternes bidrag hertil) statusopgørelse. Kommissionen skal i den forbindelse fremsende en rapport til Europa-Parlamentet og kan - hvis det vurderes hensigtsmæssigt - fremsætte forslag om at ændre forordningen.

En række bestemmelser skal vedtages efterfølgende af Kommissionen via delegerede retsakter. Det drejer sig om regler angående:

- 1) kvoteregisteret,
- 2) den samlede regnskabsføring i forhold til dette forordningsforslag samt øvrige forslag om medlemsstaternes bindende årlige drivhusgasreduktioner fra 2021 til 2030, forslag om ændring af EU's kvotehandelsdirektiv samt dette forslags ændringer til forordning nr. 525/2013 om en mekanisme til overvågning og rapportering af drivhusgasemissioner,
- 3) regler om forskellige tekniske aspekter,
- 4) fastsættelse af referenceniveauer for medlemsstaternes forventede fremtidige udledninger og optag fra skovforvaltning,
- 5) ændringer til forslagets bilag omfattede drivhusgasser og LULUCF-kategorier samt regler relateret til definitioner og beregninger af ikke-kontrollerbare naturlige forstyrrelser, såfremt IPCC's guidelines herom ændres, og
- 6) tilladelse til anvendelse af LULUCF-kreditter fra "skovforvaltning" til modregning ved medlemsstaternes målopfyldelse af deres foreslåede reduktionsmål for drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer i perioden 2021-30 i medfør af Kommissionens forslag til forordning, KOM(2016)482.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Forslaget skal behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed (ENVI). Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at nærhedsprincippet er overholdt, da EU samlet set bedre kan håndtere de globale klimaproblemer end medlemsstaterne hver for sig. Regeringen er enig i, at nærhedsprincippet er overholdt.

Gældende dansk ret

Regler for opgørelse af kulstofbalancen fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 529/2013/EU af 21. maj 2013 om regnskabsregler vedrørende drivhusgasemissioner og -optag i forbindelse med aktiviteter, der vedrører arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug, og oplysninger om handlingsplaner, der vedrører disse aktiviteter.

Medlemsstaterne er i medfør af Rådets og Europa-Parlamentets forordning 525/2013 om en mekanisme til overvågning og rapportering af drivhusgasemissioner og rapportering af andre oplysninger vedrørende klimaændringer på nationalt plan og EU-plan forpligtet til at rapportere udledning og optag i LULUCF-sektorerne.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget er juridisk set en forordning med direkte retsvirkning, som derfor i udgangspunktet ikke skal implementeres i dansk lovgivning. Det er endnu for tidligt at sige, om det vil kræve lovgivning at indfri forslagets mål om at kulstofbalancen i jord og skov i Danmark som minimum opretholdes eller forbedres.

Økonomiske konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan have væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Kommissionens forslag blev fremsat den 20. juli 2016. Regeringen er i gang med at analysere hele forslaget, herunder de økonomiske konsekvenser for Danmark.

Det bemærkes i den forbindelse, at monitorering af udledninger og optag fra LULUCF samt opgørelsesregler for LULUCF-debets og -kreditter er teknisk kompliceret. De foreslåede ændringer af LULUCF-opgørelsesreglerne vil have konsekvenser for Danmarks mulighed for at medregne LULUCF-kreditter i klimaregnskabet, som vil skulle være nærmere udboret, førend det er muligt at foretage en vurdering af de økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget ventes at have en positiv indvirkning på miljøbeskyttelsesniveauet i EU, idet forslaget må antages at øge medlemsstaternes indsats for at sikre, at kulstofbalancen i jord og skov i hver enkelt medlemsstat som minimum opretholdes eller forbedres.

Høring

Forslaget har været i høring i §2-udvalget (landbrug).

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er indkommet følgende høringssvar:

Økologisk Landsforening mener, det er helt relevant og vigtigt at anvende LULUCF som en indsats til at reducere landbrugets bidrag til klimaforandringerne. Opbygning af C binding i jorden skal medregnes og bruges aktivt. Der kan både være tale om dyrkning af afgrøder og sædskifter med en positiv C bindingsbalance og om at ophøre med opdyrkning af lavbundslande. Indkøbt foder fra andre lande og fra lande uden for EU bør indgå i det enkelte lands opgørelse. Økologisk Landsforening kan ikke støtte, at medlemslandene kan imødekomme kravet ved at købe LULUCF kreditter.

Dansk Skovforening vil gerne pege på, hvordan de foreslåede regnskabsregler for skovbrug kan påvirke ikke-kvotesektoren. Af LULUCF-forslaget fremgår det, at der genereres kulstofkreditter, hvis det samlede regnskab for LULUCF-kulstofbalancen går i plus. CO₂-kreditter, der indtil et vist niveau, kan bruges i ikke-kvotesektoren. Er det samlede LULUCF kulstofregnskab negativt, så kræver det overførsler af CO₂-kreditter

fra ikke-kvotesektoren jævnfør the-no-debit-rule. I den forbindelse er LULUCF-regnskabsreglerne meget vigtige. LULUCF-regnskabet for skovbruget opererer med et referenceniveau for CO₂. Niveaueet kan være positivt (optag) eller negativt (udledninger). Hovedsagen er, at det er udtryk for en forventelig skovdrift. Referenceniveaueet skal opfange de naturlige fluktuationer, der er i drevet skov (Forest Management), således at perioder med emissioner (hugstmodne bevoksninger) eller optag (almindelig tilvækst) ikke automatisk bliver til CO₂-gæld eller CO₂-kreditter. Skovbruget måles på om skovdriftens CO₂-værdi er bedre eller værre end forudsagt i referenceniveaueet.

I nærværende forslag fra Kommissionen til at inkludere LULUCF i EU's CO₂ regnskab, skal skovbrugets referenceniveau konstrueres på baggrund af dokumenteret skovbrugspraksis og -intensitet i perioden 1990-2009. Den måde at konstruere referenceniveau finder Dansk Skovforening problematisk. Europæisk og dansk skovbrug har generelt opsparet vedmasse igennem de sidste 50 år (som følge af at træprodukter i stadig stigende grad er blevet udkonkurreret af fossil-baserede produkter). Et EU baseret på vedvarende energi og biobaserede produkter har brug for, at kunne mobilisere de betydelige vedmasseressourcer, der er opsparet gennem årtier og for at give incitament til at øge træproduktionen pr. arealenhed. Dansk Skovforening finder det derfor vigtigt, at skovbrugets referenceniveau afspejler medlemslandets (bæredygtige) skovpolitikker og udviklingsplaner. Referenceniveaueet skal ikke fastfryse europæisk skovbrug i en periode (den fossile tidsalder), hvor der har været historisk lav efterspørgsel på træ. Fastholdes det, at skovbrugets referenceniveau skal beregnes på baggrund af data fra perioden 1990-2009, kan det føre til CO₂-gæld, selvom skovbruget forsat drives bæredygtigt og selvom skovbruget forsat høster mindre end den årlige tilvækst. Det ville være en meget uheldig udvikling, som potentielt også kan komme til at belaste ikke-kvotesektoren.

Hugsten i Danmark stiger i disse år. Den øgede hugst er primært energitræ. Dansk energitræ afsættes til danske energiproducenter, og er dermed med til at reducere CO₂-udledningerne i energisektoren og understøtte omlægningen til VE. Den stadig stigende hugst skal afspejles i referenceniveaueet, ellers bliver mobiliseringen af træ regnskabsteknisk til CO₂-gæld på trods af, at der forsat kun hugges 1/2 af tilvæksten.

På den lidt længere bane, er det vigtigt at en eventuel fremtidig inklusion af Forest Management-kreditter i fleksibilitetsmekanismen er med til at øge incitamentet til at dyrke skoven. En eventuel fremtidig inklusion af Forest Management i fleksibilitetsmekanismen skal således understøtte at skovbruget investerer i højere træproduktion per arealenhed og skovbrugets produktion af tømmer, fibre og bioenergi, både fordi EU har brug for biomasseressurserne og fordi det giver det bedste CO₂-regnskab i det lange løb.

Dansk Skovforening bakker op om, at LULUCF holdes i en separat søjle med afgrænset fleksibilitet til at overføre LULUCF-kreditter både mellem medlemslandene og til brug for målopfyldelse af medlemslandenes reduktionsmål i ikke-kvotebelagte sektorer. Dansk skovforening henviser til, at skovrejsning har begrænset potentiale for at optage CO₂, mens potentialet er større ved forvaltning af bæredygtigt drevet skovbrug. Der henvises til, at medlemsstaterne bør gives incitament til bæredygtigt skovbrug med forøget optag af CO₂ samt bidrag til omstillingen til et biobaseret samfund, hvor skoven leverer tømmer, fibre og bioenergi, der kan erstatte fossile og energitunge materialer. På den baggrund finder Dansk Skovforening det vigtigt, at regnskabsreglerne understøtter aktivt skovbrug med lange omdriftstider. Dansk Skovforening efterspørger endvidere, at der etableres en fælles global LULUCF-bogføring, således at biomasse, der importeres fra lande udenfor EU, også indgår i et forpligtende klimaregnskab. Skovforeningen finder det vigtigt, at medlemslandene fastsætter retvisende referenceniveauer for skovens udvikling. Dansk Skovforening opfordrer til, at EU's klima- og energipolitik understøtter europæiske skovejeres forsatte investeringer ved at skabe tiltro til at omstillingen til et biobaseret samfund er på vej, bl.a. ved at indtænke lokale og regionale biomasseressourcer i råvareforsyningen.

Landbrug & Fødevarer har fremsendt et længere og foreløbigt høringssvar, hvoraf følgende kan fremhæves som hovedpointer. I fravær af en fælles landbrugssøjle anerkender Landbrug & Fødevarer, at Kommissionen i sin udformning af LULUCF-forslaget har været lydhor overfor bekymringer fra lande som Danmark og Irland, hvor landbruget udgør en relativt stor del af CO₂ udledningerne uden for kvotesektoren. Dette er i LULUCF-forslaget kommet til udtryk i etableringen af en 'hybridform' hvor LULUCF-kreditter indenfor faste

rammer kan benyttes til målopfyldelse i de ikke-kvotebelagte sektorer. Denne fleksibilitetsmekanisme byder Landbrug & Fødevarer velkommen og finder det endvidere positivt, at fordelingsnøglen lægger op til en progressiv model, hvor lande, hvor landbrugets udledninger udgør en stor andel af udledningen, får en høj adgang til fleksibilitetsmekanismen, som Landbrug & Fødevarer mener bør benyttes fuldt ud. Overordnet finder Landbrug & Fødevarer, at dansk landbrug før 2005 har gennemført store CO₂ reduktioner, hvorfor 2005-2007 som baseline udgør en udfordring som samlet set bør imødegås gennem opnåelse af tilstrækkelig adgang til fleksibilitetsmekanismer for Danmark mhp. at imødegå negative effekter af den overordnede byrdefordeling, samt medvirke til at opfylde art. 2 1b i Parisaftalen. Endelig fremhæver Landbrug & Fødevarer behovet for at klarlægge metodologier for overvågning, rapportering samt regnskabsregler for ens opgørelse af medlemslandenes kulstofbalance med henblik på at undgå evt. under/over-implementering i EU-landene.

I øvrigt kan henvises til en række høringssvar på en parallel høring om Kommissionens forslag til bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissionerne fra medlemsstaterne fra 2021 til 2030 (KOM (2016) 482). En række af disse høringssvar omhandler forslaget om at give medlemslandene mulighed for at anvende LULUCF-kreditter til målopfyldelse i ikke-kvotebelagte sektorer. Disse høringssvar beskrives i et separat grund- og nærhedsnotat om forslaget.

Efter Kommissionens fremlæggelse af forslaget den 20. juli 2016 har Landbrug & Fødevarer tilføjet en række bemærkninger. For det første ønsker Landbrug & Fødevarer, at regeringen arbejder for, at LULUCF-kreditter ikke blot vil kunne bruges til at opfylde betingelsen om "no-debit" inden for de enkelte lande, men også til afskrivning af reduktionsforpligtelser på tværs af lande. For det andet finder Landbrug & Fødevarer, at den eksisterende godskrivning af biomassens bidrag til reduktioner i ETS er urimelig og ikke motiverer til, at landbruget skal investere yderligere i at øge biomasseproduktionen. Landbrug & Fødevarer henviser til analysen '+ 10 mio. tons planen – muligheder for en øget dansk produktion af bæredygtig biomasse til bioraffinaderier'².

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionens forslag har været genstand for en første politisk drøftelse på rådsmødet (miljø) den 17. oktober 2016. Drøftelserne har særligt været fokuseret på opgørelsesreglerne for skovforvaltning, hvor en række medlemsstater stiller sig kritisk overfor at give Kommissionen kompetence til at evaluere og ændre medlemsstaternes foreslåede referenceniveauer med henvisning til, at skovforvaltning er en national kompetence. En gruppe medlemsstater har fremført, at referenceniveauerne bør være mere fremadrettede og ikke kun baseres på historisk praksis fra perioden 1990-2009. Flere medlemsstater har omvendt udtrykt, at det er vigtigt at sikre at forvaltningssystemet for opgørelse af skovforvaltning er tilstrækkeligt robust før der træffes beslutning om muligheden for at modregne kreditter fra skovforvaltning i indfrielsen af medlemsstaternes reduktionsmål for de ikke-kvotebelagte sektorer.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser det velkomment, at forslaget sigter mod implementering af Det Europæiske Råds beslutning fra oktober 2014 om, at der skal udarbejdes en politik for, hvordan arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug kan medtages i EU's klimaregulering.

Regeringen finder, at EU's klimaregulering skal understøtte landbrugets muligheder og incitamenter til at bidrage til EU's reduktionsindsats under hensyn til landbrugets konkurrenceudsathed, og at dette bedst ville være sikret gennem en landsøjle for landbruget og landbrugsrelateret LULUCF med et fælles EU-reduktionsmål og -tiltag. I fraværet af en egentlig landsøjle, finder regeringen det dog positivt, at forslaget lægger op til en ny fleksibilitetsmekanisme, som vil tillade Danmark i nærmere bestemt omfang at modregne LULUCF-kreditter ved målopfyldelse af det nationale reduktionsmål for drivhusgasudledningen i de ikke-kvotebelagte sektorer i perioden 2021-30 som forventes fastsat i EU.

² Morten Gylling, Uffe Jørgensen og Niclas Scott Bentsen (2012): + 10 mio. tons planen – muligheder for en øget dansk produktion af bæredygtig biomasse til bioraffinaderier, Frederiksberg, 2012. 32 s. ill.

Regeringen er i gang med at analysere hele forslaget, herunder de potentielle økonomiske konsekvenser for Danmark.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. oktober 2016 forud for rådsmøde (miljø) den 17. oktober 2016, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. oktober 2016.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Energi-, Forsynings og Klimaudvalg.

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter KOM(2014) 180

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2016. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til en ny økologiforordning. Forslaget lægger op til at fjerne en stor del af de undtagelsesmuligheder, der er i dag, og til øget harmonisering. Der lægges samtidig op til, at kontrollen skal være mere produktorienteret og risikobaseret end i dag bortset fra, at detailbutikker ikke længere skal kunne undtages fra økologikontrol. Der indføres krav om indførelse af et miljøforvaltningssystem på større fødevarer- og fodervirksomheder. Muligheden for at kunne anvende nationale logoer og nationale storkøkkenregler opretholdes. Som et led i tilpasningen til Lissabontraktaten får Kommissionen tillagt beføjelser til udmøntning, dels ved gennemførelsesretsakter med komitéprocedurer, dels ved delegerede retsakter. Forslaget strammer kravene til økologiske produkter, som er importeret fra tredjelande. Produkterne skal med forslaget fremover opfylde bestemmelser, som er identiske med nærværende forslag om en ny økologiforordning. Dog kan der indgås egentlige handelsaftaler med tredjelande, der er baseret på ækvivalente regler. Forordningsforslaget ledsages af en handlingsplan og et oplæg til at give Kommissionen mandat til at forhandle økologi-handelsaftaler med tredjelande. Forslaget forventes ikke at berøre beskyttelses-niveauet i Danmark eller resten af EU. Rådet vedtog den 16. juni 2015 en generel indstilling på baggrund af et kompromisforslag fra det lettiske formandskab. Europa-Parlamentet har den 13. oktober 2015 vedtaget deres ændringsforslag. Forslaget er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 12. - 13. december 2016 med henblik på politisk drøftelse/fremskridtsrapport.

Baggrund

Kommissionen har den 24. marts 2014 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, handlingsplan for økologi samt henstilling om økologiaftaler med tredjelande. Forordningsforslaget er modtaget i en dansk sprogudgave fra Rådssekretariatet den 25. marts 2014.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 12. - 13. december 2016 med henblik på politisk drøftelse/fremskridtsrapport.

Formål og indhold

Forslaget fokuserer på øget brug af de økologiske principper. Dette udmøntes ved, at produktionen i højere grad skal baseres på økologiske råstoffer og hjælpestoffer, og ved at mange af de nuværende undtagelsesmuligheder fjernes. Det vil blandt andet berøre områder som brugen af ikke-økologiske frø, indsættelse af ikke-økologiske dyr, anvendelsen af ikke-økologisk foder og nationalt udstedte tilladelser til at bruge op til 5 % ikke-økologiske landbrugsingredienser i fødevarer, og muligheden for at have samtidig drift

og for at få nedsat omlægningstiden i særlige tilfælde. Forslaget giver endvidere adgang til at lade kvæg opstalde i bindestalde, når der er tale om mikrovirksomheder. Overgangsordninger forventes fastsat af Kommissionen.

Forslaget indebærer, at der indføres grænseværdier for utilsigtede pesticidrester i økologiske produkter. Overskrides disse grænseværdier, kan produktet ikke markedsføres som økologisk. Dermed vil kontrollen bevæge sig fra at være procesorienteret (kontrol af forhold, der indgår i den samlede produktionskæde) til at være mere produktorienteret (kemiske analyser).

Med forslaget udvides forordningens anvendelsesområde fra alene at omfatte varer på Traktatens bilag I, herunder fødevarer, til yderligere at omfatte visse andre relaterede fødevarer- og landbrugsprodukter, som for eksempel havsalt og pollen. Desuden får Kommissionen beføjelser til via delegerede retsakter at supplere og udvide forordningens anvendelsesområde.

Muligheden for at kunne anvende nationale logoer og nationale storkøkkenregler opretholdes.

Kontrolbestemmelserne bliver flyttet til kontrolforordningen (rådsforordning 882/2004), hvorefter Kommissionen bemyndiges til at fastlægge særlige kontrolfrekvenser, som differentieres ud fra en risikovurdering. Forslaget giver ikke, som i den nuværende forordning, medlemsstaterne mulighed for nationalt at fritage detailbutikker, der alene forhandler, men ikke tilbereder økologiske fødevarer, fra kontrol. Virksomheder, der distribuerer økologiske produkter anmeldes særskilt og omfattes af særskilt økologikontrol. Kravet om kontrol af input/output-balance (dokumentationen af, at der er balance mellem indgående og udgående mængder af økologiske varer på virksomhederne) fjernes. Det samme gælder muligheden for at foretage en stikprøvevis krydskontrol af overensstemmelse af mængderegistreringerne hos leverandører og aftagere.

Med forslaget indføres krav om udarbejdelse af et miljøforvaltningssystem på større fødevarer- og fodervirksomheder.

Forslaget strammer kravene til økologiske produkter, som er importeret fra tredjelande. Produkterne skal med forslaget fremover opfylde bestemmelser, som er identiske med nærværende forslag om en ny økologiforordning. Størstedelen af importen baseres i dag på krav om ækvivalens med EU-reglerne. Fremadrettet forventes ækvivalensbetingelser på import kun anvendt for de tredjelande, som EU indgår økologi-handelsaftaler med.

For små primærproducenter bliver der mulighed for at blive gruppeautoriseret. Forslaget indebærer, at Kommissionen får tillagt beføjelser til udmøntning, dels ved gennemførelses-retsakter med komitéprocedurer, dels ved delegerede retsakter.

Formandskabets ændringsforslag

Det italienske formandskab fremlagde i december 2014 et kompromisforslag for forslagens artikel 1-19, der trækker i retning af bestemmelserne i den eksisterende rådsforordning 834/2007, idet muligheden for samtidig drift tillades og mange af de nugældende undtagelses- og fleksibilitetsregler opretholdes. Derved lægger kompromisforslaget op til, at det fortsat er muligt at anvende ikke-økologiske frø og avlsdyr, at få nedsættelse af omlægningstiden, og opretholde den nuværende mulighed for at anvende ikke-økologisk foder. Endvidere opretholdes de nuværende krav til selvforsyningsgrad for foder og omlægningsfoder. Herudover indeholder kompromisforslaget den nuværende mulighed for nationalt at udstede tilladelser til at bruge op til 5 % ikke-økologiske landbrugsingredienser i fødevarer. Kompromisteksten lægger op til en skærpelse, idet kun bedrifter med mindre end 50 kvæg kan anvende bindestalde. Med kompromisteksten udgår kravet om udarbejdelse af miljøforvaltningssystemer for større fødevarer- og fodervirksomheder.

Det lettiske formandskab har i foråret 2015 fremlagt yderligere kompromisforslag.

Anvendelsesområdet foreslås fastholdt som nuværende produktkategorier i økologiforordningen, dog suppleret med enkelte produkter, som for eksempel gær, kork, vinblade, palmehjerter, humleskud, uforarbejdede huder samt silke, rå uld og - bomuld. Havsalt fjernes samtidigt fra listen. Desuden delegeres det til Kommissionen at supplere anvendelsesområdet, dog alene med produkter, der har en tæt forbindelse til landbrugsmæssige produkter.

I forhold til at afgrænse, hvilke primærproducenter, der vil kunne blive gruppeautoriseret foreslås, at medlemsstaterne kan vælge mellem en omsætningsgrænse på 25.000 €, et standardudbytte på 15.000 €, eller en hektargrænse på 5 hektar, eller en kombination af disse. Kommissionen skal ved gennemførelsesbestemmelser fastsætte yderligere specifikke krav for blandt andet produktkategorier og afstandskrav. Gruppecertificering dækker også alge- og akvakultur-brug.

En specifik grænseværdi for utilsigtede pesticidrester i økologiske produkter erstattes af, at en sådan tilstedeværelse skal undersøges i forhold til at fastslå kilden til tilstedeværelsen og for at tage stilling til, om produktet fortsat kan mærkes som økologisk. Samtidigt udvides det til at dække forekomst af utilsigtede produkter/stoffer og ikke kun pesticidrester. Der lægges desuden op til, at der skal udarbejdes fælles krav til både analysemetoden og vurderingen af den konstaterede forekomst. Herunder de kriterier, der skal lægges til grund for, hvornår et produkt med en utilsigtet forekomst skal nedklassificeres eller kan bevare den økologiske status. Herudover skal medlemsstaterne årligt indberette om fundne kontamineringer og tilhørende sagsopfølgning med henblik på, at Kommissionen med udgangen af 2020 skal udarbejde en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om disse fund samt, hvis relevant, forslag til specifikke grænseværdier. Den oprindeligt foreslåede kompensationsordning udgår af forslaget.

Der lægges endvidere op til en opblødning i forhold til, at for eksempel uddannelsesinstitutioner, forskningsvirksomheder, planteskoler og frøformeringsvirksomheder dels kan dyrke samme plantesorter, og at der for fiskeyngel og avlscentre ikke er krav om forskellige dyrearter på samme enhed (blandet produktion).

Det er foreslået præciseret, at det fortsat kan tillades, at der foretages operative indgreb på dyr, når det sker af hensyn til dyrevelfærd eller personalets sikkerhed. Halekupering, næbtrimning og afhorning anføres.

Kompromisteksten viderefører status quo i forhold til, at ikke-økologiske dyr under visse forudsætninger og i en begrænset del af året kan afgræsse økologiske arealer.

I forhold til importspørgsmålet ændres der ikke på, at importsystemet hovedsageligt skal baseres på identisk regelefterlevelse (compliance). Dog kan Kommissionen tage hensyn til særlige klimatiske og lokale forhold ved udarbejdelse af reglerne for indholdet af importcertifikaterne.

Det lettiske formandskab lægger op til, at kontrolbestemmelserne flyttes fra kontrolforordningen til økologiforordningen. Der lægges endvidere op til flere ændringer af kontrolbestemmelserne, heriblandt skal kontrollens fokus og tilsynsfrekvensen fastlægges ud fra en risikobaseret tilgang. Det vil sige baseret på parametre som; virksomhedsstørrelse, virksomhedstype- og struktur, sammenblandingsfare og tidligere overtrædelser. Der foreslås ligeledes retningslinjer for, hvornår økologiske produkter skal nedklassificeres. Der introduceres en årlig verifikation af overholdelsen af økologireglerne. Denne verifikation skal som hovedregel foretages på et fysisk kontrolbesøg, men kan også være en dokumentkontrol på lavrisikovirksomheder. Alle virksomheder skal dog kontrolleres fysisk mindst hver 30. måned.

Kompromisteksten introducerer gennemførelsesbestemmelser på langt flere områder end det oprindelige forslag fra Kommission, der i vidt omfang indeholdt beføjelser til Kommissionen i form af delegerede retsakter. Kommissionen har dog fortsat en delegation til at fastsætte detaljerede produktionsregler på områder, hvor der endnu ikke er fastlagt økologiske detailregler på fællesskabsniveau. Der sikres mulighed for, at nationale regler kan anvendes i en overgangsperiode.

Rådets generelle indstilling

Rådet vedtog på baggrund af kompromisforslaget fra det lettiske formandskab den 16. juni 2015 en generel indstilling. Kompromisforslaget blev i den forbindelse justeret i forhold til spørgsmålet om årlig kontrol, hvor det blev præciseret, at kontrolfrekvensen for aflæggelse af fysiske kontrolbesøg mindst skal ske hver 30. måned. Under forudsætning af, at det krav overholdes, kan medlemsstater, for lavrisikoperatører, fravælge at gennemføre en årlig fysisk kontrol. Kompromisforslaget blev suppleret med en fælles definition af lavrisikoperatører.

Endvidere blev kompromisteksten fra det lettiske formandskab korrigeret i forhold til, at der ikke indføres en særlig grænseværdi for pesticidrester og ikke-tilladte stoffer i økologiske produkter. Justeringen medfører, at der blev adgang for medlemsstater, der har indført en sådan grænseværdi, til at opretholde den indtil 31. december 2020. Endeligt skal der foreligge en rapport om håndteringen af fund af pesticidrester og ikke-tilladte stoffer senest i 2020. Herudover blev kompromisforslaget vedtaget som Rådets generelle indstilling.

Trilogforhandlinger mellem Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen

På basis af Rådets generelle indstilling gav medlemsstaterne den 9. november 2015 formandskabet mandat til at indlede trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet og Kommissionen. Trilogforhandlingerne er på nuværende tidspunkt ikke afsluttet. Der arbejdes særligt på at finde løsninger på spørgsmålet om import, indførelse af en grænseværdi, kontrol og strukturen i lovgivningen.

Det nederlandske formandskab fremlagde i marts 2016 et konkret ændringsforslag på import, som giver en smule mere smidighed i forhold til både Kommissionens forslag og til Rådets generelle indstilling. Import vil dog fortsat bygge på principperne i Kommissionens oprindelige forslag. Det vil sige, at import skal ske via identisk regelopfyldelse, dog suppleret med særlige handelsaftaler indgået for de vigtigste af EU's handelspartnere baseret på ækvivalensprincipper. De kontrolorganer som er godkendt under ækvivalenssystemet i dag vil blive udfaset over 5 år. Ændringsforslaget giver også Kommissionen adgang til i en 2-årig periode at tillade visse økologiske produkter og stoffer i produktionen i tredjelande, der ikke kan opfylde kravet om identisk regelopfyldelse.

Hverken Rådet eller Europa-Parlamentet ønsker at indføre en særlig pesticidgrænseværdi for økologiske produkter. Kommissionen ønsker, at der i det mindste bliver indført en aktionsgrænseværdi, som udløser, at en given sag skal undersøges nærmere.

Vedrørende kontrol er forhandlingerne om kontrolforordningen afsluttet med det resultat, at økologikontrolkravet bevares i økologiforordningen og med en kortfattet artikel om økologikontrol i kontrolforordningen, som dog ikke omhandler selve frekvensen af kontrollen.

I forhold til spørgsmålet om årlig kontrol, var der i Rådets generelle indstilling lagt op til en der højst måtte gå 30 måneder mellem et fysisk kontrolbesøg, men hvor medlemsstaterne kan vælge at opretholde årlig kontrol for alle producenter. I det nyeste kompromisforslag fra det nederlandske formandskab foreslås som udgangspunkt en årlig kontrol. Producenter der opfylder visse risikokriterier, blandt andet opnår tre på hinanden følgende kontrolbesøg uden anmærkninger, får status som lavrisikoproducenter, hvor der ikke må gå mere end 24 måneder mellem et fysisk kontrolbesøg.

Med hensyn til kontrol af detailbutikkerne lægges der på nuværende tidspunkt op til, at kun handel med færdigpakkede fødevarer undtages for økologikontrol. I modsætning til i dag, hvor detailbutikker der forhandler ikke færdigpakkede økologiske produkter, for eksempel uemballeret frugt og grønt, også kan undtages for økologikontrol.

Diskussionen om strukturen i forslaget har under slovakisk formandskab udviklet sig i en retning, der peger mere i retning af at lade flere bestemmelser være formuleret direkte i basisforordningen. Det vil medføre, at antallet af delegationer til Kommissionen reduceres. Der vil fortsat være detailregler, som skal fastlægges via gennemførelsesbestemmelser (delegation til Kommissionen eller som gennemførelsesretsakt).

Specifikt for akvakultur lægges der nu op til, at muligheden for at bruge op til 50 % ikke-økologisk yngel forlænges 3 år til 31. december 2019. Myndighederne skal dog autorisere anvendelsen, der er betinget af at de nationale databaser for økologisk yngel er afsøgt. Derudover er der også en række andre tekniske spørgsmål, primært foranlediget af Europa-Parlamentets interesser, som har været diskuteret i løbet af det slovakiske formandskab. Se her afsnit under Europa-Parlamentets udtalelser.

Det nederlandske formandskab lykkedes ikke med at afslutte forhandlingerne inden den 1. juli 2016. Det nuværende slovakiske formandskab håber på, at kunne afslutte forhandlingen inden udgangen af 2016.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets landbrugsudvalg har den 13. oktober 2015 vedtaget deres ændringsforslag.

Europa-Parlamentets ændringsforslag indeholder forslag om at opretholde en årlig fysisk kontrol. Deres forslag indeholder ikke krav om at indføre en særlig grænseværdi for pesticidrester i økologiske produkter, men lægger op til en harmonisering af undersøgelsesproceduren.

Europa-Parlamentets forslag ændrer ikke væsentligt i forhold til spørgsmålet om import, der i lighed med både Kommissionens og Rådets generelle indstilling, grundlæggende baseres på identisk regelopfyldelse (compliance), og kun ved særlige handelsaftaler opretholder import efter ækvivalensprincippet. Dog indeholder Europa-Parlamentets mulighed for en yderligere 2-årig forlængelse for særlige produkter, der ikke kan opfylde en identisk regelopfyldelse og vil kunne blive en mangelvare på markedet.

Europa-Parlamentet lægger op til, at anvendelsesområde fastlægges i basisretsakten, men med mulighed for, at Kommissionen via delegerede retsakter kan supplere anvendelsesområdet med landbrugsrelaterede produkter. Europa-Parlamentet lægger også op til, at storkøkkener skal omfattes af anvendelsesområdet og dermed harmoniseres.

Europa-Parlamentet lægger desuden generelt op til at videreføre fleksibilitet i forhold til produktionsreglerne. De lægger dog op til, at der fastsættes detailregler på husdyrområdet direkte i basisretsakten og via delegation til Kommissionen.

Europa-Parlamentet foreslår blandt andet at stramme mulighederne for operative indgreb i forhold til gældende regler. Derved vil kun afhorning af kvæg og halekupering af får tillades. Det ser det ud til, at der muligvis kan opnås enighed om en sådan opstramning. Det vil i givet fald betyde, at der ikke længere kan klippes haler på svin eller næbtrimmes høner.

I forhold til bindestalde foreslår Europa-Parlamentet som et kompromis, at der alene tillades opstaldning af kvæg i bindestalde, hvis dyreantallet er maksimalt 50 dyr inklusiv opdræt. Dette er en opstramning i forhold til Rådets generelle indstilling.

Europa-Parlamentet foreslår, at der skal indføres et loft over besætningsstørrelser for svin og fjerkræ, der har indtil videre ikke været opbakning til dette i Rådet. Europa-Parlamentet har også haft ønsker til at fastsætte maksimumskrav til tilvækst for dyr til kødproduktion og for mælkeydelse (eksempelvis for kvæg). Dette har der ikke været opbakning til i Rådet eller Kommissionen.

Europa-Parlamentet har også foreslået, at økologisk væksthushproduktion skal foregå i bundjord. Europa-Parlamentet lægger endvidere op til, at der skal være lempeligere krav for brug af heterogent plantemateriale. Der sås eller plantes på økologisk dyrkede arealer. Der er på nuværende tidspunkt ikke opnået enighed på området. Det samme gælder diskussionen af, om væksthushproduktion skal foregå i bundjord, eller om dyrkning i afgrænsede bede fortsat kan accepteres.

Herudover foreslår Europa-Parlamentet, at der skal indføres mål for miljøforbedrende tiltag for større virksomheder.

Europa-Parlamentet foreslår, at kontrolkravene skal fremgå af økologiforordningen og, at der oprettes et europæisk agentur for kontrol og svindel med økologiske produkter for at styrke det mellemstatslige kontrolsystem.

I forhold til kravet om selvforsyning med foder fra egen bedrift eller region er Europa-Parlamentet fortaler for at fastsætte en harmoniseret definition af regionsbegrebet samt for at hæve procentsatser i forhold til de nuværende krav om selvforsyning (på nuværende tidspunkt 20 procent for svin/fjerkræ og 60 procent for andre dyr). Det tyder på, at der kan opnås enighed om ikke at definere regionsbegrebet, men alternativt hæve procentsatserne for selvforsyning med 10 procentpoint, muligvis som en trinvis indfasning efter 2 år.

Endvidere ønsker Europa-Parlamentet at etablere databaser over tilgængeligheden af økologiske husdyr for at opnå en større grad af anvendelse af økologisk opdrættede dyr. Kommissionen støtter ikke en fælles EU-database og Rådet har hidtil ikke støttet nationale databaser for økologisk opdrættede dyr.

For akvakultur foreslår Europa-Parlamentet, at medlemsstaterne skal lave nationale databaser over tilgængeligt økologisk fiskeyngel. Derudover ønsker Europa-Parlamentet, at vilde fisk skal kunne anvendes i økologisk produktion efter 3 måneders i økologisk drift.

Nærhedsprincippet

Der er tale om en revision af allerede vedtaget EU-lovgivning, og det er derfor regeringens opfattelse, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Økologiloven, jf. LBK nr. 416 af 03/05/2011. Bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion mv. jf. BEK nr. 716 af 27/06/2012. Bekendtgørelse om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur mv. jf. BEK nr. 49 af 22/01/2013.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget forventes at kunne medføre behov for mindre tilpasning af dansk lovgivning til den endelige forordning. Delegation til Kommissionen til at fastsætte detaljerede produktionsregler på områder, hvor der endnu ikke er udarbejdet detaljerede produktionsregler på fællesskabsniveau, kan være bremsende for den nationale udvikling, hvis medlemsstaterne ikke samtidigt får mulighed for at fastsætte nationale regler i den mellemliggende periode. Denne mulighed er givet i Rådets generelle indstilling.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget ventes at kunne få mindre statsfinansielle, erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser.

Det var oprindeligt foreslået af Kommissionen, at undtagelsesbestemmelserne skulle udfases, men der lægges nu op til, at undtagelserne videreføres. Derfor kan der ikke forventes, at der skal bruges væsentligt færre ressourcer til udarbejdelse af dispensationer i primærproduktionen.

Der lægges ikke op til generelle forenklinger for producenterne. Den principdrevne linje i Kommissionens oprindelige forslag ville kunne indskrænke fleksibiliteten for de økologiske producenter og begrænse udviklingsmulighederne for økologien. Men i Rådets generelle indstilling lægges der ikke længere op til væsentlige begrænsninger i fleksibiliteten, hvilket grundlæggende støttes af Europa-Parlamentets ændringsforslag. Dog kan enkeltstående forslag stillet af Europa-Parlamentet medføre produktionsmæssige begrænsninger. Det gælder blandt andet forslaget om loft på besætningsstørrelser og indførelse af maksimums vækst- og produktionsrater i forhold til produktionsdyr.

En delegation til Kommissionen til at fastsætte detaljerede produktionsregler på områder, hvor der endnu ikke er udarbejdet detailregler på fællesskabsniveau, kan indebære øgede omkostninger for myndighederne og erhvervet i Danmark. Der indføres lettelser for små primærproducenter, der ventes at få mulighed for at blive gruppeautoriseret, hvilket forventes at reducere byrder for meget små landbrug. Ordningen forventes ikke at få nogen videre betydning i Danmark, idet de fleste økologiske landbrug er af en vis størrelse.

I Kommissionens oprindelige forslag var der krav om udarbejdelse af et miljøforvaltnings-system for de større fødevarer- og fodervirksomheder. Kravet om udarbejdelse af et miljøforvaltningssystem opretholdes ikke i Rådets generelle indstilling, men figurerer i Europa-Parlamentets ændringsforslag. Dette kan få mindre administrative konsekvenser for større virksomheder.

Kommissionens oprindelige forslag om at indføre særlige pesticidgrænseværdier i økologiske produkter er i Rådets generelle indstilling ændret til, at der skal sikres en mere ensartet håndtering af analyseresultat og sporing. Dog skal medlemsstaterne som noget nyt årligt indrapportere omfang og årsag til kontamineringsfund. Kommissionen skal på den baggrund udarbejde en rapport til Parlamentet og Rådet inden udgangen af 2020 med forslag til særlige grænseværdier, såfremt dette viser sig relevant. Tilgangen i Rådets generelle indstilling støttes grundlæggende af Europa-Parlamentets ændringsforslag. Dette kan få mindre administrative konsekvenser for myndighederne.

Det præcise omfang af de administrative konsekvenser for virksomheder og myndigheder vil generelt afhænge af de regler, som kommer til at indgå i den endelige tekst i basisforordningen, og som efterfølgende kan fastsættes via gennemførelsesbestemmelser. Eksempelvis vil en eventuel beslutning om, at der i øget omfang skal indføres nationale databaser få administrative konsekvenser for erhverv og myndigheder.

Et eventuelt krav om, at alle detailbutikker skal omfattes af kontrollen samt indførelsen af en mere risikobaseret kontrol, kan influere på udgifterne for myndigheder og erhverv. Såfremt alle detailbutikker skal omfattes af økologikontrol vil det medføre øgede kontroludgifter samt administration for butikkerne, der vil begrænse villigheden til at forhandle økologiske produkter. Indførelse af krav om, at distribution skal anmeldes særskilt og omfattes af økologikontrol kan ligeledes influere på udgifterne for myndigheder og erhverv. De økonomiske konsekvenser skal i begge tilfælde generelt analyseres nærmere. Der lægges nu op til, at detailbutikkerne skal undtages for kontrol, hvis de udelukkende forhandler færdigpakke produkter.

Forslaget forventes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark eller resten af EU.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug), § 5-udvalget (fiskeri), Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg, Det Økologiske Fødevareråd og på høringsportalen.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at nedenstående tre forhold på nuværende tidspunkt er særlig vigtige.

- Drøftelserne om særlige grænseværdier. Cirkulerede forslag har opereret med såkaldte "action-levels" der principielt minder om den danske praksis i forhold til håndtering af sager hvor økologiske produkter er blevet forurenede med uønskede stoffer. Det er væsentligt for økologien, at den fremtidige regulering ikke inkluderer "de facto" nedklassificeringsniveauer, der ligger langt under de kendte grænseværdier (MRL). Landbrug & Fødevarer ønsker ikke særlige grænseværdier for uønskede stoffer i økologien, men bakker op om en harmoniseret kontroltilgang, når der konstateres uønsket forurening.
- Forhandlingerne om væksthushproduktionen synes at gå meget trægt, og endnu har ingen af Europa-Parlamentets kompromisforslag tilladt dyrkning i afgrænsede bede i hele Danmark. Det er væsentligt, at vi kan opretholde og udvikle vores eksisterende økologiske væksthushproduktion. Både i bundjord og i afgrænsede bede. Landbrug & Fødevarer vil gerne endnu en gang gøre opmærksom på det forslag som det daværende Fødevarerministerium, Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarer i fællesskab udviklede i 2011 og 2012. Alternativt bakker Landbrug & Fødevarer op om undtagelsesmuligheder der også inkluderer hele Danmark, eksempelvis ved brug af den zoneinddeling der kendes fra pesticidområdet.
- På en lang række områder ved detailreguleringen er Europa-Parlamentets ændringsforslag mere omfattende end både Rådets og Kommissionens. Landbrug & Fødevarer er grundlæggende enige i det omfang og den snitflade der er fremlagt i Rådets forslag. Landbrug & Fødevarer støtter op om, at tekniske ændringsforslag der går ud over omfanget i Rådets forslag fastsættes via retsakter og dermed behandles i efterfølgende drøftelser.

Landbrug & Fødevarer har givet udtryk for et klart ønske om at fastholde den årlige økologikontrol for bedrifter med afsætning, og kan således ikke bakke op om forslaget om en risikobaseret tilgang til fastlæggelse af kontrolfrekvens for økologikontrollen.

Landbrug & Fødevarer mener, at den årlige kontrol er en meget stærk og tydelig salgspareparameter i forbindelse med økologi. Netop den årlige kontrolindsats er en af de stærkeste og letteste kommunikerbare indsatser, og den kan dermed understøtte økologiens troværdighed og fastholde den høje forbrugertillid. Dette gælder på hjemmemarkedet såvel som på eksportmarkederne i både EU og tredjelande. Landbrug & Fødevarer vurderer således ikke, at overgangen til risikobaseret kontrol vil understøtte erhvervets mulighed for at øge det økologiske salg.

Landbrug & Fødevarer bakker dog op om, at der i forbindelse med den årlige økologikontrol arbejdes med en risikobaseret tilgang på det specifikke kontrolbesøg, således at kontrolindsatsen på den enkelte bedrift kan variere afhængigt af en vurderet risiko i forhold til eventuel uoverensstemmelse med økologireglerne.

Landbrug & Fødevarer kan støtte, at der fokuseres på de økologiske principper, men er uenig i, at det skyldes en manglende forbrugertillid til økologiske produkter, og at det skal være begrundelsen for at fjerne en række af de nuværende undtagelser. Landbrug & Fødevarer mener, at Kommissionen i den forbindelse har lagt alt for stor vægt på resultatet af den offentlige spørgeundersøgelse.

Landbrug & Fødevarer finder, at der fortsat skal sikres gode vilkår for at opretholde den økologiske produktion og for at fremme omlægningen til økologisk produktion. Derfor skal muligheden for at have samtidig drift af en økologisk enhed og en ikke-økologisk enhed opretholdes, ligesom muligheden for at få nedsat omlægningstid skal bevares. Reglerne for brug af omlægningsfoder og krav til foder fra egen bedrift bør heller ikke skærpes. Stramningerne er unødvendige og vil være en barriere for udvidelse og vækst inden for det økologisk dyrkede areal.

Indførelsen af et miljøforvaltningssystem for økologisk erhvervsdrivende må ikke skabe u hensigtsmæssige udfordringer og omkostninger for virksomhederne. Økologierhvervet skal desuden have indflydelse på de krav, der lægges ind i systemet.

Landbrug & Fødevarer er ikke enig i, at det er undtagelsesmulighederne, der generelt skaber ulige konkurrencevilkår. Dog er håndteringen på plantematerialeområdet for uens, og at der skal være en særlig indsats og strategi for gradvist at øge andelen af økologisk plantemateriale på EU-niveau. Der ses især ulige konkurrencevilkår, hvor det er de enkelte medlemsstater, der fastsætter kriterierne, for eksempel langsomvoksende fjerkræracers og krav til udearealer til æglæggende høner.

Samme betragtning gælder i forhold til en overgang til brug af 100 % økologiske dyr til indsættelse i økologiske besætninger. Mulighederne skal vurderes inden for de enkelte sektorer, og der skal tages stilling til strategi og overgangsperiode. Kravet er særligt problematisk for svin, hvor det vil være en udfordring at få adgang til en tilstrækkelig genetisk variation, hvis ikke der kan suppleres med ikke-økologiske hundyr.

Landbrug & Fødevarer ønsker at bevare økologikontrollen som en procesorienteret kontrol. Foreningen er skeptisk i forhold til at fjerne kravet om et årligt kontrolbesøg, og kan ikke støtte, at der indføres en særlig grænseværdi for utilsigtede pesticidrester. Foreningen mener desuden, at det fortsat skal være muligt for medlemsstaterne at fritage detailbutikker fra økologikontrol, og at økologikontrollen med fødevareraktiviteterne fortsat kan gennemføres smidigt som en integreret del af den offentlige fødevarerkontrol.

I forhold til delegering af beføjelser til Kommissionen er Landbrug & Fødevarer særligt skeptisk over for, at delegation i relation til produktions- og kontrolregler, da det kan få væsentlig betydning for producenter og virksomheder – og derfor kan anses for at være centrale dele i den lovgivningsmæssige retsakt. Det er i øvrigt uklart i hvor høj grad medlemsstater og interessenter vil blive inddraget, jf. forslagens artikel 36. Landbrug & Fødevarer peger særligt på, at artikel 2, 7, 10, 11, 12, 13, 16 og artikel 19 har dansk interesse.

Landbrug & Fødevarer finder desuden, at tryneringning af søer fortsat skal være muligt, og at der ikke specifikt skal være krav om rodemateriale i løbegårde til svin. Specifikt i forhold til den danske ægproduktion skal daggamle kyllinger fortsat kunne omlægges. Kravet om, at der i økologisk rugeægproduktion skal være adgang til udearealer, vil være vanskelig af hensyn til den danske salmonellastatus. Kravet til udeareal og flokstørrelse bør ikke strammes i forhold til de gældende danske regler for økologisk opdræt. Belægningsgraden i etagesystemer ønskes opretholdt som nuværende dansk praksis.

Der bør ikke indføres et forbud mod afhorning af kvæg. Foreningen kan heller ikke støtte, at muligheden for samgræsning med økologiske og ikke-økologiske dyr bliver tidsbegrænset og, at de ikke-økologiske besætninger skal leve op til særlige miljøkrav.

I forhold til akvakultur ønskes den nuværende mulighed for at anvende farve fra naturlige kilder til indfarvning af fisk inden for grænserne af deres fysiologiske behov, opretholdt.

Under medicinreglerne bør der gives mulighed for at bruge særlige produkter og hjælpestoffer, som for eksempel fysiske midler som Orbesealer til forebyggelse af yverbetændelse. Desuden skal de biodynamiske præparater fortsat kunne anvendes.

Landbrug & Fødevarer savner målsætninger for den økologiske produktion i EU i Kommissionens handlingsplan. En målsætning kunne være, at øge andelen af økologisk areal i EU fra de nuværende ca. 6 % til 12 % til 2024. Handlingsplanen bør desuden have klare mål for at udbrede kendskab til EU- logoet, ligesom den skal forholde sig yderligere til udfordringerne med overgang til brug af 100 % økologiske dyr og økologisk plantemateriale.

Import baseret på identisk regelopfyldelse støttes, idet der dog skal sikres gode muligheder for samhandel med 3. lande, der understøtter høj troværdighed bag produkterne. Tilstrækkelige overgangsperioder (4-5 år), skal sikre, at ændringerne ikke får negativ indflydelse på importen fra disse lande (pt. ækvivalens). Det bør undgås, at eksporten ud af EU gøres besværlig, fordi EU opbygger for stramme og administrativt besværlige regler ved import (identisk regelopfyldelse).

Landbrug & Fødevarer bakker derfor også op om, at der fremover sker en forbedring af sporbarheden ved import af økologiske varer, da dette også er afgørende for økologiens troværdighed. Udveksling af data og administrative procedurer kan være en måde at øge sporbarheden på, men det må dog ikke blive så administrativt besværligt, at det kan få karakter af teknisk handelshindring overfor tredjelændene.

Landbrug & Fødevarer savner klima og naturindsatser i Kommissionens forslag. Det ligger implicit i økologiens principper, at natur og klima i særlig grad skal varetages i den økologiske produktionsform, men i de eksisterende reguleringer og i Kommissionens nye forslag, er indsatser mod konkrete handlinger undladt. Landbrug & Fødevarer havde derfor gerne set, at der i den kommende forordning blev taget de første bevægelser mod reguleringer der sikrer øget fokus på klima- og naturindsatser i økologien.

Angående det italienske kompromisforslag anfører Landbrug & Fødevarer, at det indeholder mulighed for at have samtidig drift af en økologisk og en ikke-økologisk enhed, men det muliggør ikke samtidig drift, som det ifølge foreningen kendes fra Danmark. Det er ifølge Landbrug & Fødevarer væsentligt, at retten til samtidig drift ikke begrænses til særlige produktioner eller til mindre landbrug. Samtidig drift er en god mulighed, også for store bedrifter, at omlægge bedriften i etaper. Foreningen bemærker, at det for eksempel kan være nødvendigt, hvis eksisterende husdyr og staldsystemer endnu ikke kan tages ud af konventionel produktion, eller hvis der er længerevarende kontrakter på konventionel produktion.

Landbrug & Fødevarer mener, at havsalt bør fjernes fra forordningens anvendelsesområde. Havsalt er et mineral og bør ikke kategoriseres som et landbrugsprodukt. Der foreligger ikke retningslinjer for produktion af økologisk havsalt, og foreningen påpeger, at det vil skabe forvirring, hvis havsalt underlægges anvendelsesområdet, mens stensalt og sydesalt holdes udenfor. Grundlæggende forventer foreningen, at

kategorisering af økologisk salt, vil gøre det unødvendigt kostbart og administrativt besværligt for fødevarer virksomheder, der anvender salt i deres økologiske produkter.

I forhold til særlige grænseværdier for utilsigtede stoffer i økologiske produkter, er det ifølge Landbrug & Fødevarer væsentligt at fastholde, at der ikke ønskes særlige grænseværdier for de økologiske produkter. Landbrug & Fødevarer er enige i, at uønskede stoffer som udgangspunkt ikke bør forekomme, men mindre baggrundsforurening vil ifølge foreningen være uundgåeligt i visse tilfælde, og en nul-forekomst vil være utænkelig. Landbrug & Fødevarer bakker op om, at der arbejdes for fælles krav til både analysemetoden og vurderingen af den konstaterede forekomst, men som udgangspunkt ønsker foreningen at fastholde den procesorienterede kontrol af den økologiske producents handlinger, og i mindre grad fokusere på kontrollen af slutproduktet.

I kompromisforslaget fra det italienske formandskab er holdningen til årlig kontrol uafklaret. Landbrug & Fødevarer vil gerne endnu engang pointere vigtigheden af at fastholde den årlige kontrolfrekvens, men samtidig indføre øgede muligheder for en risikobaseret tilgang på de enkelte kontroller. Økologikontrollen er ifølge Landbrug & Fødevarer blandt de stærkeste kort i forhold til at opretholde økologiens troværdighed, både herhjemme og på fjerne markeder.

I forhold til særlige danske forhold, vil Landbrug & Fødevarer gerne opfordre til øget fokus på de områder, hvor der på grund af nationale fortolkningsmuligheder opleves manglede harmonisering og potentiel konkurrenceforvridning. Det er eksempelvis i forhold til definitionen af langsomt voksende fjerkræ racer, krav til udearealer til æglæggende høner og muligheder for økologisk honningproduktion. Her er det ifølge Landbrug & Fødevarer i vid udstrækning danske producenter, der er udfordret, og det kan derfor ikke forventes, at øvrige medlemsstater vil sætte særligt fokus på disse områder. Det samme gør sig ifølge Landbrug & Fødevarer gældende for de foreslåede regler for opdræt af økologiske hønniker, hvor den danske produktion vil blive alvorligt klemt, hvis de foreslåede regler i den kommende forordning træder i stedet for de eksisterende regler i den danske bekendtgørelse. Da Danmark ifølge Landbrug & Fødevarer stort set er det eneste land, der indtil nu har produceret økologiske hønniker, er det væsentligt med et særligt dansk fokus på udfordringerne.

Økologisk Landsforening har følgende supplerende kommentarer til de bemærkninger.

For så vidt angår introduktion af grænseværdier og nedklassificeringstærskler finder Økologisk Landsforening, at det er afgørende, at en eventuelt revideret forordningstekst ikke indeholder nogen nedklassificeringsgrænseværdi eller grænseværdi for aktion. Ethvert fund af pesticider skal udløse en vurdering af, om der er grundlag for at undersøge fundet nærmere. Enhver afgørelse, der påvirker produktets status, skal meddeles de andre medlemslande, så det ikke kan sættes på markedet via andre lande eller som ingrediens i andre produkter. Det er relevant at forholde sig til, hvis der forekommer at være særlige problemer med produkter fra givne områder. Det er imidlertid grundlæggende forkert at indføre en grænseværdi, der flytter fokus fra systemkontrol til produktkontrol. Der foreligger ikke data, der giver indtryk af, at udeladelsen af anvendelsen af pesticider i økologien ikke også kommer til udtryk i, at de økologiske produkter i langt de fleste tilfælde ikke indeholder pesticidrester, og at en eventuelt forekomst ligger under det, der gennemsnitligt findes i konventionelle produkter. Der er derfor ikke grundlag for at ændre tilgang, taget i betragtning af, hvad det kan betyde af usikkerhed og ekstra byrder for de økologiske producenter. Introduktion af aktionsværdier, der angiver hvornår et fund skal udløse en undersøgelse, vil kunne have den forkerte effekt, at fund under værdien ikke giver anledning til stillingtagen. Såfremt der i dag optræder situationer, som har karakter af omgåelse af regler, som ikke fanges med det nuværende system, må der handles målrettet på dette. Det kan og skal ikke løses via bestemmelser, der gør det omgivende samfunds anvendelse af pesticider til økologiens problem. Økologisk Landsforening mener endvidere, at enhver forestilling om, at der til gengæld indføres erstatningsordninger må tilbagevises, idet det er omkostningstungt at køre en erstatningssag, og det er vanskeligt at kræve erstatning fra nogen, som man enten ikke kan udpege og/eller som har anvendt det pågældende middel i overensstemmelse med gældende regler. Økologisk Landsforening mener ikke, at det er miljøpenge i den fælles landbrugspolitik, der skal

finansiere, at det konventionelle landbrug bruger pesticider. Det vil være umuligt at vide, hvor mange penge, der skal reserveres til erstatning.

For så vidt angår væksthushproduktion, så gør Økologisk Landsforening opmærksom på, at det kun er en mindre del af dansk økologisk væksthushproduktion, der foregår i afgrænsede bede. Økologisk Landsforening kan ikke støtte en produktion i afgrænsede bede. Det er i direkte konflikt med principperne for økologien, som siger, at planterne hovedsageligt skal ernæres via jorden ved langsomt omsættelige næringsstoffer i modsætning til flydende direkte tilgængelige næringsstoffer, og at det økologiske system skal opdyrke jordens frugtbarhed. Det er vanskeligt at forsvare et system, der ikke er i overensstemmelse med mål og principper i økologiforordningen. Der er ikke særlige arbejdsmiljøproblemer relateret til dyrkning i jord. Også i disse systemer er der indført hjælperedskaber, der sikrer gode arbejdsstillinger. Økologisk Landsforening lægger derfor vægt på, at reviderede regler ikke åbner op for, at flere gartnere i Danmark kan etablere sig med dyrkning i afgrænsede bede. Der er absolut ingen argumenter for disse, som kan forsvare det overfor øvrige lande i EU. Såfremt det bevæger sig i den retning, at afgrænsede bede accepteres, så vil foreningen henvise til et forslag fremsat af Landbrug & Fødevarer, Dansk Erhvervsgartneri og Økologisk Landsforening tilbage i 2011, der tager afsæt i økologiens principper. Økologisk Landsforening finder det dog acceptabelt, at jorden i væksthuse kan omlægges ved at blive overdækket, således at der kan dyrkes oven på jorden i de to omlægningsår. Det er en forudsætning for at kunne omlægge væksthuse, alternativt kan der kun etableres økologisk væksthushproduktion som barmarksprojekter. Kulturer som stiklinger, udplantningsplanter, krydderurter og prydplanter må nødvendigvis kunne dyrkes i potte, hvor vækstmediet består af de bestanddele, der er listet på bilag 1. Det er ikke realistisk at dyrke dem direkte i jorden og sælge dem med denne jord.

Økologisk Landsforening kan ikke støtte, at der indføres et loft på svine og fjerkræbedrifter. Økologisk Landsforening finder, at uanset hvad man måtte synes om det, så vil det alene være et bureaukratisk loft, idet bedrifterne blot vil blive delt op i selvstændige CVR og CHR numre.

Når det kommer til databaser og anvendelse af økologisk opdræt og plantemateriale finder Økologisk Landsforening det helt relevant at fokusere på, hvad der kan gøres for, at økologien i stigende grad bliver uafhængigt af det konventionelle landbrug. For så vidt angår fisk, bør der etableres en EU-database over opdræt og opdrætskapacitet. Der bør ikke gives tilladelse til at anvende ikke økologisk opdræt, hvis der er materiale på denne database. Det er vigtigt, der er tale om en EU-database, da fiskeyngel som produkt handles over grænser. For så vidt angår planteforneringsmateriale og såsæd, så kan der med fordel etableres en fælles indgangsportal via EU til nationale databaser. Det er væsentligt, at plantematerialet er egnet til produktion i det pågældende medlemsland, det vil variere med klimaet. Såsæd fra omlægningsmarker skal i øvrigt permanent kunne anvendes på økologiske bedrifter, ligesom der permanent skal være mulighed for at bruge omlægningsfoder. For så vidt angår husdyr, så finder Økologisk Landsforening det mindre oplagt at kræve, at der etableres databaser. Der er i den sammenhæng større behov for at udpege EU og nationale initiativer, der kan fremme etableringen af økologiske avlsprogrammer. Forskellen på avlsdyr og fiskeyngel og planteforneringsmateriale og såsæd er, at avlsdyr kun indsættes i et begrænset omfang, mens fiskeyngel og plantematerialet udskiftes hele tiden og dermed er en løbende fast bestanddel af selve produktionen. Indsættelse af fjerkræ har lighed med fiskeyngel. Økologisk Landsforening ser dog ikke grund til at etablere en database. Hvis det er muligt at lave slagtekyllinger, så er det også muligt at lave hønniker. Adgangen til at indsætte ikke økologiske hønniker bør derfor helt ophøre. Det vil sætte produktionen af økologiske hønniker i gang.

I forhold til importforordningen finder Økologisk Landsforening det vanskeligt at acceptere, at der skal kræves direkte overholdelse af EUs økologiregler i tredjelande. Et meget stort antal af produkterne i disse lande produceres ikke i EU. I det tilfælde at de produceres i EU, så vil der ikke være tale om ækvivalens, hvis der er grundlæggende forskelle f.eks. adgang til at bruge hjælpestoffer, som ikke er tilladt i EU. Økologisk Landsforening gør endvidere opmærksom på, at det kan begrænse udbuddet af økologi væsentligt, hvis detaillerede ikke kan undtages økologikontrol som i dag. En opstramning af den karakter må nødvendigvis berettiges ud fra erfaring.

I forhold til strukturen finder Økologisk Landsforening det principielt korrekt ikke at lægge mere end højst nødvendigt i basisretsakten eftersom, det er en meget tung proces at ændre denne. Det bør derfor kun være de forhold, som er meget entydige for økologien, der bør udspecificeres i basisretsakten.

Det er fortsat foreningens holdning, at forslaget bør kasseres. Der er reelt ikke indført væsentlige forbedringer. Derimod er der alvorlige problemer og mange tekniske detaljer, som efter Økologisk Landsforenings vurdering kan få utilsigtede effekter.

Økologisk Landsforening er positiv over for, at Kommissionen med sit forslag fastslår, at de økologiske mål og principper skal have en fremtrædende placering i reguleringen af det økologiske landbrug. Økologisk Landsforening finder dog ikke, at det afspejler sig tilstrækkeligt i forslaget, der kun i begrænset omfang rykker økologien tættere på målsætningerne. Forslaget indeholder tiltag, der kan gøre det vanskeligt at opretholde den eksisterende produktion. Ud fra en samlet betragtning mener foreningen, at der er basis for at overveje en afvisning af forslaget, idet det vil kræve mange ressourcer at tilpasse det, så der ikke opstår utilsigtede skadelige effekter i forhold til erhvervet, og fordi forslaget ikke i tilstrækkelig grad giver økologien et løft.

Foreningen er positiv overfor, at der skal iværksættes et målrettet avlsarbejde inden for både husdyrproduktion og planteavl. EU bør dog medvirke med midler og politik, som støtter op om initiativet.

Foreningen mener, at det er væsentligt, at der ikke foretages ændringer, der gør det sværere at lægge om, og kan ikke støtte indskrænkningen for, hvornår der kan gives nedsat omlægningstid. Omlægningstiden for udearealer til enmavede dyr skal fortsat kunne nedsættes til 6 måneder. Omlægningsfoder skal kunne anvendes som i dag, dog gerne med den stramning, at foder fra førsteårs omlægning kun kan bruges med op til 20 % pr. dag. Foreningen peger på at indførelsen af skrappe restriktioner på anvendelsen af eget omlægningsfoder i øvrigt står i kontrast til, at der samtidigt med foreslås høje selvforsyningskrav.

Foreningen er positiv overfor, at der skal udarbejdes en miljøredegørelse for firmaer, der fremstiller og forhandler økologiske produkter. Definitionen betyder dog at størsteparten af virksomhederne ikke omfattes af kravet, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. Økologisk Landsforening ser gerne, at der også formuleres egentlige energi- eller klimakrav, eller krav om en klima- og energihandlingsplaner, på primærbedrifterne og på akvakulturbrugene.

Økologisk Landsforening er som udgangspunkt enig i, at hele bedriften skal drives økologisk, så længe der er tale om den erhvervsmæssige del af bedriften. Landbrugsskoler muligheden for at have en økologisk produktion må ikke indskrænkes. Ligeledes er det vigtigt, at forskningsinstitutioner både kan have en økologisk og en konventionel produktion. Foreningen kan dog acceptere at kravet falder helt bort, da et krav vil medvirke til at bedrifterne splittes op i en økologisk og en ikke økologisk enhed, og det i virkeligheden gør det sværere at kontrollere, at der ikke finder svindel sted.

Foreningen kan støtte, at der er krav om, at der skal operettes en såsædsdatabase og at der i øvrigt er initiativer, der understøtte anvendelsen af økologisk såsæd. Foreningen bakker også op om, at der indføres en form for gruppekontrol.

Det er positivt, at slutfedning af drøvtyggere ikke længere må foregå på stald. Økologisk Landsforening kan ikke bakke op om, at mikrovirksomheder kan holde dyr i bindestalde – da definitionen er for bred. Muligheden bør kun være til rådighed for meget små dyrehold eller særlige regionale forhold, der forhindrer, at staldene bygges om til løsdrift. Økologisk Landsforening finder det desuden ud fra en sikkerhedsbetragtning meget diskutabelt, at afhorning forbydes.

Økologisk Landsforening foreslår, at der indarbejdes en bestemmelse om at vurdere behovet for kastration af pattegrise inden 2020 med henblik på at undersøge, om der kan indføres et forbud mod kastration i økologisk produktion.

Økologisk Landsforening finder, at fleksibilitetsmulighederne i højere grad skal forholde sig til, at EU udgør et meget heterogent billede. Det er nødvendigt at finde en intelligent løsning, der sikrer et højt minimumsniveau samtidigt med, at der sker en fortsat udvikling på vilkår, der sikrer, at økologien kan vokse i alle lande. Foreningen foreslår konkrete overgangsordninger, der muliggør, at nogle lande på fastlagte betingelser skal kunne få længere tid til at tilpasse sig nye strammere krav. Forslaget skal imødegå, at der skabes og næres behov for supplerende private regler. Økologisk Landsforening finder det uheldigt, hvis EU's regler lægger op til, at der skal være private regler i supplement til EU's regler. Det er foreningens ønske, hvis det ikke kan komme med i denne ombæring, at det indskrives i Kommissionens handlingsplan for økologi, hvordan behovet for en fleksibel tilgang skal håndteres.

Økologisk Landsforening er ikke gået detaljeret ind i kontrolbestemmelserne, men finder, at detailbutikker fortsat skal kunne undtages fra kontrol. Landsforeningen ser åbent på, om kravet om et årligt kontrolbesøg skal opretholdes eller erstattes af en risikobaseret kontrol. De nærmere krav skal dog i givet fald undersøges nærmere. Foreningen ønsker at bevare en proces-orienteret kontrol fremfor en produktorienteret kontrol. Foreningen kan ikke bakke op om, at der indføres særlige grænseværdier for pesticidrester, der skal udelukke produkter fra at blive markedsført som økologiske. Økologien skal alene tage ansvar for ikke at anvende pesticider, og ikke for det øvrige landbrugs anvendelse af pesticider. Forekomst af pesticidrester skal foranledige en afdækning af, om det kan skyldes overtrædelse af forbuddet mod anvendelse af pesticider, men ikke til automatisk nedklassificering af det økologiske produkt. Foreningen er endvidere skeptisk overfor den foreslåede erstatningsordning.

Foreningen støtter, at Kommissionen kan vedtage delegerede retsakter, der dækker de produktioner, som allerede ligger i det foreliggende forslag. Foreningen har hæftet sig ved, at beføjelsen skal ske under inddragelse af eksperter og med høringer af medlemsstater undervejs.

Det er vigtigt, at medlemsstaterne fortsat kan vedtage regler for produktioner, der ikke er direkte omfattet af fælles EU regler. De danske regler for levekyllinger og flodkrebs er eksempler på områder, hvor Danmark i mangel af fælles EU regler har fastsat nationale bestemmelser. De danske regler skal selvfølgelig kunne fastholdes indtil der vedtages fælles EU regler på disse områder, men der kan være andre områder, der endnu ikke er dækket af EU regler, og her skal det ligeledes være muligt at fastsætte nationale bestemmelser.

Økologisk Landsforening kan ikke støtte den del af forslaget, der kræver, at tredjelande skal overholde EU's regler for økologisk produktion identisk og ønsker at opretholde systemet med ækvivalensvurdering i forbindelse med import. Udviklingslande vil ikke have mulighed for at skulle overholde alle regler i EU's økologiforordning, da landenes klima og struktur m.m. er helt forskelligt i forhold til Europas. Økologisk Landsforening finder det urealistisk, at EU formår at etablere bilaterale ækvivalensaftaler med alle de lande, hvorfra der i dag foregår import inden for en rimelig tidshorizont, og forventer, at det samlet fører til en betydelig reduktion af det økologiske vareudbud i EU. Incitamentet for at videreudvikle kravene i det økologiske regelsæt svækkes, da introduktion af nye krav i EU, direkte vil kunne ramme muligheden for at fortsætte en import etableret, inden de nye krav blev indført. Økologisk Landsforening mener derfor, at fokus skal rettes mod eventuelle opstramninger i forbindelse med godkendelse af kontrolorganerne og udveksling af oplysninger med disse.

Foreningen mener, der er behov for at finde en mere dynamisk og smidig proces for vedligeholdelse af bilagene over tilladte input, hjælpestoffer og ikke økologiske ingredienser. Foreningen foreslår, at det kan ske ved at medlemsstaterne ud fra fastlagte kriterier kan beslutte, hvilke produkter de vil tillade. Beslutningen skal notificeres i de øvrige lande, og en tilladelse vil være gældende i alle lande. Produktet kan kun opføres på listen, hvis der er opbakning fra alle lande. Såfremt der er indvendinger kan forslaget følge den nuværende procedure med behandling af EGTOP. Der er endvidere behov for, at der tages aktivt stilling til anvendelsen af nanoteknologi i økologien.

Af hensyn til sygdomsrisiko og forsyningsikkerhed er der behov for at overveje, om verandaer – skal kunne erstatte egentlige udearealer, når der er tale om avlsproduktioner. Økologisk

Landsforening henviser i øvrigt til den danske indstilling til EU fjerkræregler, som blev udarbejdet af Plantedirektoratet under inddragelse af erhvervet i Danmark, idet foreningen mener, at denne indstilling skal ligge til grund for den danske holdning til det fremlagte forslag.

Økologisk Landsforening finder det meget problematisk, at der er stillet vidtgående krav til størrelsen på udearealet til hønniker. Det bør ikke være større, end det man i dag kræver i Danmark, og arealkravet til slagtekyllinger bør tilsvarende sættes ned, så det følger arealkravet til hønniker.

Forslaget indeholder et afstandskrav til nærmeste udgangshul i huset. Økologisk Landsforening vil gerne stille spørgsmålstegn ved, om dette er nødvendigt. Hvis kravet til udgangshuller stilles i forhold til nyttearealet, vil denne relation lægge begrænsninger på udformningen af huset. I den forbindelse skal det bemærkes, at der er inkonsekvens i formuleringen af krav til udgangshuller, idet der både står "poultry house available to the birds" og bare "house".

Økologisk Landsforening noterer sig, at kravet til selvforsyning med foder er hævet væsentligt fra 20 – 60 %, når der er tale om enmavede dyr, men såfremt Danmark kan fastholde sin nuværende definition på opfyldelse af selvforsyningskravet har Økologisk Landsforening ikke nogen indvendinger mod dette.

Økologisk Landsforening mener, at kravet til materialer, der anvendes til bistader, skal beholdes, som det er nu, det vil sige, at de hovedsageligt skal være lavet af naturlige materialer.

Økologisk Landsforening kan ikke støtte, at der sættes begrænsning på antal antiparasitære behandlinger hos fisk. Parasitære behandlinger er netop holdt ude af behandlingsregnskabet, når det handler om landbrugsdyr, det samme må gøre sig gældende inden for akvakultur. Foreningen mener at den nuværende mulighed for at anvende naturligt astaxanthin bør genindsættes.

De biodynamiske præparater skal fortsat kunne bruges. Der skal endvidere også fremadrettet skal være mulighed for fælles afgræsning. Foreningen ønsker endvidere at opretholde nuværende håndtering af GMO-forbud, der er fortsat behov for en form for dokumentation for GM-frihed.

Økologisk Landsforening har suppleret og justeret nogle af de tidligere afgivne høringskommentarer. Økologisk Landsforening ser gerne, at der laves en undtagelse for så vidt angår anvendelse af visse allopatiske lægemidler, således at disse kan anvendes forebyggende. Det drejer sig om midler, der alene har en fysisk virkning som for eksempel orbesealer, der skal forebygge yverbetændelse. Visse diætiske fodermidler bør tillades til økologisk husdyrhold. Økologisk Landsforening mener, at der skal udarbejdes krav til emballager, der vil kunne være problematiske i forhold til sundhed og eller miljø mm. Der bør indsættes krav om, at der etableres EU forsyningsdatabaser på såvel frø- som planteforneringsmateriale og på fiskeyngel.

Økologisk Landsforening ser gerne, at kravet om årligt kontrolbesøg opretholdes. Foreningen er dog positiv over for, at omfanget af besøget planlægges ud fra historikken og karakteren af bedriften og eller virksomheden.

Økologisk Landsforening finder, at delegerede beføjelser til Kommissionen som udgangspunkt bør omfatte redigering af positivlisterne og ikke kontrol- og produktionsreglerne, da disse bestemmelser menes at have væsentlig betydning for økologien.

Samlet set mener Økologisk Landsforening, at forslaget som det er fremlagt, er skadeligt for økologien. Derudover indeholder forslaget ingen initiativer på de områder, som burde løftes, hvis økologien skal udvikles. Økologisk Landsforening henviser i den forbindelse til klima-, natur- og emballagekrav, fleksibilitet via regler for ikrafttrædelse af nye krav i lande med begrænset økologi, og indarbejdelse af en smidigere model for opdatering af positivlisterne i økologiforordningen.

Hvad angår det italienske formandskabs kompromisforslag vurderer Økologisk Landsforening at det fortsat indeholder problemer på centrale områder.

Økologisk Landsforening kan ikke bakke op om forslaget fra det italienske formandskab om at fastholde de nuværende krav til selvforsyning med foder. Det er et grundlæggende princip i økologien, at det skal indrettes i lokalt tilrettelagte systemer, at anvendelsen af eksterne ressourcer skal begrænses, og at husdyrproduktionen skal baseres på en nøje sammenhæng mellem denne produktion og jordarealerne og fodring af dyrene med økologiske afgrøder, der er produceret på samme bedrift eller på nærliggende økologiske bedrifter. På den baggrund stiller foreningen sig uforstående over for et forslag om at fastholde bestemmelser, der ikke stemmer overens med principperne. Økologisk Landsforening mener derfor, at Kommissionens forslag i forhold til selvforsyning med foder skal fastholdes.

Økologisk Landsforening mener, at det er vigtigt, at det reviderede forslag forpligter medlemsstaterne til at fastsætte krav, der giver garanti for, at det økologiske landbrug forholder sig aktivt til, hvordan det kan styrke eller bevare naturindholdet på økologiske bedrifter, og at medlemslandene forholder sig til, hvordan de økologiske bedrifter kan bidrage til et reducere klimaforandringerne. Foreningen mener ikke, at det er muligt at stille de samme krav i alle lande, da der er tale om forhold, som vekselvirker med forskel på geografi og klima med mere. Dette bør fremgå af notatet, da et forslag om enslydende krav vil kunne forhindre, at forslaget kan tiltrædes.

Økologisk Landsforenings vurderer, at formandskabets kompromisforslag i slutningen af 2014 fortsat indeholder problemer på centrale områder. Flere af de områder, som formandskabet har foreslået ændringer på, vil fortsat skulle justeres, for at foreningen finder det tilfredsstillende.

Økologisk Landsforening mener fortsat, at forslaget til en revideret økologiforordning har en karakter, så det bør trækkes tilbage. Det indeholder ikke initiativer, der berettiger, at det skal gennemføres. Økologisk Landsforening finder, at der er små forbedringer i kompromis-forslagene, men fortsat for mange alvorlige problemer. Det er fortsat Økologisk Landsforenings opfattelse at de ressourcer, der skal anvendes, til at ændre det problematiske forslag ikke står mål med resultatet. Forslaget bør ifølge Økologisk Landsforening erstattes af et fokuseret forslag, der samtidigt indeholder initiativer, der stiller økologien stærkere som garanti for initiativer inden for natur og klima og som forholder sig til emballering af økologiske fødevarer samt næringsstofforsyning til økologien med tanke på at sikre gode muligheder for, at økologi kan indgå i en genanvendelse af organiske restprodukter.

Økologisk Landsforening mener, at målet om at harmonisere reaktioner på fund af Pesticid-rester bør håndteres under kontrollbestemmelserne, og at det er vigtigt, at dette udtrykkes meget tydeligt under forhandlingerne om forslaget.

Økologisk Landsforening finder det er hensigtsmæssig at erstatte bedriftsstørrelsen på bedrifter, der kan indgå i gruppekontrol med loft på omsætningen, men det er uklart, om det er muligt at finde et meningsfyldt loft, der kan anvendes på tværs af medlemsstaterne. Økologisk Landsforening mener, at loftet på omsætning eventuelt kan kombineres med et krav om, at der bedriftens produkter afsættes gennem direkte salg.

Økologisk Landsforening stiller sig uforstående over for den store fokus på risiko for problemer med forbrugertilliden. Økologisk Landsforening mener, at den største trussel for forbrugeropbakningen er, at regelsættet forhindrer dynamisk udvikling, da det er vanskeligt at tage initiativer i retning af at styrke indsatsen, der ligger i direkte forlængelse med de økologiske principper, såsom natur, klima, genanvendelse af organiske restprodukter, emballagekrav. Foreningen mener, at man i den sammenhæng bør forholde sig til behovet for at styrke de økologiske principper i EU, og samtidig med, at der tages hensyn til, at der hele tiden optages nye medlemsstater, som skal kunne starte en økologisk produktion.

Biodynamisk Forbrugersamfund og Foreningen for biodynamisk jordbrug bemærker, at anvendelsen af biodynamiske præparater ikke er nævnt i forslaget. Biodynamisk Forbrugersamfund finder det vigtigt, at præparaterne fortsat kan anvendes.

De Samvirkende Købmænd har tidligere afgivet et omfattende høringssvar og henviser til dette. De Samvirkende Købmænd havde håbet, at nogle af de bekymringer, som både De Samvirkende Købmænd og flere andre organisationer har givet udtryk for, havde resulteret i, at forslaget måske var blevet ændret. Det ser ud til, at det er sket på nogle punkter, men med de mange ændringer der er sket de sidste år, er det svært at overskue præcis hvad status er nu. Det er eksempelvis ikke klart, hvad der er sket med hensyn til krav om, at alle virksomheder, der sælger økologiske fødevarer, herunder også detailvirksomheder, skal være underlagt økologikontrol. Som tidligere påpeget er det meget vigtigt, at der ikke pålægges detailbutikkerne flere administrative byrder end i dag, Hidtil har både butikker med færdigpakkede fødevarer samt butikker med ”simpel tilberedning” været undtaget. Det lyder ikke, som om forslaget sikrer, at dette kan fortsætte. Det virker helt absurd, at der netop for tiden i Danmark gøres så meget for at fremme økologien, samtidig med at forslaget om en ny økologiforordning truer med at bremse. Der er ingen tvivl om, at hvis besværlighederne ved at forhandle og/eller tilberede økologiske produkter i detaildet bliver større end i dag, vil salget ikke blive fremmet. De Samvirkende Købmænd arbejder med at hjælpe flere detailbutikker med at gøre reglerne overskuelige, og vi har brug for lempelser, ikke stramminger.

Med hensyn til grænseværdier for pesticider finder De Samvirkende Købmænd det også vigtigt, at man ikke uden videre kan kassere et økologisk produkt, som er dyrket efter de økologiske regler, blot fordi der er en utilsigtet forurening med et pesticid, der måske er kommet flyvende gennem luften fra en nærliggende mark. Det vil føre til et uacceptabelt spild og i værste fald gøre produktion af økologiske afgrøder så risikabel, at det vil demotivere producenterne og føre til færre økologiske grøntsager.

Hvis forslaget helt overordnet ser ud til at medføre flere ulemper end fordele, mener De Samvirkende Købmænd, at Danmark skal stemme imod.

De Samvirkende Købmænd finder, at kravet om, at alle butikker, der forhandler økologiske fødevarer, skal omfattes af økologikontrol, er særdeles uhensigtsmæssigt. Kravet vil betyde, at butikker eventuelt fravælger forhandling af økologiske fødevarer grundet den ekstra administrative byrde. Hvis der indføres gebyrer for økologikontrollen, så vil dette efter foreningens opfattelse have samme uheldige effekt.

De Samvirkende Købmænd mener, at økologikontrollen adskiller sig væsentligt fra kontrollen med fødevarer sikkerhedsmæssige aspekter, og at det derfor forekommer logisk, at økologikontrollen reguleres dér, hvor økologi-ekspertisen ligger. Foreningen er således ikke overbevist om, at reguleringen af økologikontrollen bør flyttes til kontrolforordningen.

De Samvirkende Købmænd finder, at det fortsat bør være muligt at foretage en national vurdering af risikoen for overtrædelser og dermed af behovet for kontrol og fastlæggelse af kontrolfrekvenser på økologiområdet.

Foreningen finder desuden, at kontrollen skal fastholdes som en procesorienteret kontrol fremfor at gå i retningen af en produktkontrol baseret på analyser; Det afgørende er, at de økologiske produktionsregler følges, og ikke om der sker en eventuel uundgåelig forurening af de økologiske fødevarer fra det omgivende miljø.

Foreningen finder, at alle produkter, der lever op til forordningens krav, bør kunne markedsføres som økologiske – ikke kun produkter listet i Traktatens bilag I samt forordningsudkastets bilag 1.

De Samvirkende Købmænd finder, at forslaget om at gøre det muligt at markedsføre økologisk havsalt er uhensigtsmæssigt; Det vil give praktiske problemer, hvis salt af én oprindelse er økologisk, og salt, der er udvundet på en anden måde, ikke er det. Foreningen sætter endvidere spørgsmålstegn ved, om muligheden er forenelig med forordningsbestemmelsen om, at økologiske fødevarer hovedsagelig skal være fremstillet af landbrugsingredienser, når der ses bort fra vand og kogesalt.

De Samvirkende Købmænd peger på, at de foreslåede delegerede retsakter til Kommissionen kan betyde, at medlemsstaterne mister indflydelse - hvilket foreningen finder potentielt bekymrende.

Foreningen har herudover en række bemærkninger af indholdsmæssig og redaktionel karakter samt forståelsesmæssige spørgsmål til de specifikke krav i forordningsudkastets bilag. Særligt finder foreningen, at der ikke bør være krav om adskilt opbevaring af økologiske og konventionelle produkter, når der er tale om færdigpakkede varer, og at det fortsat skal være muligt at producere økologiske og konventionelle produkter i samme virksomhed.

Dansk Akvakultur har bemærkninger til anvendelsen af økologisk yngel i økologisk akvakulturproduktion og oprettelse af en database med viden om tilgængelighed af økologisk yngel til akvakulturproduktion. Dansk Akvakultur ønsker blandt andet at;

- Økologisk yngel bør benyttes, når denne er tilgængelig,
- Mindst to-tredjedele af varigheden af produktionscyklussen skal ske efter de økologiske principper,
- Støtter oprettelsen af en database, som inkluderer viden om tilgængelighed af økologisk yngel i hver medlemsstat.

Dansk Akvakultur ønsker at fastholde og udvikle den økologiske akvakulturproduktion i Danmark og EU. Dansk Akvakultur kan ikke støtte et forslag om anvendelse af maksimalt 50% konventionel yngel til økologisk akvakultur.

Derudover henviser Dansk Akvakultur til den Europæiske Økologiorganisation IFOAM's høringssvar, som foreningen støtter.

Dansk Akvakultur finder, at muligheden for at anvende astaxanthin fra naturlige kilder som fiskefoder bør genindsættes som nu.

Dansk Akvakultur støtter kravet om, at al fiskeyngel skal være økologisk, og påpeger samtidig vigtigheden af at tidspunktet for hvornår dette skal gælde ikke løbende rykkes, som det er sket indtil nu, da den slags udskydelser er ødelæggende for udviklingen og økonomien hos de omlagte avlsdambrug.

Dansk Akvakultur kan ikke støtte begrænsning af antiparasitære behandlinger af fisk. Der er ikke samme begrænsninger ved landdyr. Der savnes begrundelse for forskellen.

Dansk Akvakultur ønsker flest mulige af de særlige forhold vedrørende økologisk akvakulturbrug, som findes i de danske bekendtgørelser om akvakultur overført til den kommende økologiforordning. Det gælder:

- Tilladte vandbehandlingsmidler
- Mulighed for at forkorte omlægningsperioden i særlige tilfælde
- Afstandskrav til andre anlæg.

Hertil kommer, at Dansk Akvakultur gerne ønsker de særlige danske regler for produktion af økologiske flodkrebs indarbejdet i EU-reglerne.

Dansk Akvakultur stiller i forslag om krav om årlig stikprøveanalyse på de enkelte anlæg for indhold af dioxin og udvalgte tungmetaller i økologiske muslinger og tang. Begrundelsen er, at disse dyrkes i havet og derfor har risiko for at overskride EU grænseværdier, hvilket ses af, at flere af de vilde fisk ikke overholder grænseværdierne.

Dansk Gartneri bemærker, at den nordiske zone har økologisk væksthushproduktion i afgrænsede bede været praktiseret den seneste 10-15 år med myndighedernes godkendelse. Europa-Parlamentets ændringsforslag om, at økologisk væksthushproduktion skal foregå i bundjorden, vil betyde stop for en væsentlig del af den danske produktion af økologiske væksthushgrøntsager mv. og gøre det vanskeligt/umuligt for de konventionelle producenter at omstille produktionen til økologi i takt med den stigende efterspørgsel efter økologiske produkter. Dansk Gartneri vil indtrængende opfordre til, at dyrkningen i afgrænsede bede fortsat kan praktiseres i Danmark, og at der ikke stilles hindringer i vejen for de danske væksthushgartneriers muligheder for fortsat udvikling af den økologiske produktion. Dansk Gartneri gør i den forbindelse

opmærksom på, at der knytter sig en række både miljø- og arbejdsmiljømæssige fordele til dyrkningen i afgrænsede bede sammenlignet med dyrkning i bundjorden.

Dansk Gartneri fremfører, at forbuddet mod samtidig drift vil få afgørende indflydelse på mulighederne for at opretholde eller udvide det økologiske areal i Danmark, og at muligheden for at have samtidig drift derfor skal opretholdes. Foreningen ser også udfasningen af muligheden for at bruge ikke-økologisk udsæd som en barriere for økologiens udvikling. Muligheden skal derfor ikke udfases fuldt ud.

Dansk Erhverv finder det uhensigtsmæssigt, at kontrollen bevæger sig fra at være procesorienteret til at være mere produktorienteret, da sidstnævnte er langt mere omkostningstung og nødvendigvis ikke mere effektiv, så længe virksomhederne kan dokumentere en korrekt og forsvarlig proces i forhold til de økologiske regler. Dansk Erhverv er dog tilfreds med, at medlemsstater kan, for lavrisikoooperatører, fravælge at gennemføre en årlig fysisk kontrol.

Dansk Erhverv konstaterer med stor beklagelse, at forslaget fortsat ikke giver medlemsstaterne mulighed for nationalt at fritage detailbutikker, der alene forhandler, men ikke tilbereder økologiske fødevarer, fra kontrol. Der lægges dog op til, at handel med færdigpakkede fødevarer kan undtages for økologikontrol. I modsætning til i dag, hvor detailbutikker der forhandler ikke færdigpakkede økologiske produkter, for eksempel uemballeret frugt og grønt, også kan undtages for økologikontrol. Dette opstiller unødige barrierer for det økologiske salg i detailledet, og flugter ej heller med regeringens økologiske vækstteam og nye regeringens grundlag. Dansk Erhverv mener, at økologikontrollen altid sikres bedst ved kilden, det vil sige der hvor varen produceres.

Dansk Erhverv er bekymret for, at kravet om at virksomheder, der distribuerer økologiske produkter, anmeldes særskilt og omfattes af særskilt økologikontrol, risikerer at blive unødigt byrdefulgt, såfremt virksomheden blot transporterer varerne fra et sted til et andet uden eksempelvis ompakning eller lignende. Så længe der er tilstrækkelig dokumentkontrol, vil troværdigheden ikke blive kompromitteret.

Dansk Erhverv fremfører at det stadig er helt afgørende betydning for Dansk Erhverv, at en eventuel ny økologiforordning tager højde for følgende:

- Kontrollen fastholdes som en procesorienteret kontrol, og ikke går i retningen af en produktorienteret tilgang som foreslået.
- Kontrollen skal ikke øges i detailledet, da økologi bør kontrolleres i det led i værdikæden, hvor effekten er størst.
- Antallet af delegerede retsakter begrænses betydeligt.

Derudover henviser Dansk Erhverv til tidligere afgivet høringssvar.

Dansk Erhverv er generelt positivt stemt over for ønsket om at skabe klarere regulering, øget harmonisering og bedre forbrugerforståelse, som vil have en positiv effekt på udbuddet og efterspørgslen af økologiske produkter i Europa. Dansk Erhverv er enig i, at udgangspunktet for kontrol skal være risikobaseret, men ønsker, at økologikontrollen fortsat skal være baseret på en procesorienteret tilgang frem for en produktorienteret tilgang, som alt andet lige primært vil være baseret på analyser.

Ligeledes er Dansk Erhverv skeptisk overfor kravet om miljøforvaltningssystemer på større fødevarer- og fodervirksomheder i alle led af værdikæden, da det med sikkerhed vil medføre betydelige administrative omkostninger, men hvor effekten i forhold til miljøforbedringer er uklar.

Forslaget lægger op til, at Kommissionen efterfølgende vil vedtage en lang række delegerede retsakter, hvilket Dansk Erhverv er meget skeptisk overfor, idet de relevante interessenter ikke inddrages og da mængden af administrative byrder er central for, hvorvidt økologiforordningen samlet set får en positiv effekt på udbredelse og forbrug af økologiske varer eller ej.

Dansk Erhverv mener, at det fortsat skal være muligt for medlemsstaterne at fritage detailledet fra økologikontrol, da økologikontrol primært bør ske ved kilden. Øget økologikontrol i detailledet kan have en begrænsende effekt på det økologiske varesortiment i eksempelvis butikker med efterfølgende negativ påvirkning af forbruget af økologiske varer.

COOP fremfører, at man arbejder målrettet og intenst på at øge udbud og salg af økologiske varer og herunder også uindpakkede varer samt eksempelvis bake off brød. Forslaget om at alle butikker, der forhandler økologiske fødevarer, skal omfattes af økologikontrol, er særdeles begrænsende for udbredelsen af økologien. Kravet vil betyde, at butikker fravælger forhandling af økologiske fødevarer grundet den ekstra administrative byrde. COOP mener, at økologikontrol primært bør ske ved kilden – altså i primærproduktionen. Øget økologikontrol i detailledet kan have en begrænsende effekt på det økologiske varesortiment med efterfølgende negativ påvirkning af udbud og forbrug af økologiske varer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Rådet vedtog med kvalificeret flertal en generel indstilling den 16. juni 2015. Der forventes at være opbakning fra et kvalificeret flertal i Rådet til et kompromisforslag.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter et højt ambitionsniveau i økologireglerne, idet økologien både skal udvikles og udbredes. Regeringen lægger afgørende vægt på udbredelse af økologi, da det tjener til at udbygge det økologisk dyrkede areal, løfte dyrevelfærden, forbedre miljøet og øge afsætningen af højværdiprodukter.

Det skal ikke gøres vanskeligere at omlægge til økologisk produktion samt at vedblive at drive økologisk landbrug. Udfasning af undtagelser bør endvidere ske i et realistisk tempo og uden mulighed for yderligere forlængelser.

Regeringen kan ikke støtte, at der indføres særlige grænseværdier for pesticidrester i økologiske produkter, som stammer fra en utilsigtet forurening, herunder pesticidrester, der for eksempel overføres med vinden.

Regeringen finder, at reguleringen af kontrolkravene bør fastholdes i økologiforordningen dels for bedst at sikre en procesbaseret kontrol. Regeringen finder, at det skal fastholdes, at medlemsstaterne skal gennemføre en årlig fysisk kontrol, men er positiv overfor en øget mulighed for en risikobaseret tilgang med hensyn til indholdet af kontrollen. Regeringen finder, at det samlede kontroltryk ikke bør stige og vil arbejde for at sikre, at økologikontrollen med fødevarer virkninger fortsat kan gennemføres som en integreret del af den offentlige fødevarerkontrol. Regeringen finder endvidere, at kontrolomfanget af detailledet samt distributionsleddet (transportører) ikke bør øges. Regeringen arbejder derimod for en fastholdelse af kravet til virksomhederne om at kunne dokumentere balance mellem input og output, og at der udelukkende fraviges fra dette, når risiko- og væsentlighedsbetragtninger taler for det.

Regeringen lægger vægt på, at der gives mulighed for, at nationale regler kan anvendes i den mellemliggende periode, hvor der endnu ikke er fastlagt økologiske detailregler på EU-niveau.

Regeringen finder, at brugen af delegerede retsakter og gennemførselsretsakter skal indrettes, så medlemsstaterne får tilstrækkelig indflydelse på beslutninger, der har betydning for nationale ressourcer og for udbredelse af økologien.

Regeringen støtter op om, at der indføres natur- og klimakrav. Regeringen ser positivt på, at der kan indføres kriterier for brug af emballage.

Regeringen finder, at det overordnede princip om høje dyrevelfærdsstandarder skal afspejles bedre i forslaget i forhold til, at der lægges op til, at binstalde fortsat skal kunne bruges til opstaldning af kvæg. Regeringen ønsker endvidere et forbud mod næbtrimning af høner.

Regeringen finder, at de langsigtede implikationer af et ændret importsystem ikke må begrænse markedsadgangen for økologiske produkter fra tredjelande til EU på et urimeligt grundlag, herunder særligt for udviklingslande.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27. – 28. juni 2016, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2016.

Sagen har været forelagt skriftligt for Folketingets Europaudvalg ved notat oversendt den 9. juni 2015 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16. juni 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. juni 2015.

Forslaget blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 8. maj 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. april 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. marts 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. februar 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. december 2014 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15.-16. december 2014, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. december 2014.

Forordningsforslaget har skriftligt været forelagt Folketinget Europaudvalg den 9. juli 2014 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14. juli 2014, jf. samlenotat oversendt den 3. juli 2014.

Der er oversendt revideret grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 27. maj 2014.

Der er oversendt grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 11. april 2014.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. marts 2014, jf. samlenotat oversendt den 13. marts 2014.

Henstillingen til forhandling af aftaler med tredjelande har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. juni 2014, jf. samlenotat oversendt den 4. juni 2014.

| Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

6. **Fødevarerforsyningskæden – rådskonklusioner om styrkelse af landmændenes position i fødevarerforsyningskæden og illoyal handelspraksis KOM-dokument foreligger ikke**

*Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. november 2016.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen nedsatte i begyndelsen af 2016 en task force for landbrugsmarkedene, der skulle undersøge, hvordan primærlandbrugets position i værdikæden samt på globale markeder kan styrkes. Gruppen, der blev ledt af en tidligere nederlandsk landbrugsminister, har beskæftiget sig med markedstransparens, muligheden for at anvende futures og kontrakter for at inddæmme risiko for prisudsving hos landmanden, organisatoriske tiltag for sammenslutninger af landmænd, udfordringer i forhold til klimaændringer og mælkesektoren samt innovation i landbrugssektoren. Task forcens rapport med anbefalinger blev præsenteret af Kommissionen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-15. november 2016. Formandskabet har efterfølgende fremlagt udkast til rådskonklusioner om styrkelse af landmændenes position i fødevarerforsyningskæden og illoyal handelspraksis med henblik på vedtagelse ved rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2016. I udkastet lægges blandt andet op til at fremme samarbejde mellem landmænd i regi af producentorganisationer, skabe øget markedstransparens samt øget klarhed om de undtagelser for konkurrencereglerne, der findes i landbrugssektoren. Derudover betones behovet for et regelsæt på EU-niveau, der adresserer illoyal handelspraksis.

Baggrund

Task forcen for landbrugsmarkedene fremlagde på rådsmødet den 14.-15. november 2016 sin rapport med anbefalinger til videre initiativer.

Sagen er på dagsordenen til rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2016 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

På det ekstraordinære rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 5. september 2015 oplyste Kommissionen, at man ville nedsætte en task force for landbrugsmarkedene med det overordnede formål at se på måder, hvorpå primærlandbrugets position i værdikæden samt på globale markeder kan styrkes. Kommissionen nedsatte derfor i begyndelsen af 2016 "Agricultural Markets Task Force" med den tidligere nederlandske landbrugsminister Cees Vermann som formand. Cees Vermann er landmand og har en PhD i økonomi. Han har tidligere været ansat ved forskellige universiteter i Nederlandene og er nu adjungeret professor i bæredygtig økonomi i landdistrikter i europæisk perspektiv ved universiteterne i Wageningen og Tilburg. Task forcen består af 12 medlemmer (ingen danske) med særlig ekspertise på et eller flere områder inden for fødevarerforsyningskæden. Ingen repræsentanter for medlemsstater sidder i task forcen. Udover task forcen er der endvidere i Kommissionen nedsat et højniveau forum om fødevarerforsyningskæden, hvor næste møde afholdes 15. december 2016.

Task forcen har afholdt 7 møder samt et møde om mælk med højniveau repræsentanter fra medlemsstaterne. På møder i Task forcen er blandt andet drøftet markedstransparens, adgang for landmænd til finansielle instrumenter i form af futures (det vil sige kontrakter med levering frem i tiden), kontrakter og handelspraksis i fødevarerforsyningskæden og mulige organisatoriske tiltag i form af sammenslutninger af landmænd (producentorganisationer/afsætningskooperativer), udfordringer som følge af klimaændringer samt specifikke anbefalinger for mælkesektoren. Desuden har task forcen set på risikostyringsværktøjer, og hvordan finansiel støtte fra den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer ("Juncker-planen") kan finansiere innovation og udvikling i landbrugssektoren.

Task forcen har udarbejdet en rapport med tilhørende anbefalinger til tiltag, som kan forbedre landmandens stilling i fødevarerforsyningskæden. Anbefalingerne er overgivet til Kommissionen, som efter drøftelsen i Rådet vil beslutte hvorvidt og i hvilket omfang man vil følge op på anbefalingerne – eventuelt i form af lovgivning.

Anbefalingerne vedrører forslag til øget markedstransparens for eksempel ved nemmere og øget adgang til informationer om markedsudvikling og priser. I forhold til futures fokuseres på elementer, som har betydning for, hvorledes markeder for futures af forskellige produkter eventuelt kan øges. I forhold til anvendelsen af kontrakter i fødevarerforsyningskæden er fokus på at udveksle og udvikle "best practise" med henblik på de forskellige elementer, som kontrakter kan indeholde, og som kan være af betydning også for relationerne mellem de forskellige aktører i fødevarerforsyningskæden og opnåelsen af fair handelspraksis. Der er ligeledes anbefalinger om at øge klarheden af de konkurrenceretlige regler for begrænsninger i landmændenes muligheder for samarbejde, fælles afsætning og forarbejdning af produkter med henblik på, at dette i øget omfang kan lade sig gøre for at forbedre landmændenes position i fødevarerforsyningskæden.

Formandskabet har som opfølgning på anbefalingerne fra task forcen udarbejdet udkast til rådskonklusioner om fødevarerforsyningskæden. I udkastet fastslås det, at forudsætningen for at opnå en velfungerende fødevarerforsyningskæde samt øget vækst og beskæftigelse er en fair fordeling af værditilvæksten mellem alle aktørerne i forsyningskæden. Med hensyn til styrkelse af landmændenes position foreslås at fremme producentorganisationer samt at skabe øget klarhed om de konkurrenceretlige regler for så vidt angår landbrugsspecifikke dispensationer i konkurrencelovgivning der eksisterer. Det pointeres også at markedsovervågning og dataindsamling kan skabe mere transparens om udviklingen på markederne, hvilket kan gøre det lettere for landmænd at reagere direkte på markedsudviklingen. Hvad angår illoyal handelspraksis i fødevarerforsyningskæden anføres i udkastet, at dette løses mest effektivt igennem regulering på EU-niveau.

Kommissionen har endvidere fremrykket en evaluering af den såkaldte mælkepakke fra 2012. Mælkepakken indeholdt blandt andet mulighed for, at medlemsstaterne kan gøre brugen af kontrakter mellem landmand og mejeri obligatorisk, ligesom der blev videre muligheder for, at landmændene kunne foretage fælles afsætning. Mælkepakken udløber medio 2020, og Kommissionen har tidligere udarbejdet en evaluering i 2014 og i den seneste evaluering fremgår, at man vil overveje en forlængelse af bestemmelserne.

Kommissionen har i sit arbejdsprogram for 2017 – KOM(2016)710 endvidere anført, at Kommissionen vil overveje foranstaltninger i forhold til landmændenes position i fødevarerforsyningskæden. Det vil ske i lyset af resultatet af det igangværende arbejde i Task Force for landbrugsmarkederne og højniveau forummet om fødevarerforsyningskæden.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen. Europa-Parlamentet vedtog i juni 2016 en resolution, hvori Kommissionen opfordres til at fremsætte forslag mod illoyal handelspraksis i fødevarerforsyningskæden.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Fødevarerforsyningskæden er ikke reguleret særskilt i Danmark. Konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominerende stilling er reguleret i Konkurrenceloven.

Konsekvenser

Task forcens anbefalinger og Rådskonklusionerne vil ikke medføre statsfinansielle, lovgivningsmæssige eller administrative konsekvenser. Kommissionen har ikke fremlagt konkrete forslag på nuværende tidspunkt, Kommissionen har tilkendegivet, at task forcens anbefalinger kan blive fulgt op af politiske og lovgivningsmæssige initiativer.

Høring

Sagen har været i høring §-2 udvalget (landbrug), hvor der er modtaget følgende høringssvar:

Dansk Erhverv mener, at det er altafgørende, at EU's indre marked fungerer så effektivt som muligt med et minimum af barrierer. Det indre marked og øget konkurrenceevne er en forudsætning for vækst og jobskabelse i EU, og dette initiativ trækker EU i en forkert retning mod mere protektionisme og nationale barrierer, og dermed mindre samhandel. Kommissionen har da også tidligere konkluderet, at det vil være endog yderst vanskeligt at indføre obligatorisk lovgivning på EU-niveau på dette område. Dansk Erhverv støtter ikke ny lovgivning på området for de såkaldte UTPs (urimelig handelspraksis i fødevarerforsyningskæden), fordi:

- For det første vil en sådan lovgivning underminere den aftalefrihed, som er et grundlæggende princip i en fungerende markedsøkonomi.
- For det andet er der allerede betydelig relevant lovgivning, som adresserer kontrakter - primært konkurrenceret, aftaleret og hertil en række nationale love og regler i medlemsstater. Disse bør udnyttes fuldt ud, før man overvejer at indføre ny regulering.
- For det tredje er det ikke påvist, om de nationale tiltag, som en række medlemsstater allerede har indført, har haft den positive effekt på landmændene, som tiltænkt.
- For det fjerde er det ikke klart, om der er behov for EU-foranstaltninger, da det ikke er påvist, at den nuværende situation faktisk påvirker det indre marked. Det vil sige, at Dansk Erhverv tvivler på, om initiativet vil bestå en test af nærhedsprincippet.
- For det femte er det bemærkelsesværdigt, at reguleringen ikke adresserer hele værdikæden, men tydeligt har udvalgt enkelte led i værdikæden. Meget få detailhandlere køber produkter direkte fra landmænd, og

det ville derfor være en fejl ikke at lade hele værdikæden indgå i vurderingen af eventuelle forvridninger på markedet.

Når det er sagt, så støtter Dansk Erhverv enhver indsats, som kan belyse, hvordan hele værdikæden fungerer i praksis, og hvordan forvridninger kan behandles på en måde, der vil være effektive, proportionale og ikke vil underminere den grundlæggende aftalefrihed.

Landbrug & fødevarer har følgende supplerende kommentarer til den netop offentliggjorte rapport fra task force for landbrugsmarkederne samt evalueringen af mælkepakken. Fokus for task-force er på at styrke og fremme sammenslutninger af landmænd, og i det lys ønsker man blandt andet at få klarhed over rammerne for producentorganisationer og andelsselskaber. Landbrug & Fødevarer ønsker, at andelsorganiseringen understreges som den helt centrale løsning, hvor landmændene i fællesskab gennem forarbejdning, forædling, innovation, marketing mv. styrker deres markedsposition. Konkret er der i rapporten meget fokus på at modvirke urimelig handelspraksis og sikre markedsgennemsigthed, blandt andet gennem anbefalinger om at indføre obligatorisk regler mod urimelig handelspraksis, større indberetningskrav til virksomhederne mv.

Landbrug & Fødevarer har forståelse for, at landmænd forskellige steder i Europa er klemte i forhandlinger og ønsker tiltag på EU-niveau. Af hensyn til det indre marked og varernes frie bevægelighed fastholder Landbrug & Fødevarer dog, at man fremadrettet skal have fokus på at undgå bureaukratiske lovgivningstiltag.

Rapporten og anbefalingerne forholder sig også til risikostyring, futures og adgang til finansiering. Landbrug & Fødevarer finder, at dette er vigtige områder, men Landbrug & Fødevarer er bekymret over, at finansieringen foreslås fundet indenfor landbrugsbudgettet. Landbrug & Fødevarer finder det derfor vigtigt, at det er frivilligt for det enkelte medlemsland. Det skyldes, at det skal vejes op imod, at finansieringen vil skulle findes gennem en reduktion af de direkte betalinger til landmændene.

Etablering af eksport til mange af vækstmarkederne i Asien, Afrika mv. er forbundet med risiko. Landbrug & Fødevarer finder det derfor meget positivt, at der er fokus på en europæisk eksportkreditordning.

For så vidt angår evalueringen af mælkepakken anbefaler Kommissionen i sin evaluering af mælkepakken en forlængelse af reglerne efter 2020, samt vil fremme producentorganisationer gennem blandt andet best practice, informationskampagner, nemmere administrativ oprettelse af producentorganisationer, støtte til producentorganisationer enten via national støtte/lempelser eller landdistriktsmidler mv.

Landbrug & Fødevarer kan rent principielt støtte, at man vil fremme producentorganisationer, og at mælkepakken forlænges. Frem for at give særligt national støtte til oprettelsen af producentorganisationer i mælkesektoren bør medlemslandene først og fremmest benytte sig af de nuværende muligheder indenfor landdistriktspolitikken. Andelsorganiseringen af landmænd i Danmark er på ca. 95 % i den danske mælkesektor, og af den grund er der ikke interesse for oprettelsen af producentorganisationer i Danmark. Af den grund fastholder Landbrug & Fødevarer også altid sideløbende, at der ikke må komme krav, der er i modstrid med andesvedtægterne og andelsprincipperne.

Landbrug & Fødevarer anerkender, at mange landmænd i Europa befinder sig i en ugunstig position i deres forhandlinger med større købere. Gennem fremme af samarbejde mellem producenterne – enten i andelsselskaber eller producent-organisationer -, kan landmændene blive mere konkurrencedygtig ved at nedbringe deres omkostninger og styrke deres forhandlingsposition i fødekæden. Den europæiske - såvel som den danske - landbrugssektor er overvejende organiseret i andelsselskaber. Det er derfor ifølge Landbrug & Fødevarer afgørende, at de eksisterende producentkooperativer respekteres og ikke hindres af indførelsen af nye lovgivningsinitiativer. Alle politiske initiativer inden for fødevarekæden bør derfor ifølge Landbrug & Fødevarer være på frivillig basis.

Landbrug & Fødevarer noterer, at mange medlemsstater, interessenter mv. er fortalere for behovet for obligatorisk lovgivning for at forhindre urimelig handelspraksis i fødevareforsyningskæden. Komplekse initiativer og obligatorisk EU-lovgivning risikerer imidlertid ifølge Landbrug & Fødevarer at føre til øgede

administrative byrder for landbrugssektoren, der står over for stigende konkurrence fra nye vækstlande med lave produktionsomkostninger. En række frivillige initiativer er blevet indført af High Level Forum. Den frivillige kodeks støttes af Landbrug & Fødevarer som en rettesnor for urimelig handelspraksis, såsom pludselige og retrospektive ændringer af aftalevilkår, betalingsfrister, nye gebyrer mv.

Landbrug & Fødevarers tilgang til risikostyring er, at dette bør ske på EU-niveau og igennem EU-finansiering. De eksisterende markedsforvaltningsværktøjer såsom intervention og støtte til privat oplagring samt de direkte betalinger i den fælles landbrugspolitik har stadig en rolle at spille i at reducere risikoen for landbruget i hele Europa. Dette understreges af, at brugen af risikostyringsordninger i landdistriktsprogrammet er begrænset. Landbrug & Fødevarer anser ikke udbudsstyring af mælkeproduktionen for at være et effektivt instrument markeds kriser. Krisefonden - med sine nuværende budgetmæssige begrænsninger - bør ifølge Landbrug & Fødevarer afskaffes, da det ikke giver megen mening at finansiere en krisefond gennem nedsættelse af de direkte betalinger. Der bør ifølge Landbrug & Fødevarer oprettes en uafhængig krisefond.

Landbrug & Fødevarer foreslår et øget fokus på brugen af private finansielle instrumenter, blandt andet futures. Det bør ifølge Landbrug & Fødevarer undersøges, hvordan man kan øge brugen af sådanne instrumenter indenfor den animalske sektor. En indsats på EU-niveau kunne spille en rolle i at fremme mere momentum på private muligheder indenfor finansiell risikostyring – eksempelvis gennem en let tilgængelig platform for landmænd og virksomheder, der ønsker at sikre sig mod udsving i markedet.

Landbrug & Fødevarer påpeger, at udbrud af dyresygdomme har en alvorlig og skadelig indvirkning på landbrugs- og fødevarersektoren i hele EU, idet en enkelt forekomst af dyresygdomme potentielt betyder, at andre medlemsstater forhindres i at eksportere. Derfor understreger Landbrug & Fødevarer vigtigheden af at fastholde muligheden for at yde EU-støtte i denne sammenhæng.

Landbrug & Fødevarer finder, at der bør etableres en fælles europæisk eksportkreditordning for at fremme den europæiske eksport til tredjelande. Nye markeder for den europæiske eksport omfatter vækstmarkeder i Asien, Afrika og Sydamerika, hvor der er større risiko for handel og dermed større behov for eksportkreditter. Merværdien ved en fælles europæisk eksportkreditordning vil ifølge landbrug & Fødevarer være, at europæiske eksportører får hjælp til at etablere eksport til nye markeder, samt at der sikres lige vilkår for europæiske eksportører i forhold til tredjelande. Inspiration kan findes i Export-Import Bank of USA (Ex-Im-Bank).

Landbrug & Fødevarer understreger, at offentliggørelsen af eksisterende markedsdata bør være mere rettidig og tilgængelig for alle interessenter. Landmænd har brug for kvalitative oplysninger markeds på en enkel og nem måde. Milk Market Observatory (MMO) har vist sig at være et godt tiltag. Andre løsninger kan være brugen af apps mv. En mere dybdegående forståelse af dynamikken på de internationale markeder vil være af værdi for erhvervet. Landbrug & Fødevarer understreger derfor, at det er bydende nødvendigt, at data og analyser fortsat er fri for politisk pres.

Det er ifølge Landbrug & Fødevarer altafgørende, at det indre marked fungerer så smidigt og effektivt som muligt, da det er en forudsætning for vækst i EU. Landbrug & Fødevarer anbefaler derfor et stærkere EU-fokus på, hvordan medlemsstaterne vælger at gennemføre EU-regler i national ret for at sikre en fair konkurrence. For eksempel bør Kommissionen holde den faktiske gennemførelse af EU-lovgivning i national ret (herunder medlemsstater, der går ud over minimumskravene) under detaljeret overvågning og giver klarere instrukser. Landbrug & Fødevarer er også bekymret over den stigende bevægelse mod øget brug af statsstøtte, nationale mærkningsordninger og lignende i hele EU. Det er den forkerte vej at gå, fordi det vil forvride konkurrencen mellem de forskellige medlemsstater og vil føre til en renationalisering af den fælles landbrugspolitik. Landbrug & Fødevarer er ligeledes bekymret for at yderligere magt til brancheorganisationerne (interprofessionelle organisationer) kan føre til konkurrencebegrænsende adfærd og begrænser den frie bevægelighed for varer i EU. Dette vil ifølge Landbrug & Fødevarer være i strid med bestræbelserne på at skabe en mere markedsorienteret politik på landbrugsområdet, potentielt føre til en

renationalisering af politikken og endnu værre - potentielt være i strid med traktatens bestemmelser om det indre marked.

Landbrug & Fødevarer anfører, at arbejdet med fødevareforsyningskædens virkemåde og landmændenes forhandlingsposition er højt på Kommissionens dagsorden. Fra Landbrug & Fødevarers synspunkt er der naturligvis stor fokus på at sikre en rimelig indtjening for landmændene.

Den europæiske - såvel som det danske - landbrugssektor er overvejende organiseret i kooperativer. Det er derfor afgørende, at de eksisterende producentkooperativer respekteres og ikke påvirkes negativt af nye lovgivningsinitiativer. Alle politiske initiativer inden for fødevarekæden bør være på frivillig basis.

Landbrug & Fødevarer mener, at tilpasning og konsolidering af landbrugs- og fødevaresektoren bør ske gennem fremme af stærke kooperativer og andre former for producentsammenslutninger. Gennem fremme og oprettelsen af kooperativer og andre effektivitetsfremmende former for samarbejde mellem producenterne, kan landmændene blive mere konkurrencedygtige ved at reducere deres omkostninger, styrke deres forhandlingsposition i fødevarekæden og sikre en bedre markedsføring af deres produkter (innovation af nye produkter, brands mv.).

I de situationer, hvor en konsolidering ikke har fundet sted endnu, bør sådanne former for samarbejde fremmes på frivillig basis. Med den seneste reform af EU's landbrugspolitik er mulighederne for oprettelsen af producentorganisationer bl.a. blevet styrket.

Landbrug & Fødevarer foreslår et øget fokus på brugen af private finansielle risikostyringsinstrumenter. EU kan spille en rolle i at skabe mere momentum på private muligheder for finansiell risikostyring, f.eks. gennem en let tilgængelig platform for landmænd og virksomheder, der ønsker at sikre sig mod udsving i markedet.

De eksisterende markedsforvaltningsinstrumenter såsom intervention og privat oplagring - samt de direkte betalinger - har stadig en rolle at spille i forhold til effektiv markedsforvaltning. Dette understreges af, at brugen af risikostyringsordninger i landdistriktsprogrammet er begrænset.

Intervention er et hurtigt værktøj til at reagere på kriser i markedet, men der er behov for en opdatering af referencepriserne for at ordningen bliver mere effektiv. En justering af referencepriserne må til gengæld ikke føre til permanent lagerophobning og skal om muligt anvendes omkostningsneutral for EU-budgettet på lang sigt. Udbudsregulering af mælkeproduktionen anses ikke for effektivt med hensyn til at reagere på kriser i markedet (tid og omkostninger) og på grund af konvergens mellem det europæiske marked og verdensmarkedet.

Den europæiske krisefond - med sine nuværende budgetmæssige begrænsninger - bør afskaffes. Det giver ikke mening at finansiere en kriseordning i landbrugssektoren, når finansieringen i sidste ende sker gennem en reduktion af de direkte betalinger til landmændene. Der bør oprettes en uafhængig krisefond.

Et udbrud af dyresygdomme har en alvorlig og skadelig indvirkning på fødevareerhvervet i hele EU, fordi én enkelt forekomst af dyresygdomme potentielt betyder, at andre lande forhindres i at eksportere. Det er meget vigtigt at beholde den ekstraordinære støtteforanstaltning i art. 220 af den fælles markedsordning.

En europæisk eksportkreditordning har været et emne i Rådets drøftelser som et kriseelement, fordi eksportørerne er særligt forsigtige med at tage risici i krisetider. En fælles europæisk eksportkredit ordning bør etableres til at sætte skub i den europæiske fødevarereksport til tredjelande. Nye markeder for europæisk eksport er vækstmarkederne i Asien, Afrika og Sydamerika, hvor der er en større risiko for handel og dermed større behov for eksportkreditter.

Merværdien ved at skabe en fælles europæisk eksportkredit ordning ville være en højere risikotærskel og sikre lige vilkår for europæiske eksportører af fødevarer. Inspiration kan findes hos Export-Import Bank of USA (Ex-Im-Bank).

Det er nødvendigt at gøre offentliggørelse af eksisterende oplysninger mere rettidig og tilgængelig for alle interessenter i forsyningskæden. Landmænd har brug for kvalitative oplysninger marked på en enkel og nem måde. Den hurtigere formidling af data gennem Market Observatory Milk (MMO) har vist sig som værende effektiv. Andre løsninger kunne være brugen af apps mv.

En mere dybdegående forståelse af dynamikken på de internationale markeder vil være af værdi for landbruget og er et område, hvor der bør gives flere markedsdata. Det er dog bydende nødvendigt, at markedsdata og analyser er fri for politisk pres.

Danmark har et velfungerende realkreditsystem. I Danmark er realkreditudlånet til private og erhvervskunder mere end dobbelt så stor som bankernes udlån, og for landbruget alene er realkreditudlån 4 gange større end udlån af banker.

Landbrug & Fødevarer støtter Europa-Kommissionens og Basel-komiteéns bestræbelser på at opnå et bedre fungerende marked for realkreditobligationer i EU til gavn for virksomheder og investorer, og dermed for den økonomiske vækst. Dog må en fælles regulering ikke diskriminere mod den danske model, f.eks. i form af højere omkostninger for at opnå lån, strengere likviditetsregler mv.

På europæisk plan har der været snak om behovet for obligatorisk lovgivning for at forhindre urimelig handelspraksis i fødevarerforsyningskæden. Problemet er, at mange aktører i EU ønsker at indføre lovgivning fra EU's side for at sikre fair forhandlingsforhold. Meget sjældent er der blevet redegjort for, hvad en regulering eller lovgivning i så fald skulle indeholde, samt for forholdet til eksisterende konkurrenceregler mv.

Fra erhvervets synspunkt er der ikke behov for mere EU-lovgivning, ny komplekse tiltag mv., da en "one fits all" tilgang ikke kan tilpasses til de forskelligartede fødevarer kæder i de enkelte medlemslande. Nye komplekse EU-initiativer og EU-lovgivning vil kun føre til øgede administrative byrder for sektoren og bremse markedsorienteringen af sektoren, som står overfor voksende konkurrence fra nye lande med lave produktionsomkostninger. Hvis markedsorienteringen af landbrugs- og fødevarer sektoren bremses, vil det bringe målsætningen om øget produktivitet i den europæiske fødevarer sektor i fare.

Selv Kommissionen har konkluderet, at det bliver yderst vanskeligt at indføre obligatorisk lovgivning på EU-plan, idet medlemslandene selv har eller indfører tiltag i deres respektive fødevarer kæder

En række frivillige initiativer er blevet indført af High Level Forum, bl.a. det såkaldte "supply chain initiative", der angiver retningslinjer for god handelspraksis. Kommissionen har konkluderet, at der er et stigende optag af aktører i "supply chain initiative". Det frivillige "supply chain initiative" støttes af erhvervet som en rettesnor for urimelig handelspraksis.

Det er alt afgørende, at EUs indre marked fungerer så smidigt og effektivt som muligt. Det indre marked og øget konkurrenceevne er en forudsætning for vækst i EU. Landbrug & Fødevarer er bekymret over det stigende momentum i EU, hvor flere og flere lande beder om statsstøtte, obligatoriske mærkningsordning på nationalt plan, samt indfører EU-lovgivning uensartet mv. Det er den forkerte vej at gå ned, fordi det vil forvride konkurrencen mellem landmændene i forskellige medlemsstater, og vil føre til en renationalisering af den fælles landbrugspolitik.

Landbrug & Fødevarer anbefaler et stærkere EU fokus på, hvordan medlemslandene vælger at gennemføre EU-regler i national ret for at sikre en fair konkurrence. For eksempel bør Kommissionen holde den faktiske gennemførelse af EU-lovgivning i national ret (herunder medlemsstater, der går ud over minimumskravene) under detaljeret overvågning og giver klarere instrukser.

Landbrug & Fødevarer er bekymret for, at IPO'ers virke kan føre konkurrencebegrænsende adfærd og begrænser den frie bevægelighed for varer i EU. Dette ville være i strid med bestræbelserne på at skabe en

mere markedsorienteret politik på landbrugsområdet, potentielt en renationalisering af politikken og endnu værre - potentielt være i strid med det indre markeds virke. IPO'ers virke bør i højere grad overvåges af de kompetente myndigheder.

Dansk Erhverv er enig i, at det er positivt at fremme en bedre forståelse af processerne i hele fødevarerforsyningskæden. Det er dog vigtigt at slå fast, at detailhandlens direkte køb hos landmænd er meget begrænsede, og at det derfor er svært at skabe en direkte sammenhæng mellem råvarepriser og detailpriserne på fødevarer. Det vil derfor kræve, at alle relevante led i værdikæden, herunder forarbejdnings- og fremstillingssektoren inddrages i og bidrager til arbejdet.

At sammenligne fødevarerpriser på tværs af landene i Europa er en meget kompliceret opgave, idet der er meget forskellige strukturelle forskelle, eksempelvis som følge af forskellige omkostningsstrukturer og -niveauer og forskellige præferencer for produkter og indkøbsvaner i de forskellige lande. Dansk Erhverv foreslår derfor, at det undersøges, om det er muligt at udnytte og forbedre de eksisterende data fra de allerede etablerede statistiske organer i EU og i medlemsstaterne.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne bakker generelt op om task forcens arbejde og flertallet finder, at frivillige initiativer på området ikke er tilstrækkelige, og vil opfordre Kommissionen til at lade anbefalingerne følge af konkrete forslag.

Regeringens generelle holdning

Regeringen anerkender, at der kan forekomme uhensigtsmæssige praksisser i fødevarerforsyningskæden. Regeringen lægger afgørende vægt på, at der tages hensyn til de strukturer og den andelsorganisering, der allerede findes i medlemsstaterne. Regeringen lægger endvidere vægt på, at eventuelle nye tiltag bør være frivillige og skal tage hensyn til de seneste års markedsorientering af den fælles landbrugspolitik og til principperne for et frit og åbent indre marked. Endelig arbejder regeringen for, at det i videst muligt omfang undgås, at eventuelle nye tiltag resulterer i øget bureaukrati og administrative byrder.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. november 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. november 2016, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. november 2016.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27.-28. juni 2016, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2016.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

7. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 KOM(2016) 157

*Revideret genoptryk af revideret grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2016.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen har som led i sin gennemførelse af Pakken om den cirkulære økonomi, fremsat forslag om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af forordning (EF) nr. 1069/2009 (forordningen om animalske biprodukter) og (EF) nr. 1107/2009 (markedsføring af plantebeskyttelsesmidler på EU-markedet). Der er med den gældende

forordning en række begrænsninger i forhold til produktion af innovative gødninger. Det er vanskeligt at få harmoniseret kravene til gødningsprodukter, fremstillet på basis af organiske eller sekundære råvarer, idet medlemsstaterne har nationale regler for disse produkter. Ikke-harmoniserede gødningsprodukter har derfor ikke nemt ved at få adgang til det indre marked. Dette søges løst med en reguleringsmæssig ramme, der gør det nemmere for sådanne gødninger at få adgang til det indre marked, hvorved konkurrencevilkårene bliver de samme som for gødninger, der er udvundet eller kemisk fremstillet. Det bemærkes, at forslaget kun omhandler krav til CE-mærkede produkter, som herigennem kan markedsføres frit i EU. Medlemsstaterne kan fortsat frit fastsætte regler for gødningsprodukter, som ikke er CE-mærkede. Det andet formål med forslaget er, at håndtere, at den eksisterende gødningsforordning ikke regulerer EF-gødningers forurening af jord, indvande og havvand og i sidste ende fødevarer, via fælles EU-grænseværdier. Dette søges løst med at etablere harmoniserede grænseværdier for forureninger, såsom tungmetaller mm. i CE-mærkede gødninger. En vedtagelse af forslaget skønnes generelt at medføre en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Formandskabet har fremsat kompromisforslag, og der er opnået enighed om mindre ændringer. Der er fortsat en række åbne problemstillinger på vigtige områder som blandt andet fælles grænseværdi for tungmetaller. Formandskabet forventes at sigte efter et samlet kompromis i løbet af december 2016.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 157 af den 17. marts 2016 fremsendt forslag om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009. Forslaget er oversendt til Rådet den 17. marts 2016 i en dansk sprøgudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Forslaget er en vigtig del af Kommissionens gennemførelse af Pakken om den cirkulære økonomi. Målet med den cirkulære økonomi er at bevare produkters og materialers værdi i økonomien så lang tid som muligt, samtidig med at ressourceanvendelsen og affaldsmængden minimeres. Kommissionen ønsker med forslaget at skabe incitament for gødningsproduktion i stor målestok i EU ud fra organiske eller sekundære råvarer fra EU. Råfosfat er de bjergarter, oftest af sedimentær oprindelse, som er råstof for fremstilling af fosfat til handelsgødning såvel som for fremstilling af fosfor og fosforsyre. Råfosfat er en endelig og begrænset ressource, og er af Kommissionen udpeget som en kritisk råvare, og EU er i øjeblikket afhængig af import af råfosfat fra tredjelande. Der er et uudnyttet investeringspotentiale i genanvendelse af fosfor, som potentielt kan dække 20-30 % af EU's efterspørgsel (navnlig spildevandsslam, som dog ikke er inkluderet i forslaget). Forslaget vil ifølge Kommissionen derfor som en afledt effekt fremme investeringer i genanvendelse af fosfor, og samtidig mindske afhængigheden af tredjelande.

Den eksisterende gødningsforordnings regler gælder kun for uorganisk gødning og agronomiske tilsætningsstoffer, og indeholder ikke fælles EU-grænseværdier i forhold til EF-gødningers forurening af jord, indvande og havvand og i sidste ende fødevarer. Agronomiske tilsætningsstoffer forbedrer frigivelsen af næringsstoffer i et gødningsprodukt.

Kommissionen foreslår derfor at ophæve den eksisterende gødningsforordning (EF) nr. 2003/2003. Den nye forordning har til hensigt at lette adgangen for salg af nye innovative gødningsprodukter baseret på organiske produkter og affald på det indre marked. Dette skal ske gennem en ordning, hvor gødningsprodukterne bliver CE-mærket. Når en producent CE-mærker et produkt, erklærer producenten på eget ansvar, at produktet er i overensstemmelse med alle lovkrav for CE-mærkning, og producenten

garanterer, at det pågældende produkt må sælges i EU, EFTA³, og EØS⁴. CE - mærkningen angiver, at producenten har sikret sig, at produktet opfylder alle relevante væsentlige krav i det eller de pågældende direktiv(er)/forordning(er) - eller at det er blevet undersøgt af et dertil bemyndiget organ til vurdering af overensstemmelse, hvis dette kræves ifølge direktivet/direktiverne eller forordningen/forordningerne. Den nye forordning inkluderer blandt andet biostimulanter og sikrer, at animalske biprodukter vil kunne indgå i CE-mærkede gødningsprodukter. Animalske biprodukter er hele kroppe eller dele af dyr, animalske produkter eller andre produkter fra dyr, som ikke er bestemt til konsum. Det andet hovedformål med forslaget er at etablere harmoniserede grænseværdier for forurenende stoffer og materialer, såsom tungmetaller mm. i de CE-mærkede gødninger.

Fælles reguleringsgrundlag for gødningsprodukter, herunder innovative gødninger

Andelen af gødninger fremstillet af organisk materiale, som er omfattet af den gældende forordnings anvendelsesområde, er minimal. Ikke harmoniserede gødningsprodukter har derfor ikke let adgang til det indre marked. Dette skaber ifølge Kommissionen en konkurrenceforvridning, som blandt andet hæmmer investeringer i den cirkulære økonomi. For det andet er typegodkendelsesproceduren af selv nye uorganiske gødninger langvarig og kan ikke holde trit med innovationen i gødningssektoren.

Derfor foreslår Kommissionen en grundlæggende revision og modernisering af reguleringsteknikken for at øge fleksibiliteten med hensyn til produktkrav, samtidig med at beskyttelsesniveauet fastholdes.

Forslaget indebærer ændringer af de gældende EU-regler indenfor:

- Fastsættelse af kvalitetskrav til CE-mærkede gødningsprodukter, både hvad angår gødningsværdi og indhold af forurenende stoffer og materialer, især tungmetaller.
- CE-mærkede gødningsprodukters frie bevægelighed, omsættelighed samt produktkrav, herunder inklusion af organisk-mineralk baserede gødninger, biostimulanter med videre.
- De forpligtelser, der påhviler de erhvervsdrivende, der er involveret i at gøre CE-mærkede gødningsprodukter tilgængelige på det indre marked, i forhold til erklæringer fra den erhvervsdrivende om overensstemmelsesvurderingsprocedurer⁵ og EU overensstemmelseserklæringer⁶ før et produkt må cirkulere på det indre marked. CE - mærkning af gødningsprodukter vil som udgangspunkt være producentens ansvar. Når en producent CE-mærker et produkt, erklærer producenten på eget ansvar, at produktet er i overensstemmelse med alle lovkrav for CE-mærkning.
- Bestemmelser om markedsovervågning og bemyndigede organer, der godkender og overvåger CE-mærkede gødningsprodukter på nationalt og EU niveau. Der stilles krav om, at medlemsstaterne skal udpege en bemyndigende myndighed, der er ansvarlig for at indføre og gennemføre de nødvendige procedurer for vurdering og notifikation af overensstemmelsesvurderingsorganer⁷. Der stilles ligeledes

³ EFTA er en international frihandelsorganisation bestående af Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz.

⁴ EØS er et økonomisk samarbejde mellem EU og Norge, Island og Liechtenstein.

⁵ Et produkt der skal opnå CE mærkning skal igennem en overensstemmelsesvurdering. Overensstemmelsesvurderingen er beskrevet i forordningen. En producent kan kun placere et produkt på EU-markedet, når det opfylder alle de gældende krav. Proceduren for overensstemmelsesvurdering foretages før produktet kan sælges. Det foreslås i forordningen, at CE-mærkningen er underlagt de generelle principper i artikel 30 i forordning (EF) nr. 765/2008 og bilag IV i forslaget til forordningen, der nøje beskriver de overensstemmelsesvurderingsprocedurer, der gælder for CE-mærkede gødningsprodukter, afhængigt af deres komponentmaterialekategorier og deres produktfunktionskategorier.

⁶ Fabrikanten eller den bemyndigede repræsentant, som er etableret i EU, skal udarbejde og undertegne en EU-overensstemmelseserklæring som en del af den overensstemmelsesvurderingsprocedure, der er fastsat i EU-harmoniseringslovgivningen. EU overensstemmelseserklæring er det dokument, der angiver, at produktet opfylder de væsentlige krav i den gældende lovgivning. Ved at udarbejde EU-overensstemmelseserklæringen står fabrikanten inde for, at produktet opfylder de gældende krav.

⁷ Et overensstemmelsesvurderingsorgan er et organ, der varetager en eller flere dele af overensstemmelsesvurderingen, herunder en eller flere af følgende aktiviteter: kalibrering, prøvning, certificering og kontrol. Bemyndigede organer er overensstemmelsesvurderingsorganer, der er udpeget officielt af deres nationale myndighed til at gennemføre procedurerne for overensstemmelsesvurdering som fastlagt i den gældende EU-harmoniseringsretsakt, når der kræves en tredjepart. Et overensstemmelsesvurderingsorgan skal indgive en ansøgning om notifikation til den bemyndigende myndighed i den medlemsstat, hvor det er etableret.

krav om ny markedsovervågning af CE-mærkede gødningsprodukter og af importerede CE-mærkede gødningsprodukter. Medlemsstaterne skal tilrettelægge og gennemføre et program for markedsovervågning, herunder i passende omfang kontrollere produkternes egenskaber og basere kontrollen på dokumentation og om nødvendigt på fysisk kontrol og laboratorieundersøgelser af passende stikprøver. Med forslaget indføres der nye procedurer til at håndtere CE-mærkede gødningsprodukter, der udgør en uacceptabel risiko for menneskers, dyrs eller planter sundhed, for sikkerheden eller for miljøet. Derudover stilles der forslag om, at de nationale myndigheder igennem forordningen får mulighed for at vurdere, om et gødningsprodukt udgør en uacceptabel risiko og i givet fald kræve, at fabrikanten skal sikre, at produktet ikke udgør en risiko, eller fabrikanten skal trække produktet tilbage fra markedet eller fjerne CE-mærkningen. Kommissionen og de øvrige medlemsstater skal informeres om tiltagene, og Kommissionen kan efterfølgende bekræfte eller afvise tiltagene gennem en gennemførelsesretsakt.

- Endelig foreslås Kommissionen at få delegerede beføjelser i forhold til at ændre de krav, der stilles til CE-mærkede produkter både i forhold til at inkludere nye produkter på det indre marked og ny videnskabelig viden om et produkts effekter for mennesker, planter, dyr eller miljøet samt andre tekniske krav.

Det bemærkes, at forslaget kun omhandler krav til CE-mærkede produkter, som efter opnåelse af CE-mærkning kan markedsføres frit i EU. Forslaget lægger op til, at når et produkt er CE mærket, må medlemsstaterne ikke hindre tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter⁸. Medlemsstaterne kan fortsat frit fastsætte regler for gødningsprodukter, som ikke er CE-mærkede.

CE-mærkning af gødningsprodukter

Reglerne for CE-mærkning vedrører primært producenter og importører af gødningsprodukter. Forslaget skal sikre, at der er klare regler for CE-mærkning af alle relevante gødningsprodukter, når en producent eller importør vil tilgængeliggøre et produkt på det indre marked. Konkret foreslås CE-mærkningen inddelt, således at gødningsprodukter inddeles i forskellige kategorier ud fra deres påtænkte anvendelsesområde. Disse funktionskategorier foreslås underlagt forskellige sikkerheds- og kvalitetskrav. Endvidere ønskes det, at forskellige komponentmaterialer i gødningsproduktet også inddeles i kategorier med særlige proceskrav og kontrolmekanismer. Forurenende stoffer som for eksempel cadmium og urenheder fra organisk affald ønskes begrænset.

Specifikke krav til organiske gødningsprodukter, der CE – mærkes

Der lægges i forslaget op til, at organiske gødningsprodukter skal undersøges for tungmetaller, mikrobiologiske parametre (Salmonella spp., E. coli og enterokokker) samt for polycykliske aromatiske kulbrinter (PAH). Der er for de organiske jordforbedringsmidler og vækstmedier angivet forskellige grænseværdier for tungmetaller. Der er for kompost og digestat (afgassede biomasser) fastsat krav til den hygiejniske behandling af det organiske affald samt krav til urenheder (5 g/kg.tørstof) og en grænseværdi for PAH.

Spildevandsslam, industrislam og kildesorteret organisk husholdningsaffald må, ifølge forslaget, ikke anvendes i organisk baserede gødningstyper, og energiafgrøder må ikke anvendes sammen med det organiske affald i biogasanlæg.

Generelle krav til indhold af tungmetaller og andre stoffer i CE – mærkede gødningsprodukter

Forslaget introducerer også EU-grænseværdier for en række tungmetaller og andre forurenninger i CE-mærkede gødningsprodukter og i de komponenter, der indgår i produkterne. Kommissionens foreslåede grænseværdier for de enkelte gødningsprodukter er baseret på indholdet af miljøfremmede stoffer i typiske gødningsprodukter. Forordningens regler om tilpasning af reglerne angiver, at fremtidige ændringer skal

⁸ Det fremstår ikke i forslaget, hvorvidt medlemsstater i indførelsesperioden kan opretholde nationalt fastsatte grænseværdier, såfremt de er notificerede og godkendte af Kommissionen.

være baseret på en risikovurdering af gødningsprodukternes effekt på menneskers, dyr eller planter sundhed, for sikkerheden eller for miljøet. I den gældende gødningsforordning findes ingen fælles krav til indhold af tungmetaller eller andre miljøfremmede stoffer. Danmark har, i lighed med flere andre medlemslande, nationale regler for maksimalt indhold af cadmium i uorganisk fosfatgødning. Den danske grænseværdi ligger på 110 mg cadmium / kg fosfor (P) svarende til ca. 48 mg cadmium / kg fosforpentoxid (P₂O₅).

Uorganisk fosfatgødning indeholder større eller mindre mængder af cadmium, der forurener jord, ferskvand og hav, og dermed også fødevarer, med negative konsekvenser for miljøet og menneskers sundhed. Forslaget indeholder derfor en gradvis stramning af grænseværdierne for cadmiumindholdet i CE-mærkede gødningsprodukter over en 12 årig periode.

Tid	Grænseværdi cadmium
Ved ikrafttræden	60 mg/kg P ₂ O ₅
3 år efter ikrafttræden	40 mg/kg P ₂ O ₅
12 år efter ikrafttræden	20 mg/kg P ₂ O ₅

Foruden cadmium foreslås der fastsat grænseværdier for CE-mærkede gødningsprodukter for en række andre tungmetaller og andre stoffer, der kan udgøre en risiko for miljø eller sundhed. Grænseværdierne varierer efter produkttypen.

	Cd	Cd	Cr (VI)	Hg	Ni	Pb	As	Biuret	Per-chlorat
	mg/kg DM	mg/kg P ₂ O ₅	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM
Organisk gødning	1,5		2	1	50	120		12	
Organisk-mineralsk gødning	3	60	2	1	50	120			
Uorganisk gødning	3	60	2	2	120	150	60	12	50
Uorganisk mikronæringsstofgødning (pr. kg mikronæringsstof)	200			100	2000	600	1000		
Kalkningsmiddel	3		2	2	90	200	120		
Organisk jordforbedringsmiddel	3		2	1	50	120			
Uorganisk jordforbedringsmiddel	1,5		2	1	100	150			
Vækstmedium	3		2	1	100	150			
Agronomisk additiv									
Plant biostimulant	3		2			120			
Mikrobiel biostimulans til planter				1	50				
Ikkemikrobiel biostimulans til planter				1	50				
Uorganisk ikkemikrobiel biostimulans til planter				2	120		60		

Danske regler									
Handelsgødning		≈ 48							
Affald, der anvendes som gødning i henhold til bekendtgørelse om anvendelse	0,8	≈ 44	100 (total)	0,8	30	120	25 (gælder kun for		

af affald til jordbrugsformål (slambekendtgørelsen.)							private havebrug)		
---	--	--	--	--	--	--	----------------------	--	--

*) Tørstof (dry matter)

Foruden kravene der fremgår af tabellen, stilles der i forslaget endvidere krav til materialer, der indgår i CE-mærkede gødningsprodukter. Således må kompost og digestat (afgasset biomasse) ikke indeholde mere end 6 mg PAH per kg tørstof eller 5 g plastik, glas eller metal per kg tørstof. Der er ligeledes krav til opløseligheden i varmt vand og formaldehydindhold i polymerer i gødningsprodukter, og til omsætningshastigheden for organisk kulstof til CO₂ samt til økotoksikologisk testning af andre polymerer.

Krav til CE-mærkede agronomiske tilsætningsstoffer og andre CE-mærkede indholdsstoffer

Forslaget supplerer ligeledes Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) og stiller for agronomiske tilsætningsstoffer i gødningsprodukter (hæmmere, chelatdannere, kompleksdannere) og komponenter (jomfrueligt materiale, andet afgasningsprodukt og biprodukter fra fødevarerindustrien) skrappe krav til registrering under REACH, end denne forordning gør for andre stoffer, i mængder under 100 tons/år. Det sker ved, at der for alle stoffer *uanset mængde* stilles krav om registrering under REACH med de oplysninger om stoffernes farlighed, som REACH forordningen stiller til stoffer, der produceres i mængder op til 100 tons/år, og ved krav om udformning af kemikalie-sikkerhedsrapport, der dækker anvendelsen af det pågældende stof som gødning. For stoffer i mængder over 100 tons/år er informationskravene identiske med kravene under REACH.

Krav til CE- mærket gødning baseret på organisk affald

Forslaget stiller, foruden kravene til tungmetaller, også krav til mikrobiologiske parametre.

CE mærkning af biostimulanter til planter

Med forslaget inkluderes produkter, der er beregnet til at forbedre planters næringsstofudnyttelse, tolerance overfor abiotisk stress eller afgrødekvalitetssegenskaber, og de vil blive omfattet af harmoniseringen og vil skulle opfylde betingelserne i forordningen for at opnå CE-mærkning. Begrundelsen er, at de minder mere om gødningsprodukter end om plantebeskyttelsesmidler. Disse produkter kan begrænse mængden af anvendte gødninger og dermed mindske miljøbelastningen som følge af brug af gødninger. For yderligere at sikre en klar afgrænsning mellem Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 anvendelsesområde og gødningsforordningen indeholder forslaget en ændring af pesticidforordningens definition i artikel 2, stk. 1, litra b. Herefter vil det fremgå af pesticidforordningen, at biostimulanter til planter ikke falder ind under denne forordnings anvendelsesområde. Der er i forslagets bilag II fremsat regler for CE-mærkning af biostimulanter, dels i form af en række sikkerheds- og kvalitetskrav til selve produktet, og dels en komponent-materialebeskrivelse.

Affald og animalske biprodukter

Med forslaget ønskes ligeledes en klarere sammenhæng til den eksisterende lovgivning om kontrol med animalske biprodukter, om håndtering af affald, og om anvendelse af affald til jordbrugsformål.

Forslaget indeholder en ændring af forordningen om animalske biprodukter, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009, som giver EU-Kommissionen mulighed for at fastlægge et slutpunkt i fremstillingskæden for organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler efter de procedurer, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009. Med slutpunkt menes, at produktet ikke længere er omfattet af reglerne om animalske biprodukter, men i stedet kan anvendes som komponentmateriale i et CE-mærket gødningsprodukt, som indeholder animalske biprodukter.

Hvis en fremstillingsproces af et gødningsprodukt allerede begynder, inden et slutpunkt er nået, skal proceskravene både i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og i gødningsforordningen finde anvendelse kumulativt for CE-mærkede gødningsprodukter. Det betyder, at det strengeste krav anvendes, når begge forordninger regulerer det samme parameter.

I tilfælde af risici for folke- eller dyresundheden i forbindelse med CE-mærkede gødningsprodukter, der er afledt af animalske biprodukter, finder Kommissionen, at der bør kunne træffes beskyttelsesforanstaltninger i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002, således som det er tilfældet for andre kategorier af produkter, der er afledt af animalske biprodukter.

Hvis et eller flere af et CE-mærket gødningsprodukts komponentmaterialer falder ind under anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009, og ikke har nået slutpunktet i fremstillingskæden, vil det være misvisende at foreskrive CE-mærkning af produktet i henhold til gødningsforordningen, idet tilgængeliggørelsen på markedet af et sådant produkt fortsat er underlagt kravene i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009. Derfor finder Kommissionen, at sådanne produkter ikke bør være omfattet af gødningsforordningens anvendelsesområde.

Forslaget indeholder også en tilføjelse vedrørende affaldsfasens ophør og gødning. Et CE-mærket gødningsprodukt, der har gennemgået en nyttiggørelsesproces og opfylder kravene i den foreslåede forordning, anses for at opfylde betingelserne i artikel 6, stk. 1, i direktiv 2008/98/EF og anses derfor ikke længere for at være affald.

Sikkerhedsregler for ammoniumnitrat

For at sikre, at CE-mærkede ammoniumnitratgødninger med højt nitrogenindhold ikke frembyder nogen risiko for sikkerheden, og at sådanne gødninger ikke anvendes til andet formål end det, som de er beregnet til, for eksempel som sprængstof, er sådanne gødninger fortsat underlagt særlige krav vedrørende detonerbarhedsprøver og sporbarhed.

Sanktioner

Medlemsstaterne skal fastsætte regler om sanktioner ved overtrædelse af denne forordning. Sanktionerne skal være effektive, proportionale og afskrækkende.

Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen får med forslaget beføjelse til at ændre bilagene til forslaget (I til IV) ved delegerede retsakter (TEUF artikel 290). Bilagene til forslaget indeholder produktfunktionskategorier af CE-mærkede gødningsprodukter (bilag I), komponentmaterialekategorier (bilag II), mærkningskrav (bilag III), procedurer for vurdering af overensstemmelse (bilag IV) og en erklæring om EU-overensstemmelse (bilag V). Tilsvarende forslår Kommissionen anvendelse af gennemførelsesretsakter (TEUF artikel 291) på en række områder med anvendelse af både undersøgelsesprocedure og rådgivende procedure.

Formandskabets kompromisforslag

Der er endnu ikke nået til enighed om større ændringer men der har været opbakning til følgende væsentlige ændringsforslag:

- Fabrikantens opbevarings forpligtigelse af produkt dokumentation nedsættes fra 10 til 5 år.
- Der er indsat en præcisering af definitionen af 'præsenterer en risiko' i forhold til produktets anvendelsesformål.
- Der er indsat præciseringer af anvendelsesområderne for det som er defineret som et 'gødningsprodukt'.
- Forordningens artikler og bilag træder i kraft over to år, efter forordningens ikrafttrædelsesdato, således at erhverv og administration har mulighed for at ændre set-up.
- Fabrikanter skal sende deres testrapporter til det notificerede organ, og ikke til Myndighedsovervågningsorganet i den medlemsstat hvor gødningsproduktet når slutbrugeren.
- Det er præciseret indenfor hvilket område som Kommissionen med delegerede retsakter kan foretage ændringer af forordningens bilag.
- Kommissionen skal før vedtagelse af en delegeret retsakt konsultere eksperter på de relevante områder, som er udpeget af hver medlemsstat.
- Det er præciseret hvor store dele næringsstoffer et organisk produkt som minimum skal indeholde, både individuelle og samlet sum i procenter.

Formandskabet har indsat fælles grænseværdier for kobber, zink og chrom total, der ikke fremgik a Kommissionens forslag.

Foreslåede grænseværdier for kobber, zink og krom total:

Produkt funktions kategori	Kobber mg/kg	Zink mg/kg	Krom total mg/kg
1 (a) Organisk gødning	300	800	100
1 (b) Organisk-mineralsk gødning	600	1500	100
1(c) Uorganisk gødning	600	1500	100
2 Kalkningsmateriale	300	800	100
3(a) Organisk jordforbedringsmiddel	300	800	100
3 (b) Uorganisk jordforbedringsmiddel	300	800	100
4 Vækstmedie	200	500	100
6 Plante biostimulant	600	1500	100

Derudover har formandskabet foreslået følgende ændringer til Kommissionens grænseværdier for tungmetaller og andre stoffer.

	Cd	Cd	Cr (VI)	Hg	Ni	Pb	As	Biuret	Per-chlorat
	mg/kg DM	mg/kg P ₂ O ₅	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM
Organisk gødning	1,5		2	1	50	120	40	0	
Organisk-mineralsk gødning	3	60	2	1	50	120	40	12	
Uorganisk gødning	3	60	2	1	100	120	40	12	50
Uorganisk mikronæringsstofgødning (pr. kg mikronæringsstof)	200			100	2000	600	1000		
Kalkningsmiddel	2		2	1	90	120	40		
Organisk jordforbedringsmiddel	2		2	1	50	120	40		
Uorganisk jordforbedringsmiddel	1,5		2	1	100	120	40		
Vækstmedium	1,5		2	1	50	120	40		
Agronomisk additiv									
Plant biostimulant	1,5		2			120	40		

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse, der er ledende udvalg. Europa-Parlamentets Udvalg for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse forventes at vedtage sine ændringsforslag i maj 2017, hvorefter ændringsforslagene forventes sat på Europa-Parlamentets plenarforsamling til vedtagelse i juni 2017.

Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget søger at løse problemet med divergerende nationale reguleringsmæssige rammer om godkendelse af innovative gødningsprodukter baseret på organiske eller sekundære råvarer. Som beskrevet falder hovedparten af disse gødningstyper i dag uden for den gældende gødningsforordnings anvendelsesområde og forbliver dermed ikke-harmoniserede. Mange medlemsstater har indført detaljerede nationale regler og standarder for disse ikke-harmoniserede gødninger med miljøkrav, der ikke gælder for EU-gødninger. Det har vist sig særdeles vanskeligt at sikre fri bevægelighed mellem medlemsstaterne gennem gensidig anerkendelse, hvilket gør det særdeles vanskeligt og økonomisk byrdefuldt for gødningsproducenter at ekspandere til flere markeder. Disse barrierer kan ikke fjernes ved hjælp af tiltag i de enkelte medlemsstater, men kræver indgriben på EU-niveau. Tiltag på EU-niveau kan sikre den fri bevægelighed for disse gødninger ved at fastsætte harmoniserede kriterier af høj kvalitet, både miljømæssigt og sikkerhedsmæssigt.

Forslagets anden målsætning er at forsøge at løse problemet med den cadmiumforurening af jord og fødevarer, der finder sted i forbindelse med anvendelse af gødning. Da de fleste af de gødninger, som giver anledning til bekymring (det vil sige uorganiske fosfatgødninger), allerede er harmoniserede, kan medlemsstaterne ikke alene opfylde denne målsætning. EU-grænseværdier kan til gengæld effektivt mindske indholdet af forurenende stoffer i harmoniserede gødninger til sikrere niveauer.

Da formålene med forslaget bedst kan håndteres via regulering på EU-niveau, vurderes det, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Gødningsloven

I medfør af gødningsloven (Lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 417 af 3. maj 2011.) er udstedt bekendtgørelse om gødning og jordforbedringsmidler (bekendtgørelse nr. 862 af 27. august 2008) samt bekendtgørelse om betaling for kontrol med gødning og jordforbedringsmidler (bekendtgørelse nr. 1156 af 7. december 2011).

Gældende dansk lovgivning skal ses i sammenhæng med den eksisterende gødningsforordning, som kun dækker uorganiske gødninger og indeholder tekniske bestemmelser om mærkning, typebetegnelse og mindsteindhold af næringsstoffer i gødning, krav til sikkerhed i forbindelse med ammoniumnitratgødninger og generelt krav til gødningers sundheds- og miljøpåvirkning.

Gødningsloven regulerer den nationale administration og kontrol af alle gødninger og jordforbedringsmidler (kalkningsmidler, tørveprodukter og kompost), voksemedier, komposteringspræparater og podekulturer.

Miljøbeskyttelsesloven

Der er i medfør af miljøbeskyttelsesloven udstedt bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål⁹. Denne bekendtgørelse regulerer anvendelse af affald til jordbrugsformål, blandt andet organisk affald, spildevandsslam, spildevand mv., herunder til anvendelse i biogasanlæg eller til kompostering. Der er i denne bekendtgørelse angivet, at inden anvendelse i biogasanlæg eller til kompostering eller til jordbrugsformål, skal grænseværdierne for en række tungmetaller og miljøfremmede stoffer være overholdt.

⁹ Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 –(”slambekendtgørelsen”).

Herudover er der i slambekendtgørelsen også fastsat grænseværdier for cadmium på 0,8 mg/kg tørstof, for zink på 4.000 mg/kg tørstof og for kobber på 1.000 mg/kg tørstof. Der er ikke fastsat nogen grænseværdi for fysiske urenheder for de affaldstyper, der er omfattet af slambekendtgørelsen. Endvidere er der fastsat krav til LAS (linære alkylbenzensulfonater) på 1.300 mg/kg tørstof; til summen af PAH (polycykliske aromatiske kulbrinter) på 3 mg/kg tørstof; til NPE (nonylphenol) på 10 mg/kg tørstof og til DEHP (di(2-ethylhexylftalat) på 50 mg/kg tørstof.

Affaldsbekendtgørelsen¹⁰ omfatter bl.a. håndtering af affald, der ikke er reguleret af anden lovgivning og klassificering af affald mv. I denne bekendtgørelse er det angivet, at et stof eller en genstand, som opfylder en række kriterier, kan ophøre med at være affald (End of Waste kriterier). I forslaget til den nye gødningsforordning vil affaldstyper ophøre med at være affald, når de bliver CE-mærkede produkter.

Kemikalieloven

Med hjemmel i kemikalieloven¹¹ er udstedt bekendtgørelse om indhold af cadmium i fosforholdig gødning.¹² Anvendelsesområdet for bekendtgørelsen er handelsgødninger baseret på råfosfat med et totalt fosforindhold på 1 % eller derover udregnet på vægtbasis i foreliggende tilstand. I bekendtgørelsen fastsættes det maksimalt tilladte indhold af cadmium i fosforholdige handelsgødninger til 110 mg cadmium pr. kg fosfor svarende til ca. 48 mg cadmium/kg fosforpentoxid (P₂O₅)¹³.

Supplerende nationale bestemmelser i henhold til biproduktforordningen

Efter forordningen om animalske biprodukter, artikel 32 kan medlemsstaterne vedtage eller opretholde nationale bestemmelser, der foreskriver supplerende betingelser eller restriktioner for anvendelsen af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold, forudsat at sådanne bestemmelser er begrundet ud fra hensynet til beskyttelsen af folke- og dyresundheden.

Danmark har tidligere benyttet sig af muligheden for at have supplerende nationale bestemmelser, og det har derfor i en periode fra 2006 til 2011 ikke været muligt at anvende organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler i landbruget. En af begrundelserne for at indføre strengere nationale bestemmelser i 2006 var at sikre mod spredning af sygdommen kogalskab (BSE). På baggrund af ændring af EU's forebyggende indsats samt kontrolforanstaltninger på BSE-området, er det besluttet at lempe de nationale bestemmelser og igen tillade brug af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold i dansk landbrug. Der findes dog stadig nationale restriktioner for anvendelsen af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold på dansk jord for at undgå spredning af andre smitsomme husdyrsygdomme. Dette gøres med bekendtgørelse nr. 302 af 14. april 2011 om anvendelse af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold.

Forslaget berører ikke Danmarks mulighed for at vedtage overstående supplerende nationale bestemmelser for animalske biprodukter, som ikke har fået fastlagt et slutpunkt, og dermed stadig vil være omfattet af reglerne om animalske biprodukter.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, herunder:

- Lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 417 af 3. maj 2011.
- Bekendtgørelse nr. 862 af 27. august 2008 om gødning og jordforbedringsmidler.

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 1309 af 18. december 2012 ("affaldsbekendtgørelsen").

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 849 af 24. juni 2014 ("Kemikalieloven").

¹² Bekendtgørelse nr. 223 af 5. april 1989.

¹³ Danmark informerede i et brev EU-Kommissionen om de danske regler i 1989. Dette blev dog ikke godkendt af Kommissionen som en notifikation. Kommissionen har imidlertid ikke siden fulgt op på sagen.

- Bekendtgørelse nr. 1156 af 7. december 2011 om betaling for kontrol med gødning og jordforbedringsmidler
- Bekendtgørelse nr. 302 af 14. april 2011 om anvendelse af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold.
- Bekendtgørelse nr. 623 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål.
- Bekendtgørelse nr. 223 af 5. april 1989 om indhold af cadmium i fosforholdig gødning. Det vil især skulle præciseres, at bekendtgørelsen ikke omfatter CE-mærket handelsgødning.

Konsekvenser for EU's budget

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for EU's budget.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget kan have statsfinansielle konsekvenser i form af tilpasningerne af den nuværende administration. Derudover udestår en afklaring af, hvorvidt den nuværende gebyrfinansiering kan opretholdes.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det forventes, at ændringer på gødningsmarkedet som følge af den ny regulering kan have erhvervsøkonomiske konsekvenser for både aftagerne af gødning - dvs. landmændene – samt producenterne af gødning. Det vurderes således, at en øget konkurrence på gødningsmarkedet som følge af harmonisering af gødningsreguleringen i EU vil presse priserne på gødningsprodukter nedad. Omvendt må det forventes, at ændrede krav til gødningssammensætning (f.eks. krav til reduceret cadmium-indhold) kan være med til at presse priserne på gødning opad på grund af øgede produktionsomkostninger for producenterne. Det er ikke muligt på nuværende grundlag at foretage en nærmere kvantificering af de resulterende effekter af disse forhold.

Kommissionens forslag vil desuden potentielt skabe et marked for forskellige nye biobaserede gødninger, samt for biostimulanter, hvilket kan give mulighed for, at danske virksomheder kan producere og eksportere disse typer produkter. Det er dog på nuværende grundlag ikke muligt at foretage en kvantificering af det eksportpotentiale, som lovgivningen vil skabe.

Kommissionens forslag lægger op til, at agronomiske tilsætningsstoffer skal være registreret under REACH-forordningen med udvidede datakrav (ift. de generelt gældende krav), hvis stofferne anvendes i mængder på mindre end 10 tons om året. Generelt er gødningssektoren dog karakteriseret ved meget store volumener, så mange af de agronomiske tilsætningsstoffer formodentlig vil skulle bruges i relativt store mængder i EU, og vil i givet fald under alle omstændigheder skulle registreres i tonnager på mere end 10 tons om året. Det vurderes derfor umiddelbart, at kravet ikke vil medføre væsentlige meromkostninger for erhvervslivet.

Administrative konsekvenser

Overensstemmelsesvurderingen af et CE-mærket produkt er i forslaget til forordningen som udgangspunkt producentens forpligtelse. Når en producent CE-mærker et produkt, erklærer han på eget ansvar, at produktet er i overensstemmelse med alle lovkrav for CE-mærkning.

Da der er tale om delvis harmonisering, skal ikke-CE-mærkede produkter stadig godkendes til det danske marked og kontrolleres. Langt hovedparten af gødningsprodukterne, som importeres i dag, er EF-mærkede og vil, hvis de overholder de nye indholdskrav, leve op til det nye regelgrundlag.

Der vil på EU-niveau blive registreret, hvilke overensstemmelsesvurderingsorganer der er godkendt af medlemsstaternes bemyndigede myndigheder.

Forslaget vil betyde en ændring i den danske administration. Det danske gødningsregister udgør sammen med leverandørregistret grundlaget for landmændenes indberetninger af kvælstofforbrug i gødningsregnskabet. Der er brug for at undersøge videre, hvordan man fortsat kan indhente alle relevante oplysninger til brug i landbrugserhvervets gødningsregnskaber.

Herudover skal Danmark på gødningsområdet have et aktivt markedsovervågningssystem.

Handelsgødningskontrollen koster i dag erhvervet (forhandlerne af gødning) omkring 4,0 mio. kr. om året. Kontrollen er for den største del af udgiften en kvalitetskontrol, mens den resterende del er et registreringsgebyr for at distribuere et produkt. Denne omkostning vil, afhængig af valg af administrativt setup, potentielt kunne reduceres, eller helt bortfalde med den nye forordning, da CE-mærkningen af et produkt garanterer, at gødningsproduktet overholder kravene fastsat i forordningen.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, idet hele sigtet med den cirkulære økonomi er større genanvendelse og begrænsning i ressourceanvendelsen.

Beskyttelsesniveauet i Danmark og andre konsekvenser

Forslaget skønnes at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, idet selve etableringen af fælles grænseværdier for CE-mærkede gødningsprodukter vil udgøre en væsentlig forbedring af beskyttelsesniveauet i forhold til i dag, hvor der ikke stilles nogen fælles krav til tungmetallindhold i gødning i EU. Særligt vurderes stramningen af kravet til indhold af cadmium fra tre år efter ikrafttræden at medføre en væsentlig forbedring af beskyttelsesniveauet for forbrugerne og for miljøet ved at begrænse ophobning af cadmium i dyrkningsjorden og afgrøderne.

Høring

Forslaget har været på høringsportalen, hvor der umiddelbart var en generel positiv modtagelse af Kommissionens forslag.

Generelt bemærker flere høringsparter dog, at forslaget er svært at gennemskue i detaljen, og flere steder er uklar i forhold til definitioner og indhold.

Økologisk Landsforening finder det er i sit udgangspunkt positivt at gøre affald til ressourcer og arbejde for en recirkuleringsøkonomi. Økologisk Landsforening kan ikke vurdere, om det bidrager afgørende til tilvejebringe en CE mærkningsordning for organiske gødningsprodukter. Det må forudses, at der er omkostninger forbundet med at lade sit produkt CE mærke. Det er Økologisk Landsforenings forståelse, at initiativet primært er taget for at gøre det nemmere at handle over grænserne. Der er ikke tydelige indikationer af, at det vil fremme anvendelsen af organiske restprodukter inden for de enkelte landegrænser, da forslaget ikke handler om at godkende flere produkter til anvendelse i landbruget. Økologisk Landsforening finder det derfor også vigtigt, at det er frivilligt at vælge om et produkt skal markedsføres som et CE mærket organisk gødningsprodukt for ikke utilsigtet at gøre det bureaukratisk tungt at genanvende gode ressourcer.

Økologisk Landsforening noterer sig, at forslaget kan betyde at visse produkter får en højere renhed sammenholdt med i dag, for eksempel en reduceret cadmium tolerance, hvilket er positivt. Økologisk Landsforening finder det vigtigt, at forslaget ikke utilsigtet begrænser genanvendelse af organiske ressourcer. Økologisk Landsforening ser en risiko for, at det kan være sværere at genanvende spildevandsslam, som indeholder en vigtig P ressource som følge af restriktioner på, hvilke indgangsprodukter, der må indgå i udgangsmaterialet for CE mærkede produkter. Hvis et biogasanlæg vil kunne levere CE mærkede gødningsprodukter, så kan det betyde, at de vil afvise potentielle organiske restprodukter, produkter, som de måske anvender i dag, hvilket i den samlede betragtning måske er u hensigtsmæssigt i en recirkuleringsøkonomi.

Økologisk Landsforening peger på, at det er vigtigt at indgangsmaterialet er fuldt deklareret. Økologisk Landsforening mener, at det kan være vigtigt, at indgangsmaterialet også kan være restprodukter fra produktion af mikroorganismeprodukter som for eksempel mælkesyrebakterier eller andre starterkulturer etc., der anvendes i fødevarerindustrien. Tilsvarende forekommer det også relevant at tillade anvendelse af

restprodukt fra farmaindustrien under forudsætning af, at der ikke forefindes intakt DNA fra de GM bakterier og GM enzymer, som eventuelt er anvendt i fremstillingen af den pågældende medicin. Begrebet "organisk" gødning kan på visse sprog forlede brugerne til at tro, at der er tale om økologiske produkter og eller produkter, der er godkendt til økologisk produktion. Som udgangspunkt, så ser Økologisk Landsforening gerne, at alle organiske restprodukter, der lever op til grænseværdier for miljøfremmede stoffer af diverse katarakter i økologiforordningen, kan anvendes i økologien. Men det er vigtigt, at der ikke er risiko for, at nogen forveksler gødningsprodukterne med økologiske produkter og antager, at de frit kan anvendes i økologien, hvis dette ikke er tilfældet.

Landbrug & Fødevarer er enige i de overordnede formål, herunder fælles reguleringsramme, inklusion af gødninger baseret på organiske eller sekundære råvarer, samt fælles grænseværdi for cadmium i fosfatgødninger. Landbrug & Fødevarer støtter således harmonisering med henblik på fri handel på det indre marked. Landbrug & Fødevarer understreger dog samtidig, at det er et krav at gødningerne og især de nye gødningstyper, der er fremstillet af affaldsprodukter ikke indeholder stoffer der kan være skadelige for landbrugsjorden på kort eller lang sigt, at der er tillid hos forbrugerne til, at der ikke er sundhedsrisiko ved brug af de producerede afgrøder, og at deklARATIONEN klart indeholder oplysninger om plantetilgængelige næringsstoffer.

Landbrug & Fødevarer foreslår, at der gennemføres en nærmere analyse af de foreslåede grænseværdier samt samspil med anden lovgivning. Det bør overvejes, at alle CE-mærkede gødningsprodukter kun er underlagt gødningslovgivning og f.eks. ikke regler for anvendelse af husdyrgødning og affald til jordbrugsformål. Landbrug & Fødevarer finder i den sammenhæng, at der ikke skal kunne gives CE-mærkning til produkter med dyrknings og anvendelsesrestriktioner. Landbrug & Fødevarer foreslår bl.a. i den sammenhæng, at den foreslåede grænse for synlig plast bliver på 0,25% fra forordningens ikrafttrædelse og ikke først efter 5 år. Derudover finder de, at krav til renhed skal gælde alle råvarer, der tilføres et biogasanlæg, således at der ikke er mulighed for at fortynde sig ud af problemet.

Landbrug & Fødevarer finder videre, at sammenhæng til nitratdirektivet er uklart, herunder især om anvendelse af CE-mærket gødning med indhold af husdyrgødning stadig tæller som husdyrgødning i forhold til nitratdirektivets krav om maks. 170 kg/ha. Hvis dette er tilfældet, vil det være en barriere for at anvende husdyrgødning som kvælstofkilde i CE-mærkede gødninger, og nitratdirektivet bør i givet fald ændres, så der indføres "end of manure" kriterier i lighed med "end-of-waste" kriterier.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at oparbejdede affaldsråvarer som kaliumsulfat og askeprodukter ikke er nævnt, og de finder, at det bør være en mulighed, at de kan indgå. Ligeledes bør det være muligt at anvende fosfor, der er udvundet fra aske eller struvit mv. Derudover bemærker Landbrug & Fødevarer, at det ikke er tydeligt om f.eks. kaliumsulfat, som opstår som biprodukt ved biodieselfremstilling, kan indgå i en CE-gødning, hvilket de finder vil være en fordel. Tilsvarende finder de, at det er meget uklart, hvilke animalske biprodukter der kan anvendes i CE-mærkede gødninger.

Brancheforeningen for genanvendelse af organiske ressourcer til jordbrugsformål (BGORJ)

Foreningen støtter fuldt ud op om forslaget, herunder især inklusion af organiske gødningsprodukter, men har væsentlige ønsker om tilføjelser til bilagsdelen. Først og fremmest ønsker de at medtage spildevandsslam som inputmateriale, med henvisning til, at der her er væsentlige kilder til næringsstoffer.

BGORJ finder, at der skal stilles samme krav til uønskede stoffer uanset gødningstype, og finder i den sammenhæng, at 0,5 % plast i afgasset gylle er for højt, og at den lavere grænseværdi på 0,25 % bør introduceres fra start.

BGORJ påpeger de samme mangler ved forslaget som Landbrug & Fødevarer, herunder at der er brug for at præcisere brugen af animalske biprodukter i CE-mærkede gødninger, og at det skal være muligt at tilsætte animalske biprodukter, da der anvendes fosfor udvundet af forskellige former for aske eller struvit. Der er

store fosforressourcer i aske fra biomasse, der anvendes til energiproduktion og kategori 1 kød- og benmel. Tilsvarende bemærker de, at oparbejdede affaldsråvarer som f.eks. kaliumsulfat og askeprodukter ikke er nævnt.

De finder, at det vil være en fordel, om disse biprodukter ved biodieselfremstilling kan indgå i en CE-gødning. BJORJ bakker op om forslag til harmoniserede cadmiumgrænser, dog under forudsætning af at det er muligt at fastholde de danske grænseværdier med henvisning til at de danske grænseværdier er opnåelige.

Afslutningsvis bemærker BJORJ, at Kommissionens forslag mangler anprisning af lavteknologiske løsninger, og at mere højteknologiske løsninger ikke er en forudsætning for recirkulation.

Dansk Affaldsforening mener, at det ikke er tvingende nødvendigt med fællesskabsregler for organiske gødninger, som følge af de forskellige jordbunds- og klimaforhold, hvor ikke mindst grundvandsudnyttelsen er meget forskellig. De finder ligeledes ikke, at der vil blive den store grænseoverskridende handel pga. den høje vægt pr. næringsenhed. På den baggrund bifalder Dansk Affaldsforening muligheden for fortsat handel med ikke CE-mærkede gødninger.

Dansk Affaldsforening mener, at grænseværdierne for uønskede stoffer skal være ens uanset gødningstype for at sikre ens konkurrence mellem de uorganiske og organiske gødninger. Dansk Affaldsforening finder videre, at der bør fastsættes særskilte krav for plast, der er strengere end de 0,5 % synlige urenheder, der lægges op til i forslaget, da plast vil syne af meget på marken og udgøre en trussel for fugle og andre dyr. De forslår, at man ser på tilsvarende tyske og svenske krav.

Dansk Affaldsforening finder, at det er problematisk, at der ikke må anvendes energiafgrøder sammen med organisk affald, da det er praksis at blande disse i biogasanlæg.

Brancheforeningen for Biogas anerkender nødvendigheden af fælles regler af hensyn til produkternes sikkerhed og effekt og for at sikre lige konkurrencevilkår og gennemskuelighed i markedet. Foreningen finder dog samtidig, at der er behov for at præcisere, at Kommissionens forslag udelukkende vedrører CE-mærkede gødninger, men ikke national afsætning af organiske gødningsprodukter, herunder afgasset biomasse fra biogasanlæg. Tilsvarende mener foreningen, at det skal præciseres, at afgasset biomasse, hvor der indgår husholdningsaffald, vil kunne opnå CE-mærkning, ligesom spildevandsslam ikke automatisk bør være udelukket som råvare i biogasanlæg. Desuden bemærker foreningen, at det er helt afgørende, at multiple biomasser, som danske biogasanlæg er baseret på, også kan omfattes af CE-mærkningen, og dermed kan afsættes i EU.

Endelig foreslår Brancheforeningen for Biogas foreslår, at Miljø- og Fødevareministeriet inviterer til en nærmere drøftelse af forslagets indhold og konsekvenser med de involverede aktører, da der er tale om et meget kompliceret forslag.

DONG Energy er enig i, at der er behov for en harmonisering på området for CE-mærkede gødningsprodukter. DONG Energy ønsker dog, at det gøres klart, at såkaldte "rene" gødningsprodukter, det vil sige gødningsprodukter uden uønskede stoffer, kan blive CE-mærket uanset råvaregrundlaget. Dette ønske er begrundet i, at DONG Energy er i besiddelse af en teknologi (Renescience), hvor det er muligt at oparbejde ren ammoniak fra blandet affald via bioforgasning.

Dansk Vand- og spildevandsforening (DANVA) finder Kommissionens forslag særdeles positivt, idet de tilslutter sig principperne i den cirkulære økonomi. DANVA er især positive over for muligheden for at anvende struvit fra spildevandsslam i gødningsfremstilling med henvisning til at danske vandselskaber som Aarhus Vand og Herning Vand er i det internationale førerfelt for så vidt angår udnyttelsen af struvit.

Danske Korn- og Foderstof- Im- og Eksportørers Fællesorganisation (DAKOFO) er tilhængere af en harmonisering af gødningsmarkedet, herunder at der sikres klare regler for CE-mærkning af gødningsstoffer, herunder kvalitets- og grænseværdikrav for råvaregrundlaget. DAKOFO tilslutter sig fælles grænseværdier for cadmium for uorganiske fosfatgødninger ligesom det er logisk med fælles grænseværdier for cadmium for gødningsstoffer af organisk oprindelse. DAKOFO ser dog en problemstilling i, at der i dele af den europæiske levnedsmiddelindustri ikke er en accept af anvendelse af organisk baserede gødningstyper, som f.eks. slam. Der vil derfor være hensigtsmæssigt at der samtidig inddrages en grad af accept for anvendelse af disse gødningstyper i blandt andet levnedsmiddelindustrien.

Københavns Universitet, Institut for Plante- og Miljøvidenskab finder, at Kommissionens forslag er det bedst mulige for at fremme udviklingen af en mere cirkulær økonomi, der inkluderer recirkulering af næringsstoffer i rest- og affaldsprodukter. Universitetet finder videre, at det er et stort fremskridt med fælles grænseværdier for cadmium. Universitetet finder dog samtidig, at det er beklageligt at forslaget kun inkluderer struvit og ikke affaldsstrømmen af spildevand og slam fra rensning af spildevand, da disse har et væsentligt indhold af næringsstoffer.

Dansk Industri (DI) og Affalds- og Ressourceindustrien (ARI) fremlægger hørings svar for både organiske inputmaterialer samt tørv og vækstmedier. DI og ARI finder det overordnet godt, at der udarbejdes end-of-waste kriterier for affaldsprodukter, der indgår i CE-mærkede gødninger men ser flere problematikker i forslaget. For det første, anser DI og ARI det som problematisk at det kun er kildesorteret organisk affald fra husholdninger der inkluderes i forordningen, idet de ikke mener, at der er analytisk belæg for, at kvaliteten er bedre end bioaffald fra erhverv. De er af den opfattelse, at det handler mere om et teknologivalg frem for inputmaterialets værdi. Hertil anbefaler DI og ARI, at der i forslaget skal opstilles kvalitative kvalitetskriterier frem for indsamlingskriterier/-procedurer. For det andet, skal det sikres, at der er samspil mellem nuværende danske regler, således at der ikke forekommer flere udgifter for erhvervslivet i form af analyseomkostninger. For det tredje, er DI og ARI enige med LF, at oparbejdede affaldsråvarer som kaliumsulfat og askeprodukter bør kunne indgå i CE godkendte gødninger. DI og ARI mener, at der mangler en forståelse for Tørv og vækstmedie erhvervets forhold. Dette er både i forhold til at produkter vil falde inden for flere forskellige komponentmateriale kategorier og at der sættes en grænseværdi for E-coli, da tørv og vækstmedier, som et naturligt produkt, indeholder bakterier, heraf uskadelige E-coli stammer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke et fuldt kendskab til andre medlemsstaters holdninger. Der er generelt udtrykt tilfredshed med forslagets overordnede formål. Der er i forhold til de mere væsentlige problemstillinger som for eksempel grænseværdi for tungmetallet cadmium og en gradvis nedsættelse af niveauet over 12 år, større uenighed blandt medlemsstaterne. Der er blandt nogle medlemsstater et ønske om, at grænseværdien skal fastsættes højere end de foreslåede 60 mg/kg P₂O₅, hvorimod en række medlemsstater kan acceptere den foreslåede grænseværdi men ikke den gradvise nedsættelse over 12 år. Herudover er der store forskelle i, hvorvidt medlemsstater anser det for nødvendigt at have grænseværdier og mål for henholdsvis kobber, zink og krom total.

Regeringens generelle holdning

Forslaget bidrager til realiseringen af en cirkulær økonomi i EU og medfører, at gødningsprodukter, der ikke før havde adgang til det indre marked, nu frivilligt kan opnå adgang. Regeringen er derfor positiv overfor forslaget, da det kan resultere i en øget samhandel med innovative gødningstyper (blandt andet på grundlag af organisk affald), hvilket kan øge udbuddet af de typer gødninger, den enkelte landmand kan anvende. Det forventes ligeledes, at de harmoniserede krav til gødningsprodukter, der sammen med et potentielt større incitament for at kunne afsætte innovative gødningsprodukter, kan skabe et større udbud på det indre marked og på sigt reducere afhængigheden af import af gødningsstoffer til fordel for det danske landbrugserhverv. Dette vil være i overensstemmelse med Kommissionens bioøkonomistrategi. Ligeledes vil øget genanvendelse af fosfor ligge i god forlængelse af affaldshåndteringsplanen ”Danmark uden affald”. Regeringen arbejder ligeledes for, at reglerne vedrørende CE-mærkning bør være enkle, kontrollerbare og

omkostningseffektive, herunder at forslaget ikke får negative erhvervsøkonomiske konsekvenser, jf. regeringens byrdestop.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at det fortsat sikres, at CE-mærkede ammoniumnitratgødninger med højt nitrogenindhold ikke frembyder nogen risiko for sikkerheden.

Regeringen arbejder generelt for fælles ensartede grænseværdier for CE-mærkede produkter for tungmetaller og krav til indholdet af miljøfremmede stoffer, idet der er behov for at sikre, at koncentrationen af tungmetaller i dyrkningsjorden ikke øges, således at indholdet af sundhedsskadelige tungmetaller i afgrøder og fødevarer ikke stiger. Således vil forslagets foreslåede grænseværdier forbedre sikkerhed for miljø og sundhed væsentligt i forhold til i dag, da der i dag kun findes få nationale grænseværdier, især for cadmium. Regeringen vil lægge afgørende vægt på, at der sker en gradvis stramning af grænseværdien for cadmium i EU, subsidiært at de nuværende danske regler kan fastholdes også for CE-mærkede produkter indtil EU reglerne er strammere. Det vil sige indtil kravene nedsættes til 40 mg/kg P₂O₅.

Regeringen vil arbejde for, at det præciseres, at det generelt er producentens ansvar at sikre, at gødningsprodukter ikke udgør en risiko for sundhed og miljø, og at producenter og importører af agronomiske tilsætningsstoffer og komponenter specifikt skal følge REACH-forordningens krav herom.

Regeringen vil arbejde for, at grænseværdien for indhold af synlige urenheder (glas, metal og plast) i kompost og digestat bliver væsentligt lavere end de foreslåede 5 g/kg tørstof, som vurderes at være uacceptabelt højt og som ikke er begrundet i forslaget.

Regeringen vil ligeledes arbejde for alle relevante mikroorganismer, der kan anvendes i biostimulanter, indgår i reguleringen, når et solidt fagligt grundlag dokumenterer, at deres anvendelse er til gavn for en effektiv, miljø- og klimavenlig produktion, uden at der opstår uacceptable miljø- og sundhedsrisici, og at der er klar afgrænsning til tilsvarende produkter, som reguleres i pesticidforordningen. Biostimulanter er en ny produktkategori, som kan fremme en mere miljø- og klimavenlig planteproduktion (herunder reduktion af lattergas). Disse produkter har der ikke tidligere været taget højde for i gødningsforordningen eller andre steder, og regeringen arbejder derfor for harmoniserede godkendelsesprocedurer for at fremme et indre marked for denne type produkter.

Regeringen vil endvidere arbejde for at spildevandsslam, industrislam og kildesorteret organisk affald kan anvendes i organisk baserede gødningstyper, hvis kvaliteten opfylder krav fastsat i direktiv 86/278 og nationale krav til anvendelse til jordbrugsformål. De tre affaldsfraktioner rummer betydelige mængder fosfor, som med det nuværende forslag ikke vil kunne nyttiggøres optimalt.

Regeringen vil arbejde for, at der på sigt ikke skabes unødige barrierer for anvendelse af et gødningsprodukt, der er fremstillet baseret på husdyrgødning, herunder barrierer i form af rammer i nitratdirektivet. I det omfang, der eksisterer et marked for gødningsprodukter baseret på en videre forarbejdning af husdyrgødning, vurderes det at være en fordel at sikre, at der er tale om ensartede og stabile produkter, som er harmoniseret på tværs af medlemsstaterne og dermed større bedre mulighed for at eksportere sådanne gødningsformer.

Regeringen arbejder for, at Kommissionen pålægges at gennemføre en samlet vurdering af klima- og miljøeffekter samt samlede erhvervs- og samfundsøkonomiske effekter ved eventuelt krav om iblanding af nitrifikationshæmmere til gødning.

Regeringen arbejder generelt for, at regulering af stor økonomisk eller politisk betydning fastlægges i den almindelige lovgivningsprocedure, og at medlemsstaterne har en stærk kontrol med Kommissionens udøvelse af beføjelser, samt at medlemsstaternes eksperter inddrages i det forberedende arbejde med gennemførelsesbestemmelser.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

| Der er oversendt et revideret grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2016.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 15. april 2016.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Miljø- og Fødevareudvalget.